

cultuurnota
2001-2004

CULTUUR ALS CONFRONTATIE

cultuurnota 2001-2004

OCenW

Ministerie van Onderwijs
Cultuur en Wetenschappen

Cultuurnota 2001-2004

I Inleiding 4

- Debat 5
- Advies 5
- Financieel 6
- De cultuurnota 10

II Sectoren 13

- Podiumkunsten 14
- Letteren 19
- Media 21
- Film 23
- Vormgeving 24
- Beeldende kunst 25
- Musea 29
- Bibliotheken 31
- Archieven 31
- Gebouwde en archeologische monumenten 32
- Bouwkunst 34
- Amateurs en vrijwilligers 35

III Prioriteiten 38

- Stedelijke en provinciale programma's cultuurbereik 39
- Culturele diversiteit 40
- Educatie 42
- Cultureel vermogen beter zichtbaar en bereikbaar maken 44
- Culturele planologie 47
- Versterking van de programmering 48
- E-culture 49
- Internationaal cultuurbeleid 50
- Cultureel ondernemerschap 52
- Tot slot 53

Bijlagen 55

I Subsidies 55

- orkesten 56
- ensembles 56
- muziekinstellingen 59
- muziektheater 63
- dans 64
- theater 66
- jeugdtheater 72
- podiumkunsten algemeen 73
- film 74
- beeldende kunst 76
- bouwkunst 79
- vormgeving 80
- amateurkunst/kunsteducatie 80
- kunsten algemeen 84
- bibliotheken 85
- letteren 86
- media 88
- archeologie 88
- archieven 89
- erfgoed algemeen 89
- musea 90
- monumenten 93
- internationaal 94
- cultuur algemeen 95

II Kunstonderwijs 96

III Financieel kader Cultuur 100

I Inleiding

Debat

De Uitgangspuntenbrief en de beleidsnota's en -brieven over cultureel ondernemerschap, cultureel vermogen, culturele diversiteit en internationaal cultuurbeleid hebben nieuwe impulsen opgeleverd voor het debat en richtsnoeren voor het beleid in de komende jaren. Inmiddels is er met de Tweede Kamer over van gedachten gewisseld, wat tot enkele verduidelijkingen, bijstellingen en aanpassingen heeft geleid. De conceptuele fase van het cultuurbeleid voor de komende vier jaar, waarin de Tweede Kamer, de Raad voor Cultuur, verschillende cultuurdragers, kunstenaars en zegslieden namens cultuurorganisaties van zich hebben laten horen, is daarmee afgesloten.

Anders dan in voorgaande versies is het daarom niet de bedoeling in deze cultuurnota het debat samen te vatten en nog eens ten principale in te gaan op de verschillende posities die daarin zijn betrokken. De kern van deze cultuurnota wordt gevormd door de lijst met besluiten. Hiermee presenteert het kabinet zijn financieringvoorstellen voor het cultuurbeleid in de komende vier jaar. Een samenhangend pakket voorstellen dat tot stand is gekomen door zoveel mogelijk relevante factoren zo zorgvuldig mogelijk tegen elkaar af te wegen. Voor de duidelijkheid wordt behalve op het afwegingsproces en de procedure ook nog – beknopt – ingegaan op enkele kwesties van meer principiële aard die in het debat centraal hebben gestaan, zoals de status van het kwaliteitsoordeel, de doorstroming van het cultuurnotabestand en de ruimte voor artistieke en culturele autonomie.

Kwaliteits- en beleidsadvisering

In ons cultuurpolitieke bestel is het beoordelen van de kwaliteit van de ingediende beleidsplannen in eerste instantie een zaak van daarvoor door de Kroon benoemde ter zake kundigen, in casu de Raad voor Cultuur. Die onderscheidt zich daarmee van andere adviesorganen van de regering die uitsluitend adviseren over de grote lijnen van hun beleids-terrein. De uitzonderlijke positie van de Raad voor Cultuur is terug te voeren op het principe dat de overheid geen beoordelaar wil zijn van de kwaliteit van kunst en cultuur. Naast kwaliteitsadviezen formuleert de

raad overigens ook beleidsadviezen waarin met meer aspecten rekening wordt gehouden dan de kwaliteit van een bepaalde kunst- of cultuuruiting.

Kwaliteit en andere criteria

In de Uitgangspuntenbrief is de raad verzocht zijn oordeel over een beleidsplan niet alleen te baseren op een inhoudelijk kwaliteitsoordeel, maar bij zijn integrale afweging ook rekening te houden met: maatschappelijk bereik, subsidiebedrag-per-bezoek en de bestelpositie van een instelling. Daarmee werd beoogd de advisering af te stemmen op de cultuurpolitieke prioriteiten van de regering: versterking van de programmering, culturele diversiteit, investeren in jeugd, beter laten zien van cultureel vermogen, culturele planologie, nieuwe media, internationaal cultuurbeleid en cultureel ondernemerschap.

Advies

Met zijn advies over de ongeveer 750 beleidsplannen voor de Cultuurnota 2001-2004 is de Raad voor Cultuur erin geslaagd een bijna onmogelijke opgave tot een goed einde te brengen. Ik ben de raad daar erkentelijk voor en dank iedereen die aan deze tour de force heeft meegewerkt. Op een aantal onderdelen heeft de raad inmiddels een nadere toelichting op het advies gegeven. Toch is de advisering nog niet geheel afgerond. De raad stelt voor in de sector muziek een commissie in te stellen die met een plan voor de uitwerking en de implementatie van het raadsadvies moet komen. Een andere speciale commissie zal ongeveer gelijk met het uitkomen van deze nota een nader advies uitbrengen over de financiële aspecten van het raadsadvies over de musea. Over de fondsen kondigt de raad zelf een nader advies aan. In andere gevallen geeft de raad het consigne nader te overleggen met een bestuurlijke partner over de financiering van een beleidsplan. De raad wijdt een behartigenswaardige passage aan het belang van wat hij een Digitaal Deltaplan noemt. Ik kom daar later in deze nota op terug. De cultuur van jongeren en minderheden zal ook in het kader van het grote-steden-beleid speciale aandacht blijven vergen.

Zorgvuldigheid

Nog meer dan voorgaande keren is in deze cultuurnotaronde de zorgvuldigheid punt van aandacht geweest. De bezwaarschriften tegen beschikkingen gebaseerd op de vorige cultuurnota zijn aanleiding geweest om met de raad duidelijke afspraken te maken over de te volgen werkwijze. Speciaal ten aanzien van dossiervorming en verslaglegging van bezoeken aan cultuuruitingen. Het budget van de raad werd tijdelijk verruimd om deze taak naar behoren te kunnen uitvoeren.

Direct nadat het advies was uitgebracht, heeft de raad alle aanvragers een afschrift toegestuurd van het algemene deel en het deel dat handelt over de eigen sector, waar het advies over de desbetreffende instelling deel van uitmaakt. Bovendien hebben alle aanvragers het verzoek ontvangen om het ministerie van OCenW binnen tien dagen in kennis te stellen van eventuele feitelijke onjuistheden in het advies. Een groot aantal instellingen heeft daarop gereageerd. Hun opmerkingen zijn aan de raad voorgelegd met het verzoek om op korte termijn te laten weten in hoeverre hij daarin aanleiding zag tot bijstelling of nadere precisering van het advies. Daarbij is gevraagd speciaal te letten op de opmerkingen van de kant van instellingen die thans worden gesubsidieerd – uit structureel of incidenteel geld – en waarvoor opvolging van het advies ingrijpende consequenties zou hebben voor de continuïteit, omdat het advies een majeure vermindering of zelfs beëindiging van de subsidie inhoudt. De reactie van de raad is betrokken bij de besluitvorming.

Over mogelijke verstrengeling van belangen tussen enerzijds raadsleden en andere deelnemers aan de advisering en anderzijds subsidieaanvragers zijn door de Tweede Kamer vragen gesteld. Bij de beantwoording is melding gemaakt van de procedure die de raad volgt om opgave te doen van mogelijke belangenverstrengeling. De raad heeft het desbetreffende overzicht als bijlage bij zijn advies gevoegd, waardoor het ook de Kamer heeft bereikt.

Op grond van dit overzicht, en daarin gesterkt door het geregelde overleg met de raad, alsmede door de prudente aanpak en verantwoording

van de raad, is er geen aanleiding om eraan te twijfelen dat het advies zorgvuldig tot stand is gekomen en uit dat oogpunt geschikt is om als basis te dienen voor de cultuurnota en de individuele subsidiebeschikkingen die uit hoofde daarvan worden uitgebracht. Zoals gebruikelijk zullen die beschikkingen worden opgesteld op basis van een begroting – die kan afwijken van de bij het beleidsplan gevoegde begroting – waarin rekening wordt gehouden met het raadsadvies, met de 15 procent-eigen-inkomsten-eis en met de wijze waarop een beroep wordt gedaan op het speciale budget voor doelgroepactiviteiten.

Financieel

Beweging

In de bijlagen is een overzicht opgenomen van de meerjarenramingen voor het cultuurbudget dat is ontleend aan de OCenW-begroting waarop ik aan de hand van enkele tabellen een nadere uitleg geef.

Tabel 1 laat zien hoe de beweging van ruim 326 miljoen (€ 148 mln) tot stand is gekomen die deze cultuurnota in financiële zin losmaakt. Op een totaalbudget voor cultuur, de media niet meegerekend, van bijna 1,3 miljard (€ 590 mln) betekent dit een forse injectie. Dankzij intensiveringen met 224 miljoen (€ 102 mln), extra bijdragen voor cultuur van andere overheden van 30 miljoen (€ 13,6 mln) en herschikkingen ter grootte van 72 miljoen (€ 32,6 mln) komt dit bedrag uiteindelijk beschikbaar voor vernieuwing, doorstroming en dynamiek in het cultuurbeleid.

Hoewel een groot deel van de intensiveringen dankzij het regeerakkoord beschikbaar komt, zijn er nog verscheidene andere bronnen, zoals de Voorjaarsnota, of de extra middelen voor het Rijksmuseum. De terugsluisoperatie van de reserves die de verschillende fondsen hadden opgebouwd, levert structureel 10 miljoen (€ 4,5 mln) op. De extra bestedingen voor cultuur van de kant van andere overheden zijn vooral afkomstig van provincies en gemeenten daartoe gestimuleerd via matching van Provinciale en Gemeentelijke Programma's Cultuurbereik.

Overigens zijn dit niet de enige culturele intensiveringen van de kant van de lagere overheden. Zowel binnen de zogenaamde cultuurconvenanten als daarbuiten staan aanzienlijke cultuurbestedingen op stapel die voor een aanzienlijk deel ook ten goede zullen komen aan cultuurnota-instellingen. Herschikkingen komen in belangrijke mate ook tot stand door subsidiebeëindigingen en –vermindering, steeds op advies van de raad.

Tabel 1 Structurele beweging van het cultuurbudget (in mln.gld)

Intensiveringen

Regeerakkoord	60
Voorjaarsnota 2000	20
Intensivering cultuurnota 2002	8
OC&W bijdrage 1998 vanaf 2001	6
Intensiveringen cultuurnota 2000	5
Rente aankoopfonds	3
Algemene politieke beschouwingen	
1998-motie van Nieuwenhoven c.s.	16
Renovatie Rijksmuseum Amsterdam ¹	22
Technische vervanging overige musea	12
Intensiveringen "cultuurnota "E"-culture	4
Terugsluis fondsreserves	10
Intensiveringen cultuur en school	5
Kunstvakonderwijs	10
Continuering HGIS cultuur	16
Intensiveringen HGIS cultuur 2003	9
Ministerie LNV: Belvedere	6
Ministerie VROM: Belvedere	6
Bijdrage mediabegroting	6

Subtotaal intensiveringen **224**

Intensiveringen gemeenten en provincies

Gemeenten en provincies 30

Herschikkingen

Herschikkingen op basis advies Raad voor Cultuur	52
Motie tweede kamer 1998	10
Herschikking OC&W begroting cultuur	10

Totaal **326**

Incidenteel

Naast de zojuist besproken structurele verschuivingen van ruim 300 miljoen (€ 136 mln) is er sinds het aantreden van dit kabinet nog een aantal incidentele culturele wapenfeiten te melden waarmee grote bedragen zijn gemoeid. Tabel 2 geeft daarvan een overzicht. Ik wijs om te beginnen op op de Rijksmuseumbijdrage van 135 miljoen (€ 61,3 mln). Vervolgens op de injectie voor de monumentenzorg van in totaal 630 miljoen (€ 285,9 mln), 100 miljoen (€ 45,4 mln) voor het Aankoopfonds Beeldende Kunst, en de extra 40 miljoen (€ 18,2 mln) voor ‘kanjermonumenten’. Ook de 110 miljoen (€ 49,9 mln) waarmee De Nederlandse Bank een cultureel gebaar heeft gemaakt om de overgang van de gulden naar de euro te markeren, mag hierbij niet onvermeld blijven. Daarnaast levert de versnelling van het regeerakkoord een incidentele bijdrage op van 30 miljoen (€ 13,6 mln).

Tabel 2 Incidentele verhogingen van het cultuurbudget (in mln.gld)

Incidenteel

Regeerakkoord: monumentenzorg	630
Dotatie DNB: SNK (o.a. Victory Boogie Woogie)	110
Najaarsnota 1998: Aankoopfonds beeldende kunst	100
Najaarsnota 1999: vernieuwing Rijksmuseum Amsterdam	100
Renovatie rijksmuseum: VROM	35
Voorjaarsnota 2000: Kanjers monumentenzorg	40
Fondsreserve operatie, bestemd in 2000	37
Versnelling Regeerakkoord	30

Totaal

1082

Financieel kader

Om te beginnen moet worden opgemerkt dat het beschikbare financiële kader per cultuurnotajaar enigszins kan verschillen. De benodigde dekkingsmiddelen komen niet eerder dan in 2002 volledig beschikbaar en het realiseren van de ombuigingen die nodig zijn voor herschikkingen kost tijd. Dit leidt ertoe dat het bedrag dat jaarlijks voor de cultuurnota beschikbaar is uit reguliere budgetten, intensiveringen en ombuigingen afhankelijk is van de mate waarin ombuigingen kunnen worden gerealiseerd. Als een financiële ombuiging pas later dan thans voorzien, kan worden doorgevoerd, zal ook de realisering van nieuwe bestemmingen moeten worden uitgesteld.

Tijdens het debat met de Tweede Kamer over de Uitgangspuntenbrief is uitvoerig stilgestaan bij het beschikbare financiële kader voor de cultuurnota en de wijze waarop daarbinnen recht kon worden gedaan aan het regeerakkoord en de prioriteiten van de Uitgangspuntenbrief. Bij brief van 12 november 1999 heb ik de uitkomsten van dat overleg vastgelegd. In de Adviesaanvraag heb ik de raad verzocht zich bij zijn advisering aan dit kader te houden. Tijdens het debat met de Kamer over de Adviesaanvraag kwam de vraag aan de orde om binnen dit kader de ruimte voor instellingen te vergroten. Onder een aantal voorwaarden ben ik daarmee akkoord gegaan. Tijdens hetzelfde debat kwam de mogelijkheid ter sprake dat de raad zich ook zou kunnen uitspreken over de besteding van een wensbegroting die het bestaande kader met een bedrag in de orde van grootte van 30 miljoen (€ 13,6 mln) zou overschrijden. Zoals reeds opgemerkt, ligt er bovendien een aanzienlijke claim van de raad voor een Digitaal Deltaplan. Aldus ontstaan er vier lagen in het financiële patroon:

- 1 het bestaande subsidievolume voor meerjarig gesubsidieerde instellingen;
- 2 een bedrag bestemd voor de speciale prioriteiten in het kader van deze cultuurnota;
- 3 de wensbegroting van ongeveer 30 miljoen (€ 13,6 mln); en
- 4 het Digitaal Deltaplan.

Ad 1. Meerjarig gesubsidieerde instellingen

Zoals ik in de Adviesaanvraag heb aangekondigd, volg ik in beginsel de adviezen die de raad over dit echelon heeft uitgebracht. Dat sluit niet uit dat zich bijvoorbeeld op grond van stelseloverwegingen of op grond van convenantsoverleg enkele afwijkingen voordoen. Maar die druisen niet in tegen het kwaliteitsoordeel van de raad.

Ad 2. Prioriteiten Cultuur als confrontatie

Het regeerakkoord zet in op een extra impuls voor de kwaliteit van ons culturele leven. Om daaraan binnen de te verwachten hectiek van de procedure op evenwichtige wijze te kunnen voldoen, heb ik daarvoor al in een zeer vroeg stadium een bedrag van circa 131 miljoen (€ 59,4 mln) genoemd. Daarmee de kans zo klein mogelijk makend dat gewenste ontwikkelingen zouden blijven steken in mooie woorden en goede bedoelingen. Deze middelen zijn bedoeld voor de prioriteiten die als zodanig in de Uitgangspuntenbrief zijn benoemd: versterking van de programmering, culturele diversiteit, jeugd, cultureel vermogen, culturele planologie, nieuwe media, E-culture en cultureel ondernemerschap. Uit de tabel blijkt dat er uiteindelijk 220 miljoen (€ 99,8 mln) voor wordt bestemd.

Ook beleidsplannen van meerjarig gesubsidieerde instellingen komen in aanmerking voor subsidie onder deze noemer. Die dienen daarvoor op een zinvolle wijze aan te sluiten bij de zojuist genoemde prioriteiten. Een groot deel van de beleidsplannen die de raad voor deze categorie en binnen de wensbegroting heeft voorgedragen, voldoet aan dit criterium. Bij het nemen van besluiten zijn ook hier kwaliteit en ruimte voor de artistieke en culturele autonomie zwaar gewogen. Bovendien is rekening gehouden met een zeker evenwicht in de verdeling tussen de verschillende prioriteiten. En ook daarbinnen is ervoor gewaakt niet al te zwaar op een enkel facet in te zetten. Daarnaast is ten aanzien van bepaalde instellingen ook nog rekening gehouden met de afstemming met de bestuurlijke partners. Uiteindelijk wordt het overgrote deel van de adviezen van de raad op dit punt gevolgd en kan worden vastgesteld dat ruim 80 miljoen (€ 36,3 mln) direct ten goede komt aan reeds gesubsidieerde instellingen.

**Tabel 3 Structureel beschikbaar voor prioriteiten
(in mln gld)**

Prioriteiten

1	Versterking programmering	
2	Culturele Diversiteit	
3	Jeugd	137
4	Verwerven en tonen van het cultureel vermogen	33
5	Culturele Planologie	20
6	E-culture	8
7	Rijksmuseum Amsterdam	22 ²
Totaal structureel		220

Deze inzet op prioriteiten betekent niet dat er geen extra geld beschikbaar is voor 'bestaande kwaliteit' van reeds of nieuw gesubsidieerde instellingen. Integendeel, voor instellingen zoals in de bijlage opgenomen, is een bedrag van 64 miljoen (€ 29 mln) extra beschikbaar. Daarnaast zijn er nog verschillende extra bedragen die ook ten goede komen aan 'bestaande kwaliteit', zoals elders worden genoemd onder doorgroei en continuïteit.

Ad 3. Wensbegroting

Het beschikbare cultuurbudget is onvoldoende om de gehele wensbegroting van 37 miljoen (€ 16,8 mln) die de raad heeft ingediend, te honoreren. Bovendien worden er enkele claims opgevoerd die een reeds

² daarnaast is er ook incidenteel f 135 mln beschikbaar (zie ook tabel 2)

genomen besluit betreffen. Bij de besteding van de werkelijk beschikbare ruimte van ongeveer 17 miljoen (€ 7,7 mln) is vooral gekeken naar plannen waarover politiek en bestuurlijk overeenstemming bestaat en naar voorstellen van de raad die betrekking hebben op reële verzoeken om extra middelen van reeds gesubsidieerde instellingen.

Ad 4. Digitaal Deltaplan

De raad komt met het voorstel voor een Digitaal Deltaplan. Ik neem dit zeer serieus. In eerste instantie wordt hiervoor structureel 8 miljoen (€ 3,6 mln) bestemd. Dit laat onverlet dat veel gesubsidieerde culturele instellingen uit hun reguliere budget in E-culture investeren. In de aan E-culture gewijde passage in hoofdstuk III wordt hier verder op ingegaan.

Budget Doelgroepactiviteiten

Mede op grond van het raadsadvies heb ik me opnieuw gebogen over de operationalisering van de speciale maatregel voor doelgroepactiviteiten. Instellingen die in hun wensbegroting hebben aangegeven tenminste drie procent van hun budget te reserveren voor doelgroepactiviteiten en niet op andere titel voor verhoging in aanmerking komen, zal ik alsnog in de gelegenheid stellen een aanvraag voor de twee-procentregeling in te dienen. Daarmee kan rekening worden gehouden bij het vaststellen van de subsidiebeschikking. Aldus ontstaat geen extra administratieve last en kom ik tegemoet aan de toezegging aan de Kamer.

Fondsen

Ook de fondsen zijn uiteraard betrokken bij de extra impuls voor het culturele leven. Tot dusverre werd het speciale, incidentele budget voor jonge kunstenaars en nieuwe kunstvormen via de fondsen besteed. Nu dit budget met ingang van de nieuwe cultuurnotaperiode structureel wordt, is het deels ook gebruikt om nieuwkomers in de cultuurnota op te nemen. Zoals beschreven in de nota Vermogen om te laten zien leveren fondsen ook een bijdrage aan de mobiliteit, aankoop en digitalisering van collecties. Met de Phenix Foundation kunnen de fondsen nieuwe multiculturele initiatieven verder in hun ontwikkeling stimuleren.

Stedelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik

Voor de Stedelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik trek ik 25 miljoen (€ 11,3 mln) uit. Alle 42 genodigde gemeenten en provincies hebben de intentie uitgesproken om mee te doen en de inzet van het Rijk met een zelfde bedrag te verdubbelen, waardoor er nog eens 25 miljoen (€ 11,3 mln) voor cultuur beschikbaar komt.

Investeringsimpuls boegbeelden Nederlandse cultuur

Er zijn binnen de cultuurnota 2001-2004 enkele instellingen die op grond van hun onomstreden excellente kwaliteit en hun internationale uitstraling een koppositie innemen in het culturele leven. Het zijn de boegbeelden van de Nederlandse cultuur. Om de bijzondere positie van deze instellingen verder te versterken, stel ik hiervoor incidenteel extra middelen beschikbaar.

De cultuurnota

Bestand

De bewegingen aan het financiële front vinden vanzelfsprekend hun weerslag in het nieuwe cultuurnotabestand. Doorstroming, doorgroei en continuering zijn categorieën waarin de resultaten van het cultuurnotaproces zich laten beschrijven. Nevenstaande tabel geeft inzicht in de doorstroming.

Ruim 160 instellingen zullen uit hoofde van deze cultuurnota voor de eerste keer een structurele subsidie ontvangen, waarmee een bedrag van 54 miljoen (€ 24,5 mln) is gemoeid. Aldus is van alle nieuwe aanvragen een derde gehonoreerd – geen gering percentage. Het zegt veel over de kwaliteit van de nieuwe aanvragen. Het laat ook zien dat het systeem van de cultuurnota zo flexibel is dat het voor nieuwkomers zin heeft een aanvraag in te dienen.

Tabel 4: doorstroming

	Bedrag in mln gld	Aantal instellingen
Subsidies aan nieuwe instellingen	54	168
Subsidieverhoging bestaande instellingen	33	137
Subsidievermindering bestaande instellingen	19	21
Subsidiebeëindiging bestaande instellingen	33	38

Doorgroei en continuïteit

Het zijn overigens niet alleen nieuwkomers die baat hebben bij deze cultuurnota. Ook de continuïteit is gewaarborgd. En er is ruimte voor doorgroei. 261 instellingen die al in de vorige cultuurnota waren opgenomen, keren terug. Maar liefst 137 met een hoger subsidiebedrag. De 11,6 miljoen (€ 5,3 mln) waarover de Commissie Muziek zal adviseren en de 2 miljoen (€ 0,9 mln) waarover de museumcommissie met een nader advies komt nog niet meegerekend, is daarmee 33 miljoen (€ 15 mln) gemoeid. Ook de extra bijdragen van verschillende lagere overheden voor met name het jeugdtheater komen grotendeels ten goede aan reeds gesubsidieerde instellingen. Hetzelfde geldt voor de 50 miljoen (€ 22,7 mln) die via de Gemeentelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik een bestemming zullen vinden. Het is eveneens zeer plausibel dat van het bedrag van 18 miljoen (€ 8,2 mln) waarvoor cultuurvouchers worden verstrekt een substantieel deel aan de kassa's van de reeds gesubsidieerde instellingen zal worden geruild voor een kaartje. Van het budget voor het beter zichtbaar en bereikbaar maken van cultureel erfgoed komt ook een deel terecht bij musea met een lange staat van dienst.

Rijksmuseum

Onder de noemer continuïteit moet ook worden gewezen op de bijzondere voorzieningen die het kabinet heeft getroffen ten aanzien van het Rijksmuseum. Het kabinet stelt in totaal 22 miljoen (€ 10 mln) structureel en 135 miljoen (€ 61,3 mln) incidenteel ter beschikking. 18 miljoen (€ 8,2 mln) gulden van de structurele middelen betreffen een verhoging van de cultuurbegroting: 4 miljoen (€ 1,8 mln) in 2001, 9 miljoen (€ 4,1 mln) in 2002, 14 miljoen (€ 6,4 mln) in 2003 t/m 2006 en 18 miljoen (€ 8,2 mln) vanaf 2007. Daarnaast komt vanaf 2007 4 miljoen (€ 1,8 mln) beschikbaar door een herschikking binnen de cultuurbegroting. Het kabinet heeft in 1999 als millenniumgebaar incidenteel 100 miljoen (€ 45,4 mln) beschikbaar gesteld. Daarnaast is binnen de VROM-begroting 35 miljoen (€ 15,9 mln) beschikbaar gesteld voor de asbestsanering en de restauratie van het monument. Het Rijksmuseum stelt in 2007 incidenteel 60 miljoen (€ 27,2 mln) beschikbaar en vanaf 2007 4 miljoen (€ 1,8 mln) structureel.

Hierdoor wordt het mogelijk de ambitieuze vernieuwingsvariant, waarvan het financieel kader taakstellend 445 miljoen (€ 201,9 mln) bedraagt, te realiseren.

Procedure

De raad plaatst enkele kritische kanttekeningen bij de cultuurnotaprocedure, zoals het zeer grote aantal te beoordelen beleidsplannen, de voortschrijdende juridisering van het proces, de complexiteit van een integrale afweging en de piekbelasting voor leden en bureau. Hoewel het nog te vroeg is voor conclusies, wil ik daar toch iets over opmerken. Om te beginnen kan worden vastgesteld dat het tweeledige doel van de procedure: ruimte maken binnen het gesubsidieerde bestel voor de beweging die noodzakelijk is om de cultuur levend te houden en het verschaffen van ruimte aan individuele instellingen waarmee zij inhoud kunnen geven aan hun culturele missie, opnieuw is gehaald. Maar het is ook duidelijk dat er een manier moet worden gevonden om het systeem werkbaar te houden. De groei van het aantal gegadigden en de voortdurende verfijning van de procedure, maken de exercitie steeds omvangrijker en het proces steeds ingewikkelder en bureaucratischer.

Er zal daarom een grondige evaluatie plaatsvinden van de hele procedure. Deze zal vooral in het teken staan van vereenvoudiging, zonder afbreuk te doen aan redelijke eisen ten aanzien van zorgvuldigheid en transparantie. De essentie van de procedure – het maken van een integrale afweging tussen de beleidsplannen van een groot aantal culturele instellingen – staat niet ter discussie.

Bondgenoten

In de periode voorafgaand aan het opstellen van deze cultuurnota heb ik intensief overleg gevoerd met mijn bestuurlijke convenantpartners op het terrein van het cultuurbeleid. Ik ben verheugd over de goede afspraken die ik namens de regering met provincies en gemeenten heb kunnen maken. Niet in de laatste plaats omdat die per saldo uitkomen op een substantiële extra financiële impuls voor het culturele leven in den lande.

Leeswijzer

Na deze algemene inleidende opmerkingen volgen afzonderlijke passages waarin per sector nader wordt ingegaan op de belangrijkste veranderingen. Door middel van een dwarsdoorsnede door de verschillende sectoren wordt vervolgens in het afsluitende hoofdstuk getoond welke resultaten daardoor worden geboekt ten aanzien van de prioriteiten die in de Uitgangspuntenbrief zijn gepresenteerd en gemotiveerd.

In de bijlagen wordt een overzicht gegeven van de individuele subsidies voor culturele instellingen en instellingen voor kunstvakonderwijs, en de meerjarenramingen van de begroting.

II Sektoren

Podiumkunsten

Kenmerkend voor de Nederlandse podiumkunsten is de enorme verscheidenheid van het aanbod. Meer dan 350 ensembles, orkesten, dansgroepen en theatergezelschappen hebben een beleidsplan ingediend – ruim de helft van het totaal aantal aanvragers. Tientallen nieuwe gezelschappen krijgen op basis van het advies van de Raad voor Cultuur met ingang van 1 januari 2001 een structurele subsidie.

Voor de podiumkunsten blijven in de komende jaren het stimuleren van een hoogwaardig en gevarieerd aanbod en het scheppen van ruimte voor vernieuwing en doorstroom centrale doelstellingen. Maar evenzeer is het van belang dat dit groeiende aanbod zijn weg weet te vinden naar een groot en gevarieerd publiek. Er bestaat in Nederland – zo blijkt uit cijfers van het CBS – veel belangstelling voor de podiumkunsten. In het seizoen 1998-1999 bereikte bijvoorbeeld het aantal bezoekers een nieuw record van 16,1 miljoen. Popconcerten zijn dan nog niet meegeteld. Voor de gesubsidieerde podiumkunsten was het beeld dit seizoen iets minder gunstig. In vergelijking met het seizoen 1997-1998 daalde het aantal voorstellingen met 5,5 procent en het aantal bezoekers met 2 procent. De gesubsidieerde gezelschappen zullen zich dan ook in nauwe samenwerking met de podia moeten inspannen voor vergroting en verbreding van het publieksbereik.

Podia zijn de schakels tussen aanbod en publiek. Om de programmeringsfunctie te verstevigen en om de samenwerking tussen gezelschappen en programmeurs te vergroten, staat mij een sterkere concentratie van de landelijke inspanningen op het gebied van programmering- en marketingondersteuning voor ogen. Eindbeeld kan één landelijk fonds zijn voor programmering- en marketingondersteuning. Zo'n fonds heeft alleen kans van slagen als het beschikt over een breed draagvlak in de sector. Tweede voorwaarde is dat het aanvullend hoort te werken op de Stedelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik. Ook daarin staat versterking van de programmering centraal, met als bijzonder aandachtspunt de onderlinge samenwerking van podia bij de werving van publiek en bij de programmering van nieuw aanbod

voor nieuw publiek. Gezien de directe relatie met de Stedelijke en Provinciale Programma's wil ik – naast betrokkenen uit het veld – ook het IPO en VNG betrekken bij de verdere planvorming ten aanzien van dit thema.

Theater

De laatste twee jaar is er intensief gediscussieerd over de inrichting van het Nederlandse toneelbestel. Een aantal artistiek leiders van vooral grotere gezelschappen bracht in november 1998 een pamflet uit, waarin een radicaal andere inrichting van het bestel werd voorgesteld. Elf jongere groepen presenteerden op hun beurt een analyse, waarin ze pleitten voor een aanzienlijke doorstroom. Naast veel discussie vonden er ook de nodige feitelijke veranderingen plaats. Zo wisselde bij veel van de grotere gezelschappen de artistieke leiding en besloten de gezelschappen Hollandia en Het Zuidelijk Toneel net als de Trust en Art&Pro tot fusies.

Doorstroming

In de discussie over het toneelbestel is door velen de noodzaak onderkend van een betere doorstroming. In zijn advies doet de Raad voor Cultuur vergaande voorstellen daartoe. Daarbij heeft de raad een goede balans weten te vinden tussen vernieuwing en bestendiging van wat zijn waarde heeft bewezen. Het advies leidt tot een flink verjongd bestand van gezelschappen waarbinnen de verschillende functies in het bestel goed zijn bezet. Ik neem dat advies over.

In een aantal reacties op het raadsadvies is geopperd dat de instroom van een flink aantal kleinere groepen onder gelijktijdige beëindiging van de subsidie aan grotere gezelschappen een negatief effect zou hebben op het publieksbereik voor het gesubsidieerde toneel. Om te beginnen stel ik vast dat de raad zich bij de beoordeling van de beleidsplannen primair heeft laten leiden door afwegingen van artistieke kwaliteit. Dat is het eerste beoordelingscriterium geweest, wat echter niet wegneemt dat de raad zich ook rekenschap heeft gegeven van de functie van instellingen in het bestel alsmede van hun publieksbereik. De afwegingen van de raad leiden daarbij tot het toelaten van een flink aantal kleinere

groepen die zich veelal via projectsubsidies van het Fonds voor de Podiumkunsten hebben bewezen, maar vervolgens vastliepen op de beperkte mogelijkheden tot verdere groei. Het advies van de raad schept perspectief voor de bij velen levende behoefte aan doorstroming.

Grotere gezelschappen

Tegenover de beëindiging van de subsidie aan enkele grotere gezelschappen staat bovendien een behoorlijke subsidieverhoging voor enkele middelgrote instellingen. Het honoreren van de aanvragen voor de fusiecombinaties van Hollandia/Zuidelijk Toneel en Trust/Art&Pro, maar ook het verruimen van middelen voor gezelschappen als Het Onafhankelijk Toneel en Tryater scheppen verwachtingen ten aanzien van de toename van het publieksbereik van deze instellingen. Ook de stevige worteling van veel van deze gezelschappen in eigen stad of regio vormt daarvoor een solide basis. Het bereiken van een groot publiek kan overigens niet als exclusieve opdracht aan één of enkele gezelschappen worden verleend. Ik vind het van belang dat alle gezelschappen zich rekenschap geven van hun verantwoordelijkheid voor publieksofbouw.

Uit veel beleidsplannen spreekt een herwaardering van de bespeling van de grote zaal. Dat reken ik ook nadrukkelijk tot de verantwoordelijkheid van gezelschappen met een subsidie van meer dan 2 miljoen (€ 0,9 mln). Zo'n subsidie stelt hen in staat om groot gemonteerde voorstellingen voor een groot publiek te produceren. Het is belangrijk dat deze gezelschappen zich bovendien toeleggen op de ontwikkeling van hun ensemble, dat een belangrijke factor vormt in het opbouwen van een vaste band met het publiek.

In het kader van doorstroming en doorgroei vind ik het – naast het toelaten van nieuwe groepen – ook van belang dat jonge makers samenwerken met grote gezelschappen. Het Theater van het Oosten gaat onder een jonge leiding aan de slag, maar voor het overige vinden we de twintigers en dertigers nauwelijks terug in de leiding van grotere gezelschappen. Ik vraag daarom met nadruk meer aandacht van deze gezelschappen voor samenwerking met jonge regisseurs en jonge groepen.

Jeugdtheater

Het jeugdtheater staat al geruime tijd in hoog aanzien, en die positie is met relatief weinig middelen bereikt. Daarom komt er conform het raadsadvies voor het jeugdtheater meer geld beschikbaar. Weliswaar wordt van twee gezelschappen de subsidie beëindigd, maar het merendeel van de reeds gesubsidieerde gezelschappen krijgt meer subsidie. Het Syndicaat, Het Filiaal, Gnaffel, Laagland, Toneelschap B&D, Munganga en Dox ontvangen voor de eerste maal een structurele subsidie.

Theater Instituut Nederland

De raad heeft zich zeer kritisch uitgelaten over het functioneren van het Theater Instituut Nederland (TIN). In zijn advies komt hij uit op een bedrag van 5 miljoen (€ 2,2 mln), een verlaging van bijna 2 miljoen (€ 0,9 mln) ten opzichte van het huidige budget. Ik neem het advies over. Ik zal het bestuur van het TIN vragen om een aangepast beleidsplan waarin een internationale functie gewaarborgd blijft.

Holland Festival

Ik volg de strekking van het advies van de raad over het Holland Festival waarin hij zich zeer kritisch uitspreekt over de koers die het festival is ingeslagen en de komende vier jaar wil vervolgen. Vooral nog beperk ik de subsidieperiode tot een jaar. Gedurende dit tijdsbestek zal ik de raad advies vragen over een nieuw beleidsplan dat ik van het Holland Festival verwacht. Hierbij zal afstemming moeten plaatsvinden met de gemeente Amsterdam als medesubsidiënt.

Dans

De dans in Nederland staat op een hoog niveau. Nederlandse producties zijn te zien op grote festivals in Europa en daarbuiten. De tournees, van met name van het Nederlands Dans Theater, oogsten succes. Buitenlandse choreografen en dansers werken hier graag. De infrastructuur voor de dans is solide. Er zijn verschillende grote en middelgrote gezelschappen, vele kleine formaties rondom een choreograaf, festivals, productiekernen en werkplaatsen. Het dansaanbod groeit evenwel sneller dan het publiek. Hoewel het aantal bezoekers is toegenomen, is de bezettingsgraad per voorstelling gedaald. Er komt steeds

meer aanbod van moderne, kleinschalige dans, de belangstelling daarvoor groeit echter niet mee. Betere en beter gecoördineerde publiciteit biedt kansen om het tijt te keren. Uit publieksonderzoek bleek ook dat er veel vraag is naar klassiek ballet op kleinere podia. Een programma van klassieke choreografieën met een kleine bezetting blijkt goed aan te sluiten bij de podia en de belangstelling in de regio. Hoewel het Nationale Ballet het enige gezelschap is dat de traditie van het klassieke repertoire voortzet, voorziet het helaas niet in de vraag naar dit repertoire voor kleinere podia. Ik volg de raad in zijn advies tot subsidieverlaging. Voor het opstellen van een nieuw beleidsplan, zoals de raad adviseert, gun ik het gezelschap wat meer tijd dan de periode tot februari 2001, die de raad voor ogen staat. Ik hoop dat dit ertoe bijdraagt dat er een goed onderbouwd plan komt en er voldoende gelegenheid is om, indien nodig, ook deskundigen van buiten het gezelschap te raadplegen.

Het combineren van verschillende dansgroepen in één programma biedt de mogelijkheid om kennis te maken met verschillende soorten dans en op die manier nieuw publiek te trekken. Een voorbeeld is De Danscombinatie, de gezamenlijke tournee langs kleinere zalen van het Nationale Ballet, Kristina de Châtel en Leine & Roebana.

Zoals in de theaterwereld gebeurt ten aanzien van jonge regisseurs, zouden de grotere gezelschappen meer kunnen betekenen voor de coaching van jonge choreografen. De vraag naar geschikte dansvoorstellingen voor jongeren is in de afgelopen periode groter gebleken dan het aanbod. Het is jammer dat er niet meer aanvragen zijn ingediend voor dans speciaal voor de jeugd die de kwaliteitstoets van de raad konden doorstaan.

Muziek

Het raadsadvies over de muzieksector is ingrijpend. De raad adviseert de subsidies aan het Noordhollands Philharmonisch Orkest en het Nederlands Kamerorkest stop te zetten. De vrijkomende middelen wil hij inzetten voor andere muzieksegmenten zoals ensemblemuziek, jazz en improvisatiemuziek, pop, en niet-westerse muziek, alsmede om de

kwaliteit van de symfonische sector te verbeteren. De raad beseft dat zijn voorstellen ingrijpende consequenties hebben voor het muziekbestel en dat de uitvoerbaarheid ervan niet zonder meer vaststaat. Vooral de samenhang in het muziekbestel, bijvoorbeeld ten aanzien van de opera- en balletbegeleiding, moet in acht worden genomen. De raad stelt voor een commissie te benoemen. Voorstellen zouden per 1 januari 2002 kunnen worden doorgevoerd. Ik neem het advies over en heb reeds actie ondernomen die tot een spoedige benoeming zal leiden van een 'commissie Muziek' die zal worden verzocht voorstellen te formuleren ten aanzien van:

- 1 een kwalitatieve en hoogwaardige symfonische muziekprogrammering in Vredenburg, Concertgebouw Haarlem, de regio Noord- en Zuid-Holland en (deels) Amsterdam;
- 2 de begeleiding van zowel De Nederlandse Opera, de Nationale Reisopera als het Nationale Ballet;
- 3 een herziene opzet voor de begeleiding van koren in de Randstad;
- 4 de muziekeducatie in deze regio;
- 5 een nieuw in te richten operettevoorziening voor een breed publiek, inclusief de begeleiding door orkesten of ensembles;
- 6 versterking van het vernieuwende repertoire bij de orkesten, inclusief de mogelijkheid als werkplaats te fungeren voor vooral jonge componisten; en
- 7 verbetering van de samenwerking tussen de orkesten onderling, waar ook de omroeporkesten bijhoren, en tussen orkesten en muziekensembles in het licht van de door de raad bepleite kwaliteitsverbetering.

Ik zal de commissie vragen de financiële consequenties van punt 1 tot en met 6 in beeld te brengen, met inbegrip van de gevolgen voor een deel van de raadsadviezen in de overige muzieksectoren.

De benoeming van de commissie Muziek heeft tot gevolg dat een deel van de door de raad aanbevolen nieuwe investeringen zullen moeten worden aangehouden. Dat zijn:

- 1 verhoging van de orkestbudgetten;

- 2 generieke verhoging van ensemblebudgetten; en
- 3 extra budgetten voor de sectorinstituten voor pop, jazz en nieuwe muziek, voor niet-westerse muziek en voor opera.

In totaal bedragen deze intensiveringen 7,6 miljoen (€ 3,4 mln).

Orkesten

De vorige cultuurnota stond voor de orkesten in het teken van de verplichting om zeven procent Nederlandse muziek te programmeren. De discussie heeft zich sindsdien echter verbreed tot publieksbereik, samenwerking met partners in de regio en modernisering van het orkestrepertoire. In dat opzicht hebben de orkesten zich positief ontwikkeld. Van een meer aanbodgerichte programmering voor het traditionele abonnementspubliek is de inzet verschoven naar het bereiken van een ander publiek, bijvoorbeeld via educatief aanbod. Daarnaast is er een verbreding van het traditioneel klassiek-romantische repertoire, zowel naar het verleden als naar meer hedendaagse componisten. Het advies van de raad om het budget voor bijzondere programmering niet langer eenvoudig over de orkesten te verdelen, maar toe te kennen op grond van een inhoudelijke beoordeling van de plannen neem ik over. De succesvolle samenwerking tussen orkesten en opera wordt voortgezet. Om misverstanden over rechten en plichten te voorkomen, zullen de afspraken hierover worden aangescherpt.

Ensembles

Het gevarieerde en bijzondere aanbod van gesubsidieerde ensembles zou naar het oordeel van de raad flink moeten worden uitgebreid. Ik neem de raadsadviezen voor de ensembles en de koren over, behoudens de door de raad voorgestelde generieke verhoging van de ensemblebudgetten en de twee hierna volgende elementen. In de eerste plaats is de spreiding en afzet van concerten voor veel ensembles een probleem: de zalen in de regio raken moeilijk gevuld. Steeds vaker zoekt men de oplossing in het idee van een *ensemble in residence*, of bij interdisciplinaire producties. Dit alles vraagt om goede afspraken over de afzet. Het advies om de eisen over aantallen concerten en spreiding te heroverwegen, neem ik daarom niet over: het publieksbereik

van de ensembles is daarvoor nog te kwetsbaar. Via stimuleringsmaatregelen bij het Nieuw Nederlands Net of het Fonds voor de Podiumkunsten wil ik samenwerking tussen ensembles en podia, en het langer uitspelen van programma's aanmoedigen. In de tweede plaats wil ik de goede samenwerking tussen ensembles en operagezelschappen voortzetten en dit ook stimuleren voor ensembles en dansgezelschappen. Het onderzoeken van de mogelijkheden voor begeleiding van opera en ballet door de grotere muziekensembles maakt deel uit van de opdracht aan de commissie Muziek.

Muziektheater

Zoals de raad concludeert, past de organisatie van de Hoofdstad Operette niet in de flexibiliteit die hij voor deze discipline voorstaat. Ik volg het advies dat beëindiging van het gezelschap in de huidige vorm impliceert en reserveer een budget dat is bestemd om op een andere manier te voorzien in licht muziektheater voor een breed publiek. Zoals eerder opgemerkt, zal de commissie Muziek worden gevraagd hier een voorstel voor te doen.

Componeren

Het totstandkomen van composities wil ik krachtig blijven stimuleren, onder andere via het uitbreiden van de mogelijkheden voor componisten om opdrachten te verwerven. Muziekgroep Nederland heeft een veelbelovend plan ingediend voor componistenmanagement en opdrachtenbeleid. Het Fonds voor de Scheppende Toonkunst noemt enkele interessante nieuwe instrumenten voor interdisciplinaire projecten, educatie en *composers in residence*. Een goede samenwerking tussen het fonds en Muziekgroep Nederland acht ik daarbij geboden. De systematiek voor de toekenning van subsidies aan amateurmuziek via het Fonds voor de Scheppende Toonkunst werkt niet goed. Ik zal de budgetten hiervoor concentreren bij het Fonds voor de Amateurkunst. Overigens zal het Repertoire Informatiecentrum voor Muziek (RIM) worden ondergebracht bij de Muziekgroep Nederland, waarbij het van belang is dat de amateurmusici daar een herkenbaar en toegankelijk aanspreekpunt vinden.

Productiekernen voor muziek

De raad stelt voor om enkele podia voor hedendaagse muziek en pop die een werkplaats- of laboratoriumfunctie vervullen te subsidiëren. Mits de convenantpartners een bijdrage leveren, zal ik dit opvolgen.

Popmuziek

In zijn advies over popmuziek schrijft de raad dat hij zich goeddeels kan vinden in het stimuleren van de inzet van industrie en media voor de Nederlandse popmuziek en het beter toerusten van musici en bands. In zijn cultuurnota-advies stelt de raad vervolgens voor om het budget voor popmuziek meer dan te verdubbelen. Ik kan mij daar in beginsel in vinden, zij het dat ik ook hier verwijs naar het nadere advies van de commissie Muziek. Zowel in zijn popadvies als in het cultuurnota-advies wijst de raad op het belang van het circuit van poppodia en -festivals. Via dit circuit kan de onder jongeren populaire (muziek)cultuur worden verbreed en verdiept, de speelgelegenheid voor musici worden uitgebreid en daarmee de kans op succes in het buitenland worden vergroot. In mijn visie moet de bestaande steun aan dit circuit niet alleen ruimer worden opgezet, maar ook anders. Gemeenten ondersteunen poppodia en -festivals vaak als trekpleister voor jongeren, de provincie beschouwt ze als centra voor amateurs en nieuw talent. Het Rijk financiert ze als werkplek voor professionele musici. Deze, overigens legitieme, subsidiegronden zijn echter niet gericht op de betekenis van poppodia als programmeurs van eigentijdse cultuur. Dat is wel wat ik beoog met het *Actieplan Cultuurbereik*. Daarom bied ik de Vereniging van Nederlandse Poppodia en -festivals (VNP) extra ruimte om de deskundigheid van programmeurs te versterken. De prioriteit die ik verleen aan de versterking van de programmering in het algemeen wordt apart toegelicht in hoofdstuk III, prioriteiten.

Een belangrijke functie van het Nationaal Pop Instituut (NPI) is die van centraal platform waar alle partijen in de popmuziek terecht kunnen voor informatie, deskundigheid, advies, discussie en reflectie. Niet alleen het gesubsidieerde circuit, maar ook de muziekindustrie, de oude en nieuwe media en buitenlandse belangstellenden hebben behoefte aan zo'n vraagbaak. De plannen van het NPI gaan in deze richting, met name bij de exportbevordering. Verregaande samenwerking met Co-

namus daarbij verdient prioriteit. Ik ben het eens met de opmerking van de raad dat de documentatie van het verleden nu wat minder aandacht behoeft dan daaraan de afgelopen jaren – terecht – is besteed. Wel kan het NPI met deze documentatie een belangrijke bijdrage leveren aan de aandacht voor popmuziek in het primair en voortgezet onderwijs, waarvoor ook de raad een pleidooi houdt. Maar wat het instituut vooral moet ontwikkelen, is kennis over het heden en visie op de toekomst. Binnen de extra ruimte die vooruitlopend op het werk van de commissie muziek al beschikbaar is, stel ik het NPI daartoe in staat. Ik zal het instituut verzoeken zijn plannen op deze punten bij te stellen.

Fonds voor de Podiumkunsten

Het Fonds voor de Podiumkunsten heeft zijn beleidsplan opgesteld in nauwe afstemming met het Fonds voor de Amateurkunst en de Stichting Podiumkunstwerk. Gezien de inhoudelijke raakvlakken tussen deze instellingen juich ik de toegenomen samenwerking toe.

Het fonds heeft als hoofddoelstelling de bevordering van de kwaliteit en de kunstzinnige verscheidenheid van de professionele podiumkunsten in Nederland. In zijn beleidsplan geeft het fonds aan dat het op proactieve wijze invulling wil geven aan zijn doelstelling door onder meer het uitbreiden van de individuele stipendia voor jonge kunstenaars en het bevorderen van de culturele verscheidenheid. Het fonds streeft bovendien naar een meer flexibele en een meer transparante inrichting van het subsidieinstrumentarium. Ik ben van mening dat het fonds daarmee meer recht zal kunnen doen aan de verscheidenheid aan podiumkunstenaars, projecten en publieksgroepen.

Ik heb kennis genomen van de kritische kanttekeningen van de raad die vreest dat bij een té inhoudelijke profilering van het fonds de uitoefening van de kerntaken in het gedrang zou kunnen komen. Met zijn voorstellen reageert het fonds echter op mijn oproep om concrete suggesties en voorstellen te doen om de uitgangspunten van de nota's *Ruim baan voor diversiteit*, *Cultuur als Confrontatie* en *Cultureel ondernemen* te vertalen en uit te werken voor het beleid van de fondsen. Ik heb in mijn adviesaanvraag aan de raad aangegeven dat mijn brief hierover

aan de fondsen het inhoudelijk kader vormt aan de hand waarvan ik de plannen van de fondsen beoordeel.

Uitgangspunt is vanzelfsprekend wel dat het fonds primair is ingericht voor het verstrekken van subsidie aan podiumkunstenaren zodat zij zich op projectmatige wijze verder kunnen ontwikkelen. De inhoudelijke profilering van het fonds dient ontleend te zijn aan de prioriteiten van het cultuurbeleid. De vertaling van thema's zoals diversiteit, publieksbereik en ondernemerschap horen in de eerste plaats gestalte te krijgen binnen het kader van de kerntaken van het fonds. Daarom heb ik de subsidieverhoging voor het fonds beperkt gehouden.

Het fonds rekent – zo blijkt uit zijn beleidsplan - tot zijn primaire doelgroep die podiumkunstenaren, groepen en ensembles die niet in aanmerking komen voor een structureel subsidie in het kader van de Cultuurnota en die gezien hun beroepspraktijk projectmatig te werk gaan. De Raad voor Cultuur heeft in zijn advies gesteld dat het fonds zich echter niet tegen het uit het fondsbudget subsidiëren van meerjarig gesubsidieerde instellingen kan verzetten. Ik deel deze mening van de raad met dien verstande dat meerjarig gesubsidieerden niet uitgesloten kunnen worden van subsidiëring van het fonds, wanneer het gaat om bijzondere projecten, waarvoor in de middelen van het meerjarig subsidie niet is voorzien.

WAO en Ziektewet

Vanuit de podiumkunstensector is aangedrongen op compensatie voor de extra kosten die zouden worden veroorzaakt door veranderingen in de uitvoering van de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) en de Ziektewet. Het kabinetsbeleid is erop gericht het beroep op de WAO en de Ziektewet terug te dringen door een verschuiving aan te brengen van collectieve premiedruk naar een systeem waarbij de afzonderlijke werkgever mede verantwoordelijk wordt gemaakt voor de instroom voor deze verzekeringen. De cultuursector is daar niet van uitgezonderd. Naast de jaarlijkse loonkostenbijstelling op basis van de marktontwikkeling is er, gelet op het kabinetsbeleid en op het nu beschikbare cijfermateriaal, geen aanleiding om extra compensatie te

overwegen. Via overleg met werkgevers zal ik mij op de hoogte blijven stellen van de gang van zaken. Ik ben wel voornemens dit overleg zo te veranderen dat het in de toekomst beter beantwoordt aan de bijzondere omstandigheden in de cultuursector. Daarnaast roep ik de werkgevers op om collectief in te spelen op deze situatie en gezamenlijk tot oplossingen te komen. Ik zal hierover periodiek overleg voeren met werkgevers en met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de ontwikkelingen nauwgezet volgen. Bij gebrek aan gegevens is het niet goed mogelijk een betrouwbaar beeld te geven van het toekomstig beroep op de WAO of de Ziektewet in de cultuursector. Uit cijfermateriaal van het Gemeenschappelijk Administratie Kantoor (GAK) over 1999 blijkt overigens dat de kans om in de WAO te belanden in de podiumkunsten gunstig afsteekt bij het landelijke cijfer. Ook blijkt dat de diagnose van de WAO-instroom goeddeels overeenkomt met het landelijke beeld.

Letteren

Naast een groot aantal schrijvers alleen uit liefhebberij telt Nederland naar schatting 500 literaire auteurs en 300 professionele literaire vertalers. Vorig jaar bedroeg de verkoop aan particulieren maar liefst 7,8 miljoen literaire boeken. Ook buiten de landsgrenzen is mede dankzij de inspanningen van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds (NLPVF) de belangstelling voor onze literatuur toegenomen. Voor veel auteurs en uitgevers is cultureel ondernemerschap vanzelfsprekend. Steeds meer auteurs zijn in staat te leven van hun literaire productie. Dit hangt ongetwijfeld samen met de vlucht die de commercie heeft genomen, een ontwikkeling die volgens sommigen zelfs de hedendaagse literaire agenda dicteert. Toch kan onze literatuur als geheel het niet stellen zonder aanvullende maatregelen van de Rijksoverheid om de pluriformiteit en de toegankelijkheid van het boekenaanbod te garanderen. Per 1 januari 2005 vervalt de huidige ontheffing van het verbod van verticale prijsbinding voor boeken. Dit jaar start in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken een evaluatie van de effectiviteit van de maatregel en beoordeling daarvan in het

licht van nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld de opkomst van nieuwe media, zoals *E-books*, of nieuwe distributievormen, zoals de internetboekhandels. Na afsluiting van deze evaluatie, waarin ook de inzetbaarheid van alternatieve beleidsinstrumenten zal worden onderzocht, zal de raad om advies worden gevraagd. De Kamer zal op de hoogte worden gehouden van de bevindingen.

Letterenfonds

Het Fonds voor de Letteren wil het huidige subsidiestelsel met zijn inkomensvervangend karakter vervangen door een systeem van projectwerkbeurzen dat meer dynamiek en doorstroming moet brengen. Met die doelstelling stem ik van harte in. Het fonds heeft mij een nadere onderbouwing en gedeeltelijke herziening doen toekomen van de voorgenomen beleidswijzigingen. Hierin blijft de inkomenstoets gehandhaafd. Op grond van de uitwerking heb ik er vertrouwen in dat de stelselwijziging tot de beoogde effecten kan leiden. Ik stem ermee in de projectwerkbeurzen op 1 januari 2001 in te voeren onder het voorbehoud van mijn goedkeuring van de ontwerp-subsidieregeling, die ik aan de Raad voor Cultuur om advies zal voorleggen. Met uitzondering van de voorgestelde oeuverprijzen voor auteurs sta ik positief tegenover de overige voorstellen van het fonds – met name het plan voor een stimuleringsregeling voor beginnende schrijvers en de verruiming van het opdrachtenbeleid voor literaire non-fictie.

Het NLPVF kan bogen op succes. Vooral de bereikte resultaten bij de internationale promotie van onze literatuur trekken de aandacht. Toch baart de geringe selectiviteit van het ambitieuze buitenlandse manifestatiebeleid en de betrokkenheid van uitgeverij enige zorg. De hoge kosten vragen om een scherpe afbakening tussen aan de ene kant de promotionele activiteiten van het Productiefonds en aan andere zijde de materiële inbreng van de uitgeverij. In nader overleg met betrokken partijen zal dit aan de orde worden gesteld.

Met de totstandkoming van het Vlaams Fonds voor de Letteren acht ik een essentiële voorwaarde vervuld voor verdere samenwerking in de uitvoering van de taken die aan de Vlaamse en Nederlandse fondsen

op het terrein van de letteren zijn opgedragen.

Ik zal de raad advies vragen over de wenselijkheid van verdergaande samenwerking en mogelijkheid van een fusie op enige termijn van het Fonds voor de Letteren en het NLPVF.

Literaire manifestaties

Literaire manifestaties maken de literatuur levend. Het zijn uitgelezen mogelijkheden om bijvoorbeeld jongeren en migranten kennis te laten maken met de Nederlandse literatuur. Zij bieden een podium voor jong literair talent, voor andere vormen van presentatie van literair werk en dragen bij aan de bekendheid van auteurs. Omdat literaire manifestaties een wezenlijke bijdrage leveren aan het literaire klimaat in bredere zin, verdienen verschillende grotere en kwalitatief goede manifestaties een plaats in de cultuurnota. Door behalve rekening te houden met het inhoudelijke advies van de raad ook te letten op de landelijke betekenis, de aard van de programmering en de geografische spreiding ben ik tot een keuze gekomen. Daarnaast blijft voorlopig de mogelijkheid bestaan van incidentele subsidiëring van manifestaties door het ministerie. De raad, die daar geen voorstander van is, heeft aangekondigd nog dit jaar een nader advies over literaire manifestaties uit te zullen brengen. Ik zie dat met belangstelling tegemoet.

Letterkundig erfgoed

De raad merkt op dat het Letterkundig Museum zich te veel richt op vergroting van het publieksbereik ten koste van wat de raad als hoofdtak ziet: verzamelen en ontsluiten. Ik ben het daar niet mee eens. Ik juich het toe dat het Letterkundig Museum erin slaagt steeds meer publiek te trekken. Met de raad ben ik van mening dat instellingen, gewijd aan één schrijver of aspect van de literatuur, niet in aanmerking komen voor rijks subsidie. De aanvraag van het Louis Couperus Museum zal ik niet honoreren. De bestaande subsidiërelatie met het Multatuli Museum zal conform het advies van de raad na 2004 worden gestaakt.

De Koninklijke Bibliotheek heeft een vervolgaanvraag ingediend voor

de papierconservering van literaire en cultuurhistorische collecties alsmede voor een aanvullende digitale uitbreiding van dit programma, waarover de raad positief heeft geadviseerd. Ik ben het eens met de raad dat digitalisering van geconserveerde collecties kan leiden tot vergroting van het publieksbereik. Daarom wordt hiervoor ook in de komende vier jaar geld beschikbaar gesteld.

Leesbevordering

In mijn brief aan de Tweede Kamer van 17 januari 2000 heb ik mijn opvattingen over het leesbevorderingsbeleid uiteengezet. Die sluiten aan op het advies van de raad om de Stichting Lezen de komende vier jaar te subsidiëren. De raad signaleert een gebrek aan regie en coördinatie op het vlak van de leesbevordering en wijt dit aan de omstandigheid dat verschillende instellingen op die noemer subsidie ontvangen. Dit sluit echter niet uit dat de Stichting Lezen een belangrijke taak heeft ten aanzien van de coördinatie van activiteiten op het terrein van leesbevordering en die zal behouden. Uit hoofde daarvan zal de stichting zorgdragen voor de onderlinge afstemming van projecten. Er is behoefte aan een toetsingskader voor de effectiviteit van projecten voor leesbevordering, waarvoor een beroep zal worden gedaan op de medewerking van de bijzonder hoogleraar leesgedrag.

De raad heeft positief geadviseerd over de Stichting NaNa die zich inzet voor de Nederlandse taal op de Nederlandse Antillen en Aruba. Aan het toekennen van subsidie verbindt de raad de voorwaarde dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ten minste de bestaande subsidiebijdrage handhaaft. Daarvoor is een eerste vereiste dat de regeringen van de Nederlandse Antillen en Aruba de activiteiten van NaNa aanmerken als een prioritair ontwikkelingsproject. Zodra duidelijk is in hoeverre aan de voorwaarde van prioritaire financiering vanwege het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt voldaan, zal over het beleidsplan van NaNa een beslissing worden genomen.

Media

Ik heb met de Concessiewet een aanzet gegeven voor een slagvaardiger opereren van de publieke omroep en voor de totstandkoming van herkenbare netprofielen, waarbij cultuur als onderscheidend element kan gelden. De zendgemachtigden hebben inmiddels hun gezamenlijke ambities neergelegd in een concessiebeleidsplan, waarover de Raad voor Cultuur en het Commissariaat voor de Media mij hebben geadviseerd. De uitvoering van het plan en de resultaten die het oplevert, zullen worden betrokken bij de jaarlijkse toetsing van de meerjarenbegroting en bij de tussentijdse evaluatie van de omroepverenigingen in 2005.

In de Concessiewet is de culturele taak van de publieke omroep aangescherpt. De Raad van Bestuur van de NOS heeft inmiddels een cultureel (herhaal)kanaal aangekondigd. Ik juich dit toe. Met de Raad voor Cultuur ben ik van mening dat de komst van een dergelijk kanaal niet ten koste mag gaan van de culturele programmering op Nederland 1, 2 en 3. Ook ondersteun ik de oproep tot betere samenwerking tussen omroepen en instellingen voor de podiumkunsten. Een goede rechtenregeling moet leiden tot verlaging van de kosten van culturele producties bij de omroep. Het Stimuleringsfonds voor Nederlandse Culturele Omroepproducties (Stimuleringsfonds) heeft steeds een wezenlijke rol gespeeld in de verhoging van het peil van de culturele programmering van de publieke omroep. Nu de Raad van Bestuur van de NOS zelf over een groot programmaversterkend budget zal beschikken, ligt het voor de hand dat het zich vooral toe gaat leggen op ondersteuning van activiteiten en programma's met een vernieuwend karakter. Voor documentaires over maatschappelijk geëngageerde thema's zal het Stimuleringsfonds meer ruimte bieden. Bezien zal worden in hoeverre daarvoor een wijziging van de statuten nodig is. Samen met de uitbreiding van taken met nieuwe media-experimenten en de verruiming van de werkingssfeer van het fonds met de regionale omroep vereist dit een herschikking van prioriteiten binnen het fonds, maar legitimeert dit ook een beperkte verhoging van het budget. De Raad voor Cultuur stelt zich op het standpunt dat opera- en balletregistraties thans als reguliere

taak van de publieke omroep kan worden beschouwd en dat het programmaversterkend budget van de Raad van Bestuur van de NOS hiervoor kan worden ingezet – zeker gezien de in de tekst van de Concessiewet globaal aangegeven bestemmingen. Ik voer hierover overleg met de NOS met als uitgangspunt dat ballet- en operaregistraties voor de publieke omroep behouden blijven.

De betekenis van het Muziek Centrum voor de Omroep (MCO) voor het Nederlandse muziekleven is groot. De Raad voor Cultuur twijfelt niet aan de kwaliteit, maar wel aan het artistiek profiel, de functie en de toegevoegde waarde van het Radio Symfonie Orkest. De raad doet de suggestie om dit orkest op te heffen ter versterking van de overige omroeporkesten en samenwerking met gesubsidieerde orkesten buiten de omroep. Ik vind deze gedachte de moeite van het onderzoeken waard en zal deze bespreken met het bestuur van het MCO en de Raad van Bestuur van de NOS. Het budget van het MCO wordt gefinancierd uit de omroepmiddelen die alleen voor de wettelijk genoemde taken kunnen worden gebruikt. Binnen het begrotingsbedrag van het MCO zijn wel organisatorische wijzigingen mogelijk.

Media en minderheden

Verschillende maatregelen die in de nota *Media en Minderhedenbeleid* werden aangekondigd, zijn inmiddels ingegaan, zoals het stellen van wettelijke eisen aan de landelijke publieke omroep en de financiering van enkele projecten. De versterking van lokale migrantentelevisie zal in de komende jaren gestalte krijgen. In 2001 krijgen de publieke lokale omroepen in de grote steden een extra etherfrequentie ten behoeve van migrantenradio. Ik ben het met de raad eens, dat de Stichting Omroep en Allochtonen (STOA) als pleitbezorger en projectorganisatie de laatste jaren veel in beweging heeft gebracht. Om daarmee door te kunnen gaan, zal ik de STOA op basis van een afzonderlijk in te dienen plan extra subsidie verlenen uit het budget subsidies mediabeleid.

Pers

Met het oog op de opkomst van elektronisch uitgeven bepleit het Bedrijfsfonds voor de Pers een experimentele subsidieregeling voor kwaliteitsjournalistiek op internet. Ook is voorzien in verruiming van de werkingssfeer waardoor steunverlening aan bestaande en nieuwe initiatieven gericht op culturele minderheden mogelijk wordt. Beide onderwerpen komen aan de orde in de notitie over het persbeleid die het kabinet in het najaar van 2000 zal uitbrengen. Op het snijvlak van pers en letteren is het Fonds voor Bijzondere Journalistieke Projecten actief. Eind 1996 is het fonds – mede op basis van een advies van de Raad voor Cultuur – verruimd tot een non-fictie fonds voor journalistiek, biografieën, essays en andere vormen van non-fictie van bijzondere kwaliteit. Op grond van het positieve raadsadvies zal ik het fonds opnieuw subsidie verlenen.

Audiovisueel erfgoed en Persmuseum

Sinds enkele jaren zijn de voornaamste audiovisuele collecties bijeengebracht in het Nationaal Audiovisueel Archief (NAA). Het NAA is niet alleen bedrijfsarchief voor de publieke omroep, maar is er ook voor het onderwijs, de wetenschap en voor geïnteresseerde burgers. Behalve conserveren wil het NAA zijn collectie beter zichtbaar en beter bereikbaar maken – onder meer via breedbandinternet. Dit vergt een kostbare digitaliseringsoperatie. Voor de projecten in het onderwijs ('NAA in de klas' en 'NAA in de Academie') en de presentaties in het 'nieuwe museum' is op korte termijn een extra bijdrage nodig. Ik zal voor deze zaken ruimte maken in de omroepbegroting. Het Persmuseum ontwikkelt zich in de ogen van de raad tot een instituut dat voor een steeds groter publiek een beeld geeft van de geschiedenis van de Nederlandse pers. Ik zal de gevraagde subsidie ter beschikking stellen uit het budget subsidies mediabeleid.

Audiovisueel erfgoed en Persmuseum

Nieuwe media

Met de opkomst van filters tussen aanbod en consument, zoekmachines, portals, decoders, elektronische programmagidsen, ontstaan er steeds meer mediapolitieke vragen over toegang tot digitale netwerken. In het geding is zowel de toegang voor burgers (toegankelijkheid en betaalbaarheid van informatie) als de toegang voor programma-aanbieders (diversiteit van het aanbod en eerlijke concurrentie). Van groot belang zijn ook de auteursrechten. Vooral in Europees verband moet gepleit worden voor een evenwichtige afweging van belangen

van makers en die van burgers. Ik heb met grote belangstelling kennis genomen van de passages in het raadsadvies die aan dit onderwerp zijn gewijd. Ik heb me inmiddels voorgenomen de raad hierover om een nader advies te vragen.

Film

Productie

In 1997 bestempelden onderzoekers de Nederlandse filmproductie als een kleinschalige economische activiteit waar met relatief lage budgetten wordt gewerkt. Sindsdien is er veel veranderd. Als gevolg van de fiscale maatregelen voor de filmsector en het flankerend beleid van de ministeries van Economische Zaken en Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen zijn de afgelopen jaren de investeringen in filmproductie enorm toegenomen. Niet alleen het aantal in Nederland geproduceerde films groeide sterk. Ook het gemiddelde productiebudget voor Nederlandse films steeg aanzienlijk. Films worden nu in Nederland gemaakt voor hogere, internationaal meer gangbare budgetten. Dit vergemakkelijkt de Nederlandse deelname aan internationale coproducties. Hoewel de effecten van de maatregelen nog niet nauwkeurig in kaart zijn gebracht, is duidelijk dat filmproductie hier geen kleinschalige economische activiteit meer is. Inmiddels is evenzeer duidelijk dat door de combinatie van faciliteiten waarvan maximaal gebruik wordt gemaakt, het netto-rendement na belastingheffing voor beleggers wel erg gunstig uitpakt.

Zoals bekend, staan de faciliteiten op gespannen voet met het nieuwe fiscale stelsel. Tijdens de parlementaire behandeling van de Wet IB 2001 is reeds een ruimhartige overgangsregeling getroffen, waarbij voor bestaande cv-contracten het huidige regime wordt gecontinueerd. Het kabinet heeft verder besloten dat voor film-cv's de bestaande algemene faciliteiten tot eind 2001 toegankelijk blijven. Het kabinet zal zich inspannen om na de verlenging van de overgangsregeling maatregelen te treffen die gunstig zijn voor de ontwikkeling van de Nederlandse filmindustrie. Daarbij zal worden gezocht naar mogelijkheden voor *public/private*

partnership. De uiteindelijke vormgeving zal mede afhangen van de evaluatie van de huidige regeling die dit najaar wordt afgerond.

Nederlandse Fonds voor de Film

Naast aandacht voor de financieel-economische structuur van de filmindustrie, blijft het uiteraard nodig creativiteit te stimuleren, talent te ontwikkelen en zoveel mogelijk een klimaat te scheppen waarin filmproducties onder goede condities kunnen worden ontwikkeld. Hierbij speelt het Nederlands Fonds voor de Film (NFF) een sleutelrol. Niet alleen voor lange speelfilms, maar ook voor de artistieke kwaliteitsfilms en voor documentaire-, animatie- en jeugdfilm. Een deel van de aan het fonds extra toegekende subsidie dient ter stimulering van deze filmgenres.

Ik ben het met de raad eens dat geselecteerde productiehuisen in staat gesteld dienen te worden continu aandacht te besteden aan scenario- en productieontwikkeling. Daarvoor stel ik extra middelen ter beschikking van het fonds. Het subsidieverzoek van Egmond Film, waar de raad zeer positief over adviseerde, kan ten laste worden gebracht van dit budget. Met het beschikbare budget kan het fonds ongeveer drie productiehuisen in staat stellen zich toe te leggen op projectontwikkeling. Ook door nog intensiever samen te werken met het Stimuleringsfonds kan het fonds een bijdrage leveren aan de continuïteit bij het ontwikkelen van filmprojecten. Een andere mogelijkheid daartoe biedt het Europese MEDIA-programma.

Het experiment met de intendant loopt tot 2001. Na evaluatie zal ik me – mede in relatie tot de komende nieuwe stimuleringsregeling – uitspreken over de betekenis van een dergelijke faciliteit binnen het fonds.

Publieksbereik

De extra investeringen in de Nederlandse filmproductie en de extra gelden die beschikbaar komen via de samenwerking tussen de audiovisuele fondsen en publieke televisie moeten leiden tot de productie van films die meer mensen aanspreken. Dat lijkt geen onhaalbare kaart. Het bioscoopbezoek is in enkele jaren gestegen van 15 naar 20 miljoen be-

zoekers. Bovendien worden onze toonaangevende filmfestivals zeer druk bezocht en is er al enige jaren sprake van consistent stijgende publieke belangstelling voor film in het filmtheatercircuit.

Samenwerking met de omroep

Mede dankzij extra investeringen van 25 miljoen (€ 11,3 mln) voor het Telefilmproject is de samenwerking tussen de publieke omroep en filmproducenten versterkt. Ik ben het met de raad eens dat de ambitie bij de start van dit project nog steeds actueel is. Dat betekent niet dat de overheid zou moeten optreden als structurele en directe financier. In de Concessiewet heb ik de verantwoordelijkheid van de publieke omroep voor het bevorderen van de programmering van film tot uitdrukking gebracht in het kader van de financiering van de programmaversterking. Inmiddels heeft de publieke omroep in zijn concessiebeleidsplan aangegeven de relatie met de filmsector te zullen intensiveren en de samenwerking met het Coproductiefonds voor de Binnenlandse Omroep (CoBo), het Nederlands Fonds voor de Film en het Stimuleringsfonds te willen voortzetten. Gelet op het gezamenlijk belang vertrouw ik erop dat de bijdrage van de publieke omroep aan de totstandkoming van bioscoopfilms en Telefilms, alsmede documentaires, in de komende tien jaar gelijk zal blijven of zal toenemen. Van de omroep verwacht ik dat hij in de jaarlijkse begroting ingaat op de bereikte resultaten en de voornemens voor volgende jaren. Met het oog op de continuïteit van productiebedrijven zal ik mij inzetten voor een intensievere samenwerking tussen het Stimuleringsfonds, het CoBo, het NFF en andere instellingen die zich bezig houden met het financieren van films.

Filmmuseum

Het beleidsplan van het Nederlands Filmmuseum biedt naar het oordeel van de raad onvoldoende houvast voor een 'doorwrochte' beoordeling. Volgens de raad wortelt het plan te veel in het verleden en heeft het weinig oog voor de toekomst. Ik zie tegen deze achtergrond onvoldoende basis voor een meerjarige beschikking. De voorgenomen wiseling van directie en bestuursleden, de schetsmatig ingevulde beleidsvoornemens en de onduidelijkheid over het financieel beleid in het komende jaar leiden ertoe dat ik de subsidie reserveer en voornamelijk

jaarlijks in gedeelten zal toekennen. Het Filmmuseum zal in staat worden gesteld het beleidsplan inhoudelijk aan te scherpen.

Publiciteit

Ik neem het advies van de raad om het Nederlands Scenario structureel te ondersteunen niet over. Naar mijn mening kan de publiciteit voor Nederlandse scenario's worden gestimuleerd door het Nederlands Fonds voor de Film. Ik zal het fonds vragen hiervoor middelen beschikbaar te stellen.

Distributie en vertoning

Terecht merkt de raad op dat de inspanningen voor een beter filmklimaat een beperkt bereik hebben als ze niet gepaard gaan met maatregelen om de distributie en vertoning van Nederlandse films te stimuleren. Het NFF zal hier de komende jaren meer aandacht aan gaan geven. Voor de vertoning van kwetsbare artistieke kwaliteitsfilms zijn naast een aantal distributeurs ook filmtheaters en filmfestivals van belang. Ik volg het advies over de grote filmfestivals. Het advies over de film-distributie neem ik in hoofdlijnen over. Contactfilm krijgt extra subsidie voor de vertoning en distributie van kwaliteitsfilms met een hoog risico. Ook reserveer ik middelen voor de distributie van kinder- en jeugdfilms. Ik volg het afwijzende advies over Cinemien.

Vormgeving

Met de vormgeving gaat het goed. Dankzij de economische groei kunnen de bureaus en de ontwerpers het werk nauwelijks aan. Dat geldt vooral voor de interactieve media, maar ook voor de branches keramiek, glas, sieraden en mode. In de hele sector is sprake van steeds meer ondernemerszin. Nieuwe afzetmogelijkheden worden afgetast. Voor producten die in de laatste fase van hun ontwikkelingscyclus verkeren, wordt het ontwerp een steeds belangrijker verkoopargument. Dankzij de plannen van De Beyerd te Breda kan een aanzienlijk deel van de culturele nalatenschap van Nederlandse grafische vormgevers behouden blijven en beter toegankelijk worden gemaakt voor het publiek.

Vormgevingsinstituut

Het Vormgevingsinstituut heeft de beoogde spilfunctie niet waargemaakt. Noch als informatiecentrum, noch als brug tussen ontwerpers en bedrijfsleven en evenmin als promotor van Nederlandse vormgeving in het buitenland. Conform het advies van de raad zal ik de subsidie aan het Vormgevingsinstituut niet voortzetten. Ik zal een commissie van deskundigen instellen om het tot nu toe gevoerde beleid te evalueren en te komen tot een herformulering van de doelstellingen en kernactiviteiten in het vormgevingsbeleid. Het staat voor mij niet op voorhand vast dat er een nieuw instituut moet komen. Ik sluit niet uit dat kernfuncties die de commissie zou aanbevelen, ook bij andere instellingen vervuld kunnen worden. Ik zal de commissie twee aandachtspunten meegeven die voortvloeien uit het raadsadvies. Als eerste zal ik in overweging geven om de activiteiten op het gebied van ruimtelijke vormgeving, vallend onder het thema 'publiek domein' van het Vormgevingsinstituut, over te dragen aan de Stichting Kunst en Openbare Ruimte. In de tweede plaats zal ik de commissie vragen om de presentatiefunctie die Droog Design in Nederland zou willen starten, mee te nemen in de vlootshow van de hele vormgevingssector. De internationale belangstelling voor het eigenzinnig Nederlands ontwerp is enorm aangewakkerd door de presentaties van Droog Design. Ik ben ervan overtuigd dat continuering voor langere tijd essentieel is. Bovendien zou Droog Design meer ruimte moeten krijgen voor inhoudelijke verdieping en reflectie.

Beeldende kunst

Kunstbeleid/kunstenarsbeleid

De raad noemt als doelen van het beeldende kunstbeleid: bevorderen van de kwaliteit, inbedding van de beeldende kunst in de samenleving en versterken van de internationale positie van Nederlandse kunst en kunstenaars. Kwaliteitsbevordering is het afgelopen decennium het belangrijkste oogmerk geweest van de fondsen, de werkplaatsen, presentatie-instellingen en de musea. Hun aandacht zou zich in versterkte mate ook moeten richten op de beide andere doelen. Beeldend kunst-

beleid stimuleert de kwaliteit, maar zal ook meer ruimte moeten bieden aan cultureel ondernemerschap. De economische positie van kunstenaars is nog steeds buitengewoon kwetsbaar. Het overgrote deel van de kunstenaars heeft – na aftrek van beroepskosten – een inkomen onder de bijstandsgrens of zelfs een negatief inkomen. Vormen van ondersteuning blijven dan ook onmisbaar. Maar nu de Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars (WIK) en het flankerend beleid een algemene basis hebben verschaft aan het sociale beleid voor kunstenaars, kan meer aandacht worden besteed aan de economisch kant van de beroepsuitoefening.

Potentieel

Betrokkenheid van particuliere opdrachtgevers vormt een goede graadmeter voor de inbedding van beeldende kunst in de samenleving. Wat dat betreft zijn er cijfers die aanleiding geven tot optimisme. Zo blijkt de verkoopmarkt voor beeldende kunst een groeimarkt in ons land. De omzet van beeldend kunstenaars in Nederland vertoonde in de jaren negentig een trendmatige groei. De inkomsten uit opdrachten, met name van bedrijven en instellingen, en verkoop aan particulieren zijn in de afgelopen periode sterk gestegen. De opdrachten zelfs met meer dan 100 procent. In 1998 bedroeg de totale omzet 328 miljoen (€ 148,8 mln). Een derde daarvan is afkomstig uit opdrachten en nog eens een derde uit de verkoop van vrij werk. Achter deze opmerkelijke groei schuilt een potentieel dat beter kan worden aangesproken. Er is namelijk sprake van een groot, zeer verscheiden en kwalitatief hoogstaand aanbod. Tegelijk is er sprake van een groeiend hoogopgeleid, goed verdienend publiek met belangstelling voor beeldende kunst. Tussen aanbod en vraag gaapt nu nog een kloof die met een stevig marketing- en promotie-offensief overbrugd kan worden.

Distributie en aankoop

Ter verbetering van aankoop en distributie van beeldende kunst zijn twee ontwikkelingen nodig:

- beter toegankelijk maken van distributiekanaals zoals de galeries, maar ook gesubsidieerde kunst(uitleen)instellingen, door onder an-

- dere gemeenschappelijke promotie en het gebruik van internet; en
- uitbreiding van aankoopfaciliteiten bij galeries.

Mede op grond van het advies van de speciale commissie die advies zal uitbrengen over de verbreding van het publieksbereik voor hedendaagse kunst zal ik zal met de galeriewereld, de centra voor beeldende kunst en de uitleeninstellingen in overleg treden hoe dat zou kunnen en moeten gebeuren.

Mondriaan Stichting

Ten aanzien van de presentatie van Nederlandse beeldende kunst en beeldend kunstenaars in het buitenland en het ontvangen en begeleiden van buitenlandse tentoonstellingmakers en andere bezoekers in Nederland, onderstreep ik de opmerking van de raad dat de Mondriaan Stichting de samenwerking met andere instellingen die buitenlandse contacten onderhouden, dient te verbeteren. Ik denk daarbij met name aan instellingen als De Appel, Witte de With en Büro Friedrich te Berlijn, maar ook aan kunstenaarsinitiatieven en aan de werkplaatsen (Rijksacademie, Jan van Eijck Academie, De Ateliers en het Europees Keramisch Werkcentrum). De werkplaatsen vervullen volgens de Raad voor Cultuur een belangrijke internationale netwerkfunctie.

De Mondriaan Stichting zal ook een rol krijgen bij de uitvoering van de plannen om de publieke belangstelling voor hedendaagse kunst verder te verbreden. Daarvoor is een breed offensief noodzakelijk dat steunt op goede samenwerking tussen alle betrokkenen. De open houding voor afstemming en coördinatie, die de raad voor de buitenlandactiviteiten van de Mondriaan Stichting gewenst acht, is ook voor de activiteiten in eigen land noodzakelijk. Een open en flexibele aanpak is ook gewenst ten aanzien van de kunstenaarsinitiatieven die als podia fungeren voor jonge kunstenaars. Dergelijke voorzieningen zijn van groot belang zijn voor de uitstroom van vakonderwijs en werkplaatsen. Ze spelen tevens een rol in verschillende netwerkrelaties met het buitenland. Voor vakgenoten en deskundigen zijn het de laboratoria voor nieuwe ontwikkelingen. Binnen het budget van de Mondriaan Stichting zal er extra ruimte voor worden vrijgemaakt. Structurele financiering

van kunstenaarsinitiatieven acht ik met de raad in strijd met hun inherente flexibiliteit. Elk kunstenaarsinitiatief, of het nu nieuw is of al langer bestaat, moet op grond van zijn activiteitenprogramma door de Mondriaan Stichting beoordeeld en gehonoreerd kunnen worden.

Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst

De subsidieregelingen van het Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst (Fonds BKBV) zullen beter worden gericht op het cultureel ondernemerschap. De aanpassing van de regelingen van het fonds houdt tevens aanpassing in van de adviescommissies. Niet alleen deskundigen op het terrein van de kwaliteit van beeldende kunst, maar ook deskundigheid met betrekking tot het ondernemerschap en de loopbaan van kunstenaars dienen een plaats te krijgen in deze colleges.

Het beroep van beeldend kunstenaar is het laatste decennium aan veranderingen onderhevig. De nieuwe media spelen daarin een belangrijke rol. Ook de grenzen met design en architectuur worden door beeldend kunstenaars verkend. Dit vereist eveneens aanpassingen van de beleidsinstrumenten van het fonds, die nog vooral zijn afgestemd op de traditionele beroepsuitoefening van het beeldend kunstenaarschap.

Stichting Kunst en Openbare Ruimte (SKOR)

De nieuwe Stichting Kunst en Openbare Ruimte zal de komende periode vooral gebruiken om de rol van opdrachten te vergroten. Niet alleen ter stimulering van het ondernemerschap van kunstenaars, maar ook om de relatie tussen productie en de afname van beeldende kunst in een beter evenwicht te brengen. Ik zal de stichting middelen ter beschikking stellen om te experimenteren met opdrachten op het terrein van de beeldende kunst en vormgeving in de openbare ruimte. De resultaten daarvan zullen worden onderworpen aan een tussentijdse evaluatie. Ook de inbreng van beeldende kunst en vormgeving in de culturele planologie zal via de stichting worden gekanaliseerd. Samenwerking met andere overheden als opdrachtgever en een interdisciplinaire aanpak staan centraal. De reguliere uitvoering van een opdrachtenregeling, op basis waarvan subsidie-aanvragen worden behandeld, past minder goed in het takenpakket.

Geldstroom Lagere Overheden voor beeldende kunst en vormgeving

In de komende cultuurnotaperiode zal de zogenaamde Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving, die vooral gericht is geweest op spreiding en afname van beeldende kunst en vormgeving, een zelfstandig onderdeel zijn van de Stedelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik. Intensivering van het bereik, versterking van de culturele planologie en stimulering van het cultureel ondernemerschap zullen centraal staan bij de besteding. Versterking van de lokale en regionale infrastructuur, inclusief ateliers voor beeldend kunstenaars, acht ik daarvoor van groot belang. Ook zullen de gelden meer worden gebruikt voor het stimuleren van nieuwe vormen van presentatie van beeldende kunst en vormgeving. Ik zal er op blijven toezien dat uit de geldstroom middelen beschikbaar blijven voor de collectievorming van de kunstuitleen.

Infrastructuur

De musea, centra voor beeldende kunst, galleries, kunstuitleeninstellingen en ook kunstenaarsinitiatieven kunnen meer en beter samenwerken. Door een bundeling of aanpassing van regelingen bij de Mondriaan Stichting en het Fonds BKVB wil ik de presentatiesamenwerking stimuleren. Ik heb al aangekondigd een commissie in te stellen, die mij hierover adviseert.

Nieuwe media

Dankzij nieuwe technieken komen interactieve verbindingen tussen kunstenaars en andere cultuurdragers afkomstig uit uiteenlopende disciplines tot stand, die een enorme impuls betekenen voor het culturele leven. Nog ingrijpender zijn de ontwikkelingen op het grensgebied van digitale kunsten/media en technologie. Daar treffen kunstenaars, wetenschappelijke specialisten en technici elkaar, wat ertoe leidt dat bestaande conventies op hun kop worden gezet en er geheel nieuwe, tot dusverre ondenkbare uitingsvormen ontstaan. En dat zal de eerstkomende jaren blijven doorgaan. Het is geen boude bewering dat uit deze hoek nog veel meer interessante en ingrijpende ontwikkelingen zijn te verwachten. Ik zal daarom de infrastructuur voor de digitale kunsten/media verstevigen op de onderdelen research en productie, distri-

butie en presentatie, en debat en reflectie. Ter versterking van *Research & Development* krijgt de Maatschappij voor Oude en Nieuwe Media financiële ruimte, zowel voor fundamenteel onderzoek als voor onderzoek naar nieuwe toepassingen, bijvoorbeeld ten behoeve van het onderwijs. Het plan voor het Centrum voor Beeldcultuur voorziet in een soortgelijke rol voor het Medialab van V2, waarbij het toegepaste onderzoek zich vooral zal richten op het gebruik en de ontsluiting van beeldmateriaal uit de foto- en filmwereld.

De ICT-sector kent een grote behoefte aan specialisten uit de creatieve vakken. Om daaraan tegemoet te komen, moeten de nieuwe media zoveel mogelijk worden geïntegreerd in het kunstvakonderwijs en de werkplaatsen. De bestaande instellingen, zoals het Artlab van het Nederlands Instituut voor Nieuwe Mediakunst, moeten beter gaan samenwerken en aldus een oplossing bieden voor het gebrek aan productiefaciliteiten in het kunstvakonderwijs en de werkplaatsen. Het World Wide Video Festival blijft een goede gelegenheid om een zeer divers publiek van deskundigen, studenten en leken en met name jongeren kennis te laten maken met nieuwe kunstvormen. Het Dutch Electronic Art Festival van V2 dat eveneens een belangrijke publieksfunctie vervult, zal in het Instituut voor Beeldcultuur worden opgenomen.

Mediamatic richt de aandacht op de culturele en artistieke krachten die aan de nieuwe mediaontwikkelingen ten grondslag liggen als tegenwicht voor de meestal door economische motieven ingegeven introductie van nieuwe technologieën. De interessante plannen voorzien in onderzoek, publicaties en experimenten en worden in samenwerking met het bedrijfsleven uitgewerkt, wat de doorwerking van de resultaten ten goede zal komen. Doors of Perception, een project dat tot dusverre door het Vormgevingsinstituut werd georganiseerd, zal in verzelfstandigde vorm worden voortgezet. De manifestatie heeft zich bewezen als een waardevol knooppunt voor het internationale debat over de informatie- en communicatiesamenleving en als verzamelpunt van kennis omtrent de implicaties van de nieuwe media voor ontwerpvragestukken. Ik vind het van belang dat de advies- en netwerkfunctie van het Virtueel Platform behouden blijven. De door het Virtueel Platform verza-

melde kennis van de *state of the art* van lopend onderzoek en lopende projecten in de digitale media/kunsten moet op peil worden gehouden en zo toegankelijk mogelijk worden gepresenteerd. De vorm waarin dat het beste kan gebeuren – een onafhankelijk expertisebureau of een onafhankelijke intendant – is een kwestie van nader overleg.

Werkplaatsen en voortgezette opleidingen

Op 7 juli 2000 heeft de Raad voor Cultuur in samenhang geadviseerd over de werkplaatsen, de voortgezette kunstopleidingen en de voortgezette opleidingen bouwkunst en zich uitgesproken over de beleidsplannen van de betrokken hogescholen. Het cultuurnota-advies ging reeds in op de plannen van de verschillende werkplaatsen. In de visie van de raad hebben voortgezette opleidingen tot doel een beperkte groep, hoofdzakelijk bestaande uit getalenteerde pas afgestudeerde studenten van de initiële opleidingen, de mogelijkheid te bieden hun kunstenaarschap te verbreden en te verdiepen. Daarmee vervullen zij een duidelijke onderwijsrol. De werkplaatsen hebben als belangrijkste oogmerk de verdere ontwikkeling van het kunstenaarschap, onder meer door middel van: experiment en onderzoek, *artists in residence*-programma's en *centres of excellence*. Werkplaatsen hebben als doelgroep kunstenaars met tenminste enkele jaren ervaring. Ik vind dit onderscheid zinvol. In de komende jaren kunnen werkplaatsen en voortgezette opleidingen zich bijvoorbeeld via hun toelatingsbeleid volgens dit patroon profileren. Het Maurits Binger Film Instituut en DasArts, die zowel werkplaats als voortgezette opleiding zijn, zullen zowel uit het cultuur- als uit het onderwijsbudget gefinancierd blijven worden.

Het advies over de werkplaatsen neem ik over, met uitzondering van de subsidieverhogingen. Het uitgangspunt dat werkplaatsen zelf stipendia verstrekken, onderschrijf ik. Studenten aan de Jan van Eyk Akademie en de Rijksakademie hebben recht op studiefinanciering. Zij maken daar echter geen gebruik van. Ik zal het Besluit studiefinanciering daarop afstemmen.

Zoals aangekondigd in de nota's *Zicht op kwaliteit* en *Meer zicht op kwaliteit* zal ik de conclusies van de raad met betrekking tot de individuele voortgezette opleidingen vertalen in het maximaal aantal in te

stromen en te bekostigen studenten. Op de voortgezette opleidingen is de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek van toepassing. Voorstellen om het budget te verhogen, neem ik niet over. Gelet op het belang van E-culture en nieuwe media en de rol die kunsthogescholen kunnen spelen bij de ontwikkeling van content wil ik de twee hogescholen die dit aangaat vragen om in lijn met het advies meer geprofileerde beleidsplannen in te dienen voor een voortgezette opleiding voor nieuwe media. Bij een positief oordeel van de raad daarover ligt voor de Hogeschool Rotterdam subsidiëring van de dan nieuwe opleiding Media Design en Communicatie in de rede. De opleiding MFA Interactive Media en Environment die de Hanzehogeschool, Hogeschool van Groningen, verzorgt en die ik in afwijking van de visie van de raad niet als een nieuwe opleiding beschouw, blijft vooralsnog bekostigd, mits het bijgestelde plan positief beoordeeld wordt.

Ik wil binnen het gegeven financiële kader ruimte creëren om de positief beoordeelde nieuwe aanvragen, ten minste ten dele, te honoreren. Het advies om het aantal studenten dat een voortgezette opleiding autonome beeldende kunst volgt te beperken, neem ik over. De tijdelijke subsidies voor autonome beeldende kunst worden beëindigd. Een dergelijke subsidievorm wordt mede gelet op de positieve observaties van de raad tot en met 2002 wel gecontinueerd voor bijzondere talenten in het muziekonderwijs. Over voortzetting daarna zal worden besloten op basis van een in 2002 uit te voeren evaluatie. Met name door het beëindigen van een aantal tijdelijke subsidies ontstaat ruimte voor vernieuwingen, zoals de opleiding choreografie onder coördinatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, de Hogeschool voor Muziek en Dans en ArtEZ, hogeschool voor beeldende kunst en vormgeving, bouwkunst, muziek en theater. Ik deel de visie van hogescholen en raad op de bestuurlijke positionering van de voortgezette opleidingen bouwkunst. Ervan uitgaande dat de inhoudelijke uitwisseling, afstemming en samenwerking tussen de opleidingen worden voortgezet, zal ik de gewenste institutionele ontvlechting mogelijk maken. Ik ga ervan uit dat de raad deze ontwikkelingen nauwgezet zal volgen en zal betrekken bij zijn advies voor de volgende cultuurnota. Nieuwe voortgezette opleidingen kunnen overigens niet eerder starten dan in het stu-

diejaar 2002-2003. In de nota Meer zicht op kwaliteit heb ik voorgesteld om vanaf 2002 de bekostiging te baseren op het aantal werkelijk ingeschreven studenten onder het motto 'geld volgt student'.

Beeldcultuur

In zijn advies over Las Palmas, Internationaal Centrum voor Beeldcultuur, toont de raad zich zeer voorzichtig en komt hij met kritische kanttekeningen uiteindelijk tot een positieve beoordeling. Onder voorwaarden die betrekking hebben op de interne organisatie (de structuur van directie en bestuur), de financiën en de verdere planvorming, ben ik bereid een subsidie te verstrekken voor de start en opbouw van het instituut, bovenop de meerjarige subsidie die de deelnemende instellingen in de lopende cultuurnota reeds ontvingen. Ik reserveer hiervoor jaarlijks maximaal 4 miljoen (€ 1,8 mln). Ik stel me voor na twee jaar opnieuw over het bekostigingsniveau te spreken wanneer meer duidelijkheid bestaat over de verdere invulling van het instituut – met inbegrip van de leiding. In de beginperiode zal in samenwerking met de verschillende sectoren aan de uitwerking en toespitsing van de plannen moeten worden gewerkt. De samenwerking met film (Nederlands Filmmuseum, Filmfestival Rotterdam) en televisie (VPRO, NAA) is nog onvoldoende uitgewerkt, evenals die op het gebied van collectiebeleid met het Instituut Collectie Nederland, de beheerders van fotocollecties en instellingen zoals het Nationaal Instituut voor Mediakunst en het World Wide Video Festival.

Musea

Algemeen

Musea zorgen goed voor hun collecties. Maar hun opdracht omvat ook het presenteren van die collecties aan een zo breed mogelijk publiek. Tentoonstellen kan in onze tijd op veel verschillende manieren. Van het bekende uitstellen van voorwerpen – ook buiten het vertrouwde museum – tot en met virtuele ontsluiting. Het ontwikkelen van onorthodoxe, innovatieve programma's, die met gebruikmaking van nieuwe technieken inspelen op de voortdurend veranderende vraag van het

publiek, is een actuele opgave. Ik sta de museumwereld daarbij terzijde met maatregelen die de publieksparticipatie stimuleren, de samenwerking tussen musea ten goede komen, een betere afstemming van het verzamelbeleid bewerkstelligen en de aankoopfondsen versterken. Ik zal daar de komende cultuurnotaperiode nog meer werk van maken, met als doel kwaliteitsverbetering en facilitering van het museumbestel als geheel.

Cultureel vermogen en aankoopbeleid

Elders in deze nota, in de passage over het beter zichtbaar en bereikbaar maken van cultureel vermogen, ga ik uitgebreid in op de initiatieven die ik wil nemen of ondersteunen om de museumcollecties uit de depots te halen en tentoon te stellen voor een groter publiek. Zoals gezegd, wil ik de aankoopfondsen versterken om het nieuwe op de voet te volgen en het bestaande kwalitatief te verbeteren en aan te vullen, door bijvoorbeeld 'cultureel divers' te verzamelen. Aankopen zie ik als een middel om nieuwe samenhangen in collecties zichtbaar te maken. Aankopen dienen ook de mobiliteit van collecties. Volgend jaar zal ik een integrale aankoopregeling presenteren die uitgevoerd gaat worden door de Mondriaan Stichting. Die regeling is van toepassing op alle soorten museumcollecties, van kunst en vormgeving tot volkenkunde, cultuur- en natuurhistorie.

Voormalige rijksmusea

Halverwege de jaren negentig zijn de rijksmusea verzelfstandigd. Voor de cultuurnota hebben zij subsidieaanvragen ingediend die om advies aan de raad zijn voorgelegd. In zijn eerste advies ging de raad niet in op de financiën. Nadat de langlopende financiële afspraken met de voormalige rijksmusea van een nadere toelichting zijn voorzien heeft de raad mij op 23 juni 2000 een aanvullend advies gestuurd. Daarin herhaalt hij niet in staat te zijn tot een financiële beoordeling van de beleidsplannen, zeker niet op korte termijn. Wel vult de raad zijn eerdere adviezen aan en voorziet hij de geadviseerde ombuigingen van opbrengstramingen waaruit in zijn visie de geadviseerde intensiveringen gefinancierd zouden kunnen worden. Los van mijn taxatie dat de som van de intensiveringen de mogelijke opbrengst uit ombuigingen te bo-

ven gaat, acht ik het eindresultaat van de raadsadviesing voor een groot aantal musea onvoldoende om daarop subsidiebeschikkingen te baseren. Daarom heb ik de raad verzocht een ad hoc- commissie in te stellen om op basis van de ingediende beleidsplannen en nieuwe gegevens meer reliëf in de adviesing aan te brengen. De raad heeft dat verzoek gehonoreerd. Ik verwacht geen nieuwe inhoudelijke argumentatie, maar wel een financiële vertaling van het standpunt van de raad. De bevindingen van de commissie zullen nog vóór de Kamerbehandeling van de cultuurnota bekend zijn, zodat de beschikkingen voor de periode 2001-2004 tijdig kunnen worden vastgesteld.

Het is gewenst dat musea die collecties van het Rijk beheren, werk maken van publieksbereik, educatie en collectiemobiliteit. Ik zal met de musea bindende afspraken maken over de prestaties die ik van hen verwacht.

De raad oordeelt negatief over het functioneren van Huis Doorn als museum. Hij verwijst daarbij naar de beperkte collectie en het smalle thema. Het afwijzende advies betekent dat de bestaande subsidierelatie met Huis Doorn niet kan worden voortgezet en dat de beheersovereenkomst voor de collectie met de stichting in 2005 zal worden beëindigd. De Rijksgebouwendienst, die het gebouw en het park in beheer heeft, zoekt in samenwerking met OCenW naar mogelijkheden om de exploitatie van het monumentale complex op een verantwoorde manier voort te zetten. Daarbij zal vanzelfsprekend alles in het werk worden gesteld om te voorkomen dat een zorgvuldig beheer van de zich in Huis Doorn bevindende collectie in gevaar wordt gebracht.

De raad wijst verder op verschillende mogelijkheden van fusies en andere vormen van samenwerking, bijvoorbeeld tussen het Koninklijk Penningkabinet en het nieuwe Museum over Geld, en tussen het Prinsessehof en het Fries Museum. Ik onderschrijf dat daar in de komende periode een begin mee moet worden gemaakt. Ook de samenwerking tussen het museum Meermanno-Westreenianum en de Koninklijke Bibliotheek zal worden versterkt.

Het Rijksmuseum

Het Rijksmuseumgebouw is aan een drastische renovatie toe. In samenspraak met de minister van Financiën, de staatssecretaris van VROM en de directie van het Rijksmuseum is besloten het 125 jaar oude gebouw te vernieuwen op een wijze die zijn architectonische en monumentale waarden respecteert en overeenstemt met de internationale faam van het museum. Tot en met 2007 is hiermee in totaal een investering van 445 miljoen (€ 202 mln) gemoeid, waarvan in deze cultuurnotaperiode 235 miljoen (€ 107 mln) tot besteding komt.

Nieuwe aanvragers

Een aantal niet eerder door het Rijk gesubsidieerde musea, zoals het Wereldmuseum, het Tropenmuseum/Kindermuseum, het Bijbels Openluchtmuseum, het Volksbuurtmuseum, De Beyerd en het Rembrandthuis, wil ik op advies van de raad de komende vier jaar in staat stellen nieuwe publieksgroepen aan te trekken. Ook elders verdient de vraag van het publiek meer aandacht. Ik wil musea in staat stellen ervaring op te doen met een andere manier van werken. Een voorbeeld is de 'masterclass publieksgericht museum' die na 2001 als cursus in het pakket van de Nederlandse Museum Vereniging (NMV) zal worden opgenomen. Op advies van de raad stel ik een aantal collectioneurs van historische transportmiddelen in de gelegenheid om de bijzondere kenmerken en daarmee samenhangende problemen van het mobiele erfgoed in kaart te brengen en nader uit te werken.

Wetenschappelijk onderzoek

In hun gezamenlijke advies van juli 1999 onderstreepten de Raad voor Cultuur en de Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid hoe belangrijk het is dat er in musea onderzoek wordt verricht. Zij maakten daarbij een onderscheid tussen 'collectie- en missiegebonden' onderzoek en zuiver wetenschappelijk onderzoek. In het aanvullende advies van juni 2000 adviseert de Raad voor Cultuur met betrekking tot de vier Leidse musea, die een aanvraag voor de cultuurnota hebben ingediend, om wetenschappelijk onderzoek dat het terrein van een bepaalde instelling overstijgt en niet speciaal aan een object of een presentatie is gebonden, te financieren onder de noemer van zuiver

wetenschappelijk onderzoek. Aan de hand van dit onderscheid zal nauwkeurig moeten worden bepaald welke museale onderzoekstaken nu wel en welke niet ten laste van de cultuurbegroting komen. Ik zal hierover nader advies inwinnen bij de beide adviesorganen. De aanbeveling om gegevens over onderzoek door culturele erfgoedinstellingen op te nemen in het jaarlijkse overzicht Totale Onderzoek Financiering zal ik opvolgen, evenals de suggestie om de regeling kunsthistorisch onderzoek van de Mondriaan Stichting te verbreden tot alle museale collecties. De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) heeft kunst en cultuur als een van de centrale thema's voor de komende jaren aangewezen. Over de wijze van concretisering is inmiddels overleg geweest tussen NWO en de Mondriaan Stichting.

Bibliotheken

Herstructurering openbare bibliotheken

Met het rapport *Open poort tot kennis* heeft de Stuurgroep Meijer advies uitgebracht over herstructurering van het openbaar bibliotheekwerk. Voorgesteld wordt het bibliotheekwezen een stevige bestuurlijke inbedding te geven, zodat tegemoet kan worden gekomen aan de eisen die de samenleving aan deze publieke informatiebron stelt. Deze eisen heeft de stuurgroep onder meer vertaald in een centrale regie voor digitale media (digitale bibliotheek), kwaliteitstoetsing, onderlinge vergelijkbaarheid van prestaties en vraagoriëntatie. Onderwijs, publieksbereik, spreiding en toegankelijkheid vragen daarbij speciale aandacht. Het rapport is uitgangspunt voor beleid. Met het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zal voor het einde van het jaar een koepelconvenant worden gesloten inzake de herstructurering en de instelling van het Bestuurlijk Overleg Bibliotheekwerk.

Fonds voor het Bibliotheekwerk voor Blinden en Slechtzienden (FBBS)

Ik ben het met de raad eens dat de versnipperde situatie van autonome instellingen die onvoldoende samenwerken, niet langer kan voortduren. Het is zaak om de samenwerking verder te intensiveren en af te

ronden. Aansluitend op het standpunt van de raad zal ik het FBBS aanwijzing geven om vóór 1 mei 2001 er zorg voor te dragen dat in de loop van dat jaar de verantwoordelijkheid voor de facilitaire taken zoals productie, reproductie, distributie en opslag bij de Federatie Nederlandse Blindenbibliotheken (FNB) komt te liggen. De FNB wordt uiterlijk per 1 januari 2002 de enige uitvoerende instantie die hiervoor van het Rijk subsidie ontvangt. Voor de Nederlandse Luister- en Braillebibliotheek (NLBB), de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden (CBB) en Bibliotheek Le Sage ten Broek (LSB) blijft de loketfunctie voor subsidie in aanmerking komen. Ook de gebruikersinbreng via de Federatie Slechtzienden en Blindenbelang wordt vanaf 2002 rechtstreeks door OCenW gesubsidieerd.

Het advies om binnen het totale subsidiebedrag voor het blindenbibliotheekwerk een jaarlijks bedrag van ten minste 5 miljoen (€ 2,2 mln) te oormerken voor ICT-activiteiten, doelgroepenbeleid, ontwikkeling en onderzoek, spreekt mij zeer aan. Ik zie nadere concrete voorstellen van het FBBS, afgestemd met de FNB, voor de besteding hiervan tegemoet. Zonder tot volledige integratie van het blindenbibliotheekwerk in het openbare bibliotheekwerk te willen overgaan, verwacht ik wel van de FNB en het Nederlands Bibliotheek- en Lectuur Centrum (NBLC) dat zij overleg openen over mogelijkheden van samenwerking en afstemming en dat zij op basis daarvan uiterlijk in 2002 met voorstellen komen.

Centrale Discotheek Rotterdam (CDR)

Een directe financiële betrokkenheid bij het onderlinge leenverkeer van geluidsdragers, zoals de raad voorstelt, wijs ik van de hand, omdat hiermee wordt afgeweken van de beleidslijn voor het interbibliotheecair leenverkeer van boeken.

Archieven

De honderden kilometers documenten, kaarten, brieven en foto's die in de archiefdepots liggen opgeslagen, bevatten talloze verhalen over Nederland en zijn bevolking vanaf ongeveer het jaar 1100. Het labrynt van

ongeveer 300 verschillende instellingen waar het materiaal ligt opgeslagen, is echter moeilijk toegankelijk. De 12 rijksarchieven en regionale historische centra (RHC's) en de ruim 280 archiefdiensten, streekarchieven, openbare bedrijfsarchieven en documentatiecentra vormen een Rijk geschakeerd, maar verbrokkeld geheel. De archiefwereld verandert ondertussen snel. Publiek wordt steeds belangrijker en dankzij nieuwe informatie- en communicatietechnologieën kan dat publiek steeds beter worden bediend.

Publiek en ICT

Archieven worden beter toegankelijk door de vorming van regionale historische centra (RHC's). Rijksarchieven fuseren met gemeentearchieven en in sommige gevallen ook met andere culturele instellingen. Fusies in Utrecht, Zeeland en Overijssel zijn inmiddels gerealiseerd. Elders zijn fusies gaande of in bespreking. Langs deze weg ontstaan grote organisaties met een brede collectie en ruimte voor speciale dienstverlening en productontwikkeling. Voor het realiseren van de fusies heb ik jaarlijks een budget van 4,9 miljoen (€ 2,2 mln) beschikbaar. De raad is positief over de fusies en beschouwt deze als een kans voor fundamentele verandering van de huidige bestuurlijke taakafbakening, waarbij de raad uitgaat van een bestelverantwoordelijkheid van OCenW. De raad meent dat herziening van het archiefbestel een vereenvoudiging van het stelsel zou moeten bevatten. Hij wil 20 RHC's en afschaffing van de gelaagde verantwoordelijkheid voor overheidsarchieven. Beheer van archieven zou geplaatst moeten worden onder regie van de centrale overheid. Een dergelijke koers zou echter haaks staan op de uitgangspunten van het lopende fusietraject en sluit ook niet aan bij de reacties die ik tot nu toe heb gehoord van mijn bestuurlijke partners. De raad komt hierover nog met een uitgebreid advies, waarop ik uiteraard zal reageren.

Het ligt voor de hand om ook in de richting van een nationaal historisch centrum te denken. Ik zal de discussie rond de vorming van het Nationaal Archief verbreden. Ik wil in ieder geval zien hoe gestalte kan worden gegeven aan samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie en het Centraal

Bureau voor Genealogie. Uiteraard is ook Den Haag een partner die niet mag ontbreken.

Dankzij ICT is de archivaris beter dan ooit in staat in te spelen op de vraag van onderzoekers en liefhebbers. Digitalisering van archieven en het ontwikkelen van zoeksystemen kosten echter veel geld. Samenwerking en standaardisatie zullen de kosten zo laag mogelijk moeten houden. Erfgoedkoepel DIVA (Documentaire Informatie Voorziening en Archiefwezen) krijgt opdracht om in nauw overleg met de Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland (DEN) daarvoor te zorgen.

Behoud en selectie

Sinds het Deltaplan Cultuurbehoud wordt vrijwel de gehele archiefcollectie van de Rijksarchiefdienst (RAD) onder goede condities bewaard. Door papierverval, verzuring en inktvraat kan echter ongeveer 10 procent van de collectie niet worden geraadpleegd. Ik zal de RAD een behoudsplan laten uitvoeren waarbij archieven die het meest door het publiek worden gebruikt de hoogste prioriteit krijgen. Het behoudsprobleem van de toekomst is de zogenaamde Digitale Duurzaamheid. Samen met de minister voor het Grote Steden- en Integratiebeleid, die de coördinerende verantwoordelijkheid draagt voor de informatievoorziening binnen de overheid, zoek ik naar oplossingen. De afgelopen periode is getracht de versnelde instroom van overheidsarchieven naar de RAD snel en efficiënt te begeleiden. Inmiddels is duidelijk dat niet alle doelstellingen van dit enorme Project Invoering Verkorte Overbrengingstermijn (PIVOT) in 2001 gehaald zullen worden. Dit stelt niet alleen mijzelf en de RAD voor problemen. Ook de departementen waar de archieven vandaan moeten komen, hebben er last van. Om tot een oplossing te komen, zal ik in overleg treden met alle betrokkenen.

Gebouwde en archeologische monumenten

De Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ) en de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) vervullen een centrale rol in de wereld van gebouwde en archeologische monumenten,

een rol die nog zal worden versterkt door de omvorming tot kenniscentra en de toekomstige gezamenlijke huisvesting. In deze sectoren zijn ook stevige banden met wetenschappelijk onderzoek en technologische vernieuwing essentieel. Samen met het ministerie van Economische Zaken investeer ik in het programma Technologie & Samenleving. Het ministerie van OCenW financiert samen met andere departementen het NWO-stimuleringsprogramma *Bodemarchief in Behoud en Ontwikkeling*. De wereld van het erfgoed zal de komende jaren nog verder uit de vertrouwde kaders kunnen breken, nu daar belangrijke initiatieven voor zijn genomen. De ontwikkeling van objectgerichte, beschermende monumentenzorg naar een gebieds- en ontwikkelingsgericht beleid wil ik samen met de sector nog meer kracht bijzetten. In 1999 heb ik samen met de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) en Verkeer en Waterstaat (V&W) en de staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) onze ideeën daarover gepresenteerd in de nota *Belvedere*. Ook in het kader van de *Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening* en andere ruimtelijke nota's zal de kracht van cultuur worden bepleit.

Monumentenzorg

Het klimaat voor de monumentenzorg is gunstig. Het maatschappelijk draagvlak is groot en financieel is sprake van een opleving. Dankzij de extra gelden uit het regeerakkoord bedraagt het jaarbudget voor restauratie nu 125 miljoen (€ 56,7 mln). Ook voor grootschalige restauraties zoals de Beurs van Berlage en Kasteel De Haar is een extra bedrag gereserveerd. In het kader van de Voorjaarsnota is daar nog eens 40 miljoen (€ 18,1 mln) bijgekomen. Er is een grote succesvolle inhaaloperatie aan de gang van restauratieachterstanden. Wanneer de restauraties op peil zijn, verschuift het accent naar onderhoud, waarbij de eigenaar van het monument centraal moet komen te staan. Dat vraagt een ingrijpende wijziging van het subsidiesysteem, die het succes van de restauraties op lange termijn moet bepalen. Het Monumenten Selectie Project (MSP) loopt ten einde. De inventarisatie van de monumenten uit de periode van de Wederopbouw (1940-1965) gaat van start. Deze naoorlogse gebouwen en woonwijken staan in het kader van de stedelijke vernieuwing onder druk. Daarom is het moment aan-

gebroken om de discussie over hun behoud aan te gaan. Beide projecten betekenen een toename van het aantal beschermde monumenten. Dat vergt een vorm van selectie en bescherming met meer dynamiek. Om het bestand beheersbaar te houden, ook in termen van onderhoud, is herijking of op zijn minst opschoning van het monumentenregister nodig. Met de raad ben ik van mening dat de noodzakelijke actualisering van het register meer moet zijn dan louter digitalisering. Ook het afvoeren en toevoegen van monumenten moet onderdeel zijn van deze operatie. Voor de startfase van het project Actualisering Monumentenregister stel ik eenmalig een bedrag van 9 miljoen (€ 4 mln) beschikbaar.

De RDMZ voert een subsidieregeling uit waarmee een scala aan particuliere instellingen en projecten op het terrein van de monumentenzorg financieel wordt ondersteund. Daar is een bedrag van 1,6 miljoen (€ 0,7 mln) per jaar mee gemoeid. De Raad bepleit meer inzicht in de wijze van beoordelen en vraagt om een betere relatie met het kader van de cultuurnota. Ik ben het daar mee eens en zal dit soort subsidies onderbrengen in de cultuurnotasystematiek.

Archeologie

De Nederlandse archeologie zit in een stroomversnelling. Dat uit zich in professionalisering en vermaatschappelijking onder invloed van economische bloei, nieuwe technologie en marktwerking. Een belangrijke factor is de invoering van het Verdrag van Valletta. Ik grijp dit aan om, via een wijziging van de Monumentenwet 1988, het archeologiebestel te herzien. De aanpak die mij voor ogen staat, sluit nauw aan bij de ruimtelijke-ordeningssystematiek in Nederland. Archeologische waarden worden dan volwaardig meegewogen bij besluiten over bodemingrepen, waarbij behoud in de bodem het streven is. Rijk, provincies en gemeenten krijgen ieder hun eigen verantwoordelijkheid. Ook komt er meer ruimte voor marktpartijen.

Valletta vraagt om gedegen inventarisaties en bruikbaar – ook digitaal – kaartmateriaal en leidt tot meer kennis over het bodemarchief. Een toename van het aantal aanwijzingen van wettelijk beschermde monu-

menten door de ROB is een ander gevolg. De ROB zal zich toeleggen op het verder ontwikkelen van beleidskaarten. Bescherming, hetzij via de Monumentenwet, hetzij via een planologische veiligstelling, is echter niet het eindpunt. Ik wil de komende periode een koppeling tot stand brengen tussen bescherming, monitoring, handhaving, inrichting, beheer en ontsluiting van archeologische terreinen. Voor de ROB is beheer een speerpunt, waarbij de aandacht niet alleen uitgaat naar technisch onderhoud, maar ook naar de rol van archeologie in een landschappelijke context en in maatschappelijk verband.

Ook bij de archeologie is een herziening van het bestand van wettelijk beschermde monumenten aan de orde, zodat het systeem straks klaar is voor het nieuwe bestel. De ROB participeert daarom in het project *Actualisering Monumentenregister*. Net als bij de gebouwde monumenten is het register te beschouwen als een middel om een collectie toegankelijk te maken, zowel voor professionals en overheden als uiteindelijk voor het brede publiek.

Bouwkunst

De Raad voor Cultuur constateert dat het architectuurbeleid vruchten afwerpt. De doorwerking van de architectuurnota's zal daar ongetwijfeld aan hebben bijgedragen. De raad is in zijn algemeenheid positief over de 'jonge' cultuursector bouwkunst. De gesubsidieerde architectuurinstellingen zijn zonder uitzondering zeer recent opgericht, hetgeen doorklinkt in de ambities van hun plannen. Het aantal structureel gesubsidieerde instellingen groeit in deze beleidsperiode van zeven tot tien. Ter vergelijking: tijdens het eerste Kunstenplan 1988-1992, waren er slechts twee instellingen, namelijk Stichting Wonen, opgegaan in het Nederlands Architectuurinstituut, en het Fonds BKVB dat individuele subsidies toekent aan architecten.

Het is verheugend te constateren dat het NAI zich positief ontwikkelt en het bezoekersaantal zich herstelt. Het instituut heeft inmiddels nationaal en internationaal een hechte positie verworven. Steeds meer aan-

vragers weten ook de weg te vinden naar het Stimuleringsfonds voor Architectuur. Via projectsubsidies geeft het fonds inhoud aan de aanjaagfunctie die bij de oprichting werd beoogd. De raad zet kanttekeningen bij de eigen activiteiten van het fonds. Waar die betrekking hebben op de impuls voor de educatieve activiteiten, wijs ik erop dat het ondersteunen van educatieve activiteiten – door anderen ondernomen, zoals in het kader van het vak CKV – naadloos aansluit op mijn beleid om een groter, breder en jonger publiek te bereiken.

Architectuur Lokaal heeft zich inmiddels ontwikkeld tot een gevestigde waarde binnen het architectuurbeleid. De instelling heeft als voornaamste doelstelling het bevorderen van cultureel opdrachtgeverschap. Architectuur Lokaal probeert binnen het architectuurbeleid noodzakelijke bruggen te slaan tussen partijen uit de private en publieke sector, en tussen het Rijk en de andere overheden. Het vertolken van de zogenoemde bottom up-gedachte blijft de sterkste troef.

Ik ben het met de raad eens dat het Berlage Instituut een moeilijke periode doormaakt. De plannen om de moeilijkheden het hoofd te bieden en het instituut een meer open karakter te geven zijn hoopvol. Hoe het instituut zich op zijn nieuwe locatie Rotterdam zal ontwikkelen, zal ik nauwgezet volgen.

Een activiteit, die volgens de raad financieel ruimhartig zou moeten worden ondersteund, is het initiatief van het NAI voor een Internationale Architectuurbiënnale. Daarbij acht de raad versteviging van de relatie met andere partijen, zoals andere ministeries, de bouwpraktijk en de gemeente Rotterdam van belang. Rotterdam heeft reeds de toezegging gedaan ook in materiële zin het plan te willen ondersteunen. Ik kom hierop terug in de nota *Ontwerpen aan Nederland*.

Behalve het instellingenbeleid kent het architectuurbeleid nog andere instrumenten. Voor een overzicht van het architectuurbeleid 2001-2004 verwijs ik naar de nota *Ontwerpen aan Nederland*, die in nauw overleg met de departementen van VROM, V&W en LNV tot stand is gekomen en eind september wordt uitgebracht. Evenals in de interdepartemen-

tale nota *Belvedere* zullen in de architectuurnota veel van mijn ideeën over culturele planologie onderdak vinden. Zoals in de Uitgangspuntenbrief uiteengezet, streef ik ernaar bij belangrijke beslissingen over de toekomstige inrichting van ons land beter gebruik te maken van ideeën en inzichten die bij ontwerpers en cultuurhistorici leven. Daarom zal ik een aantal bijzondere projecten aanwijzen, waarbij het Rijk – waar dat gewenst en effectief is – de regie met meer nadruk ter hand zal nemen. De projecten zullen door hun uitgekiende verscheidenheid als voorbeeld kunnen dienen voor tal van ruimtelijke en architectonische opgaven waarvoor Nederland zich de komende jaren gesteld zal zien. De nota heeft door het aanwijzen van concrete bouw- en inrichtingsplannen het karakter van een actieprogramma.

Amateurs en vrijwilligers

Meer dan zes miljoen Nederlanders beoefenen in hun vrije tijd amateurkunst. Bijvoorbeeld als acteur, of als schrijver van fictie en non-fictie. Ze maken beeldende kunst of fotograferen. Ze dansen of houden zich bezig met folklore of volkscultuur. De talloze verenigingen binnen de amateurkunst – zo zijn er alleen al zo'n 10.000 koren in Nederland – binden het sociaal-culturele leven in de dorpen en steden van ons land samen. Onder meer via de amateurkunst wil ik mijn doelstelling van een groter, jonger en gevarieerder publiek realiseren. Immers, het zelf beoefenen van kunst draagt bij aan het onderscheidingsvermogen van het publiek. Veel amateurkunstenaars volgen vol interesse en met kennis van zaken de verrichtingen van professionele kunstenaars. Van nog groter belang is de autonome kracht van de amateurkunst. Op deze titel worden amateurkunstorganisaties structureel gesubsidieerd.

Ook zetten velen zich in hun vrije tijd in voor ons culturele erfgoed. Zo werken meer dan 150.000 vrijwilligers zonder betaling aan beheer en behoud van monumenten. Ze verrichten bestuurswerk, zijn donateurs en organiseren stadswandelingen. Ze zijn vooral ook waakzaam. De Rijksdienst voor de Monumentenzorg wordt door hen ingeschakeld,

wanneer een monument bedreigd wordt door sloop. Deze 'monumentenzorgers' zijn verenigd in meer dan 700 particuliere organisaties. Het Nationaal Contact Monumenten (NCM) is hun platform, de jaarlijkse monumentendag is hun feest. Andere vrijwilligers verrichten speurwerk in archieven, naar hun eigen geschiedenis of om familiechronieken van anderen zichtbaar te maken. Ook bij de grote en kleine musea zijn veel vrijwilligers actief via vriendenverenigingen, bijvoorbeeld door rondleidingen te verzorgen of als personeel van de museumwinkel. Zoals ook de Raad voor Cultuur al opmerkt, zijn amateurarcheologen goed op de hoogte van de lokale en regionale geschiedenis in de bodem en vormen ze vaak het eerste contact met het publiek. Ook voor professionele archeologen zijn deze actieve vrijwilligers van belang. Zij signaleren onverwachte vondsten en assisteren bij opgravingen. Ik ondersteun de landelijke vereniging van amateurarcheologen. Juist de onomkeerbare en specialistische bezigheid van het opgraven is gebaat bij deskundigheidsbevordering. De door mij gesubsidieerde koepelorganisatie Stichting voor de Nederlandse Archeologie (SNA) richt zich daarom speciaal op de samenwerking met de vakwereld.

Ook buiten het erfgoed zoeken professionals en amateurs elkaar op. Ik ben het met de Raad voor Cultuur eens dat de vakwereld soms niet te onderscheiden is van de amateurs. Hieruit spreekt de hoge kwaliteit van de amateurs en de professionele organisatiegraad die sommige verenigingen en individuen aan de dag leggen. Ik waardeer het gedreven soort ondernemerschap, waar 'professionals' vaak nog wat van kunnen leren.

Opvallend is het aantal ouderen dat als vrijwilliger of amateur en ook als publiek deelneemt aan het culturele leven. De zogenaamde baby boomers hebben door carrière en gezinsleven tot nu toe minder tijd gehad voor cultuur. Nu de kinderen de deur uit zijn, beginnen ze als het ware aan hun tweede jeugd. Zij vormen een grote en kapitaalkrachtige markt voor cultuur. In mijn nota's heb ik weliswaar steeds de nadruk gelegd op jongeren en culturele minderheden, maar dat betekent niet dat ouderen geen speciale aandacht zouden verdienen. Anders gezegd: de tweede jeugd is voor de cultuur niet minder belangrijk dan de eerste.

Er zijn allerlei veranderingen binnen de amateurbeoefening waar het beleid rekening mee moet houden. Steeds minder mensen beoefenen de amateurkunst in verenigingsverband. Amateurs hebben meer behoefte aan kortdurende activiteiten en het presenteren van hun resultaten van cultuurbeoefening. In de traditionele kunstbeoefening neemt het aantal jongeren af. Allochtonen zijn zeer actieve amateurs, maar op andere plaatsen en in andere verbanden dan via de traditionele, autochtone verenigingen. Deze veranderingen hebben gevolgen voor activiteiten en voorzieningen. Met 1 miljoen (€ 0,4 mln) extra – dit in samenhang met de verschuivingen in de educatiesector – ondersteun ik de verscheidenheid van het aanbod. Vooral organisaties en activiteiten gericht op jongeren en allochtonen krijgen extra steun. Selectie en begeleiding van jong muzikalent worden verbeterd via steun aan concoursen en jeugdorkesten. Het Nationaal Jeugdorkest stel ik in staat een nieuwe activiteit te ontwikkelen: de Internationale Orkest- en Ensemble-academie. Ook ga ik instellingen voor beeldende kunst en theater subsidiëren, disciplines die tot nu toe uitsluitend via de landelijke sectorinstituten werden ondersteund. Een te zwaar opgetuigd bestel van vervolgopleidingen voor jongeren die enthousiast zijn geworden door de Kunstbende en Artisjok/Nultwintig druist in tegen het flexibele karakter dat voor dergelijke voorzieningen is gewenst. Uiteraard is het wel van belang dat jong talent voldoende ontplooiingsmogelijkheden krijgt. Ik zal een werkconferentie laten organiseren, waar ik deze organisaties, het kunstvakonderwijs, de Centra voor de Kunsten en aan jongeren zelf vraag met concrete suggesties te komen.

Infrastructuur cultuureducatie en amateurkunst

De landelijke infrastructuur voor de cultuureducatie wordt met ingang van 2001 transparanter en beter afgestemd op de praktijk. Per brief van 23 november 1999 aan de Tweede Kamer heb ik de contouren geschetst voor een nieuw stelsel voor de ondersteuningsstructuur cultuureducatie en amateurkunst. Het stelsel berust op een brancheorganisatie voor de Centra voor de Kunsten, een landelijk expertisecentrum voor cultuureducatie en intensievere samenwerking tussen de sectorinstituten voor de amateurkunst.

Vereniging voor Kunstzinnige Vorming

Naast de binnenschoolse cultuureducatie die voor een deel via Cultuur en School tot stand komt, kent Nederland een omvangrijk circuit van buitenschoolse cultuureducatie in de vorm van muziekscholen en creativiteitscentra, de zogenaamde Centra voor de Kunsten. De Vereniging van Kunstzinnige Vorming (VKV), waarin de centra zich hebben verenigd, heb ik uitgenodigd een beleidsplan in te dienen als toekomstige brancheorganisatie voor deze centra. Ik verleende de VKV een subsidie van 1,5 miljoen (€ 0,68 mln).

Landelijk Expertisecentrum Cultuureducatie

Het LOKV, Nederlands Instituut voor Kunsteducatie wordt omgevormd tot Landelijk Expertisecentrum Cultuureducatie. Het centrum verwerft en verspreidt informatie, verricht onderzoek en organiseert studiebijeenkomsten. De festival- en impresariaattaken worden verzelfstandigd. In mijn brief van 23 november heb ik voor het Landelijk Expertisecentrum Cultuureducatie een indicatief bedrag van 4 miljoen (€ 1,8 mln) gereserveerd. Dit is bijna 3,5 miljoen (€ 1,6 mln) minder dan het huidige subsidieniveau voor het LOKV. Het LOKV heeft in zijn aanvraag dat indicatieve bedrag als uitgangspunt genomen. De raad adviseert mij echter een bedrag van 2,5 miljoen (€ 1,1 mln) beschikbaar te stellen, nog eens 1,5 miljoen (€ 0,7 mln) minder. Gezien de taakstelling die mij voor ogen staat, ga ik voor het LOKV uit van een subsidie in lijn met mijn brief aan de Tweede Kamer.

Inspectie

Mede gelet op de discussie met de Kamer wil ik de functie van kwaliteitsbewaking in de amateurkunst en de cultuureducatie met ingang van de nieuwe cultuurnota-periode onderbrengen in de Onderwijsinspectie. Tot dusverre werd deze functie uitgeoefend door de zelfstandige Inspectie Kunstzinnige Vorming/Amateurkunst (KV/AK). Het streven is om de binnen de KV/AK aanwezige deskundigheid te behouden binnen de Onderwijsinspectie. Als onderdeel van het Onderwijsverslag rapporteert de Onderwijsinspectie over de gehele cultuureducatie in ons land, met inbegrip van het gebruik van cultureel erfgoed in de maatschappijvakken. Deze constructie waarborgt een onafhankelijke

kwaliteitsbeoordeling. Omdat toezicht in de buitenschoolse cultuureducatie facultatief is, zal voor dit gedeelte in dit model het toezicht dienen plaats te vinden in een opdrachtrelatie vanuit de brancheorganisatie VKV. Ik zal de VKV en de Onderwijsinspectie vragen om in 2001 gezamenlijk een toetsingskader ontwikkelen. Op basis van de door de VKV vast te stellen kwaliteitsvoorwaarden is de Onderwijsinspectie beschikbaar voor de uitoefening van het toezicht. Afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst tussen de VKV en de Onderwijsinspectie. VNG en IPO krijgen de gelegenheid om advies te geven over kwaliteitsvoorwaarden en toetsingskader, waarop de VKV en de Onderwijsinspectie schriftelijk zullen reageren. Ook verwacht ik dat de VKV en de Onderwijsinspectie de vakbonden zullen raadplegen. Ten slotte zal ik de Onderwijsinspectie vragen overleg te voeren met de steunfunctieinstellingen voor de amateurkunst zodat er ook een regeling getroffen wordt voor het toezicht op de zogenaamde raamleerplannen. Ik zal toezien op een goede uitwerking van het bovenstaande.

Halverwege de cultuurnotaperiode wil ik de ontwikkeling van de brancheorganisatie, het expertisecentrum en de kwaliteitsbewaking evalueren.

Samenwerking sectorinstituten amateurkunst

De Raad voor Cultuur adviseert de vorming van één expertisecentrum voor amateurkunst te stimuleren door in de amateurmuziek één subsidiebedrag beschikbaar te stellen voor een nieuwe organisatie waarin de drie bestaande instellingen zullen fuseren. Ik volg dit advies en zal bezien in welke mate uitbreiding met andere sectorinstituten gewenst is. Daarbij is van belang dat de herkenbaarheid naar disciplines wordt gehandhaafd. Ook het bereiken van jongeren en allochtonen blijft een punt van aandacht. De subsidie van het Fonds voor Amateurkunst wordt verhoogd met als doel het projectenbudget te verruimen, een regeling voor stipendia en werkbeurzen in het leven te roepen en kunsteducatieprojecten in samenwerking met Centra voor de Kunsten mogelijk te maken.

III Prioriteiten

Het kabinet verzet met deze nota een aantal cultuurpolitieke bakens. Diversiteit, educatie, ondernemerszin, het verwerven, beheren en vertonen van ons cultureel vermogen, culturele planologie, E-culture, versterking van de programmering en het internationale cultuurbeleid, zijn terreinen waarop grote en minder grote stappen zijn gezet die gemeen hebben dat ze koersverleggend zijn voor het beleid van de komende jaren. In vrijwel alle van de in het vorige hoofdstuk besproken disciplines zijn de sporen daarvan terug te vinden. Na een bespreking van het belangrijkste nieuwe beleidsinstrument van deze cultuurnota, het matchen van Stedelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik, is dit hoofdstuk vervolgens gerangschikt naar prioriteiten waardoor er per thema een dwarsdoorsnede ontstaat.

Stedelijke en provinciale programma's cultuurbereik

Na het uitbrengen van de Uitgangspuntenbrief bleek het merendeel van daarin gepresenteerde prioriteiten ook een vooraanstaande plaats in te nemen in het cultuurbeleid op stedelijk en provinciaal niveau. Juist daar is het mogelijk om cultureel aanbod en verschillende publieksgroepen bij elkaar te brengen. Het bestaan van voldoende draagvlak voor een dergelijke benadering bleek onder meer uit de procesevaluatie³ van zeven pilotprojecten die dit jaar in een aantal gemeenten zijn gestart.

Ik heb 30 grote gemeenten⁴ en de 12 provincies uitgenodigd om de komende cultuurnotaperiode met stedelijke en provinciale programma's het cultuurbereik te vergroten. Gezamenlijke doelstellingen daarbij zijn:

- 1 versterking van de culturele programmering van verschillende soorten accommodaties, van theater en poppodium tot galerie, bibliotheek, museum of buurthuis;
- 2 ruim baan maken voor culturele diversiteit;
- 3 investeren in jeugd en jonge kunstenaars;
- 4 beter zichtbaar en bereikbaar maken van cultureel vermogen; en
- 5 culturele planologie op de agenda zetten.

Alle 42 genodigde gemeenten en provincies hebben inmiddels deze doelstellingen onderschreven en de intentie uitgesproken mee te doen en daarbij de inzet van het Rijk met een zelfde bedrag te matchen. Ze hebben daartoe plannen van aanpak opgesteld die zich niet per se conformeren aan de conventies in de cultuursector. In deze plannen worden lokale accenten gelegd. De eigen culturele dynamiek van een stad of provincie is het uitgangspunt. Zo kunnen publieksgroepen als ouderen en plattelandsbewoners in beeld komen en kan de eigen stadsgeschiedenis een belangrijke inspiratiebron zijn. Op basis van de plannen van aanpak ontwikkelen provincies en steden op dit moment programma's. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met het culturele veld en mogelijke doelgroepen. Zo'n programma bestaat uit drie onderdelen:

- versterking van de programmering en culturele diversiteit;
- Cultuur en School; en de
- Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving.⁵

Het streven is zowel een kwaliteitsimpuls voor het culturele aanbod als een impuls voor de breedte en de omvang van het cultuurbereik. Provincies en gemeenten zelf, en ook de Raad voor Cultuur, houden gedurende de vier jaar dat de programma's lopen, nauw de vinger aan de kwaliteitsspol van het Actieplan Cultuurbereik. Voor 15 december dienen gemeenten en provincies hun programma's in.

³ Zeven pilots culturele diversiteit, Bureau Driessen, mei 2000.

⁴ Gemeenten met meer dan 90.000 inwoners die volgens het ringenmodel van de VNG (voorzieningenniveau kunst en cultuur) geacht worden een alomvattend cultuurbeleid te voeren.

⁵ Voor een gedetailleerde beschrijving van beoordelingsmechanisme en procedures zie: Bestuurlijke afspraken tussen IPO, VNG en OCenW over de Stedelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik 2001-2004.

Culturele diversiteit

In de nota *Ruim Baan voor Culturele Diversiteit* worden drie doelstellingen geformuleerd: meer ruimte voor diversiteit in het aanbod, een groter en breder publiek, en een betere toegang voor minderheden, jongeren en vrouwen tot bestuur en personeelsbestand van culturele organisaties. Het begrip *culturele diversiteit* wordt veelal gekoppeld aan culturele minderheden en multiculturele initiatieven – ook in de nota lag daar het accent. Hier hanteer ik een ruimere opvatting. Zeker waar het gaat om publieksbereik, deskundigheid en toegankelijkheid hebben ook andere groepen, zoals jongeren, vrouwen en mensen van buiten de Randstad, mijn aandacht.

Vooral in de podiumkunsten hebben zich veel nieuwe aanbieders aangediend die een stevige impuls geven aan de diversiteit. Multi Arts Producties, Bartje op Zuid, het Volksbuurtmuseum, RAST, het Tropen Instituut Theater, Raras Budaya en nog veel meer nieuwkomers krijgen de komende vier jaar subsidie. Opvallende nieuwe initiatieven in de beeldende kunsten zijn Mama, vooral gericht op jongeren en hun cultuur en InterArt, dat een dialoog tussen beeldend kunstenaars met een multiculturele achtergrond en de cultuursector tot stand wil brengen. Passionate en De Wintertuin programmeren onconventionele presentaties van literatuur voor een breed samengesteld publiek. Andere nieuwkomers, zoals het Beeldverzamelgebouw en het Indisch Herinneringscentrum geven alle ruimte aan de migratiegeschiedenis van verschillende bevolkingsgroepen in Nederland. Naast reeds in de cultuurnota opgenomen instellingen als RASA, Cosmic Illusion en El Hizjra hebben deze initiatieven zich op eigen kracht een plaats weten te verwerven in het culturele bestand, waardoor zij een welkome impuls geven aan de kwaliteit. Initiatieven zoals de Kunstbende, Artisjok/Nultwintig en MIXT hebben in de afgelopen jaren onderdak geboden aan eigentijdse uitingen van kunst door jongeren. Het intercultureel letterenbeleid van de letterenfondsen zal worden voortgezet. Mede dankzij de Interculturele Museale Programma's van de Nederlandse Museumvereniging (NMV) is er meer kleur gekomen in de presentaties en het publiek van de Nederlandse musea. De Raad adviseert positief over voortzetting van het project. Ik zal het dan ook blijven ondersteunen.

Ook andere meer vertrouwde culturele instellingen en gezelschappen houden rekening met de komst van een nieuw publiek. Het Onafhankelijk Toneel en de Dogtroep hebben laten zien hoe dat kan. Ook het optreden van het Residentieorkest tijdens het Turkse festival in Den Haag mag in dit verband worden gememoreerd. Toch constateer ik met de raad dat er nog veel moet worden gedaan. De raad trekt op basis van de beleidsplannen zelfs de conclusie dat een inhaalslag nodig is. Als ik bijvoorbeeld naar de kunstvakopleidingen voor beeldende kunst en vormgeving kijk, waar allochtone jongeren niet in voldoende mate weten door te dringen, of naar het studentenbestand van de Nederlandse Film en Televisie Academie, denk ik dat de raad gelijk heeft. Veelbelovende initiatieven in de dans, muziek en het theater zijn vaak nog niet rijp voor de cultuurnota. Om die inhaalslag mogelijk te maken, zet ik extra middelen in voor veelbelovend aanbod, maak ik het opzetten van een speciaal netwerk van deskundigen mogelijk en steun ik het initiatief voor een bestuurdersbank.

Veelbelovend aanbod

Veelbelovende initiatieven mogen niet verloren gaan, maar moeten tijdig worden herkend en gesteerd in hun potenties. Daarvoor wil ik meer mogelijkheden scheppen. De Phenix Foundation, een gezamenlijk plan van enkele fondsen dat zich onder meer op de podiumkunsten richt, zou volgens de raad een pendant moeten krijgen in andere sectoren. Ik ben het met de raad eens dat beperking tot de podiumkunsten niet zinvol is. Twee aparte voorzieningen voor hetzelfde doel is echter ongewenst. Niet alleen vanuit het oogpunt van transparantie en toegankelijkheid, maar ook omdat er nogal wat interdisciplinaire initiatieven zijn te verwachten. Daarom stel ik een miljoen (€ 0,4 mln) ter beschikking voor één organisatie: een Phenix Foundation die zich op alle sectoren, inclusief de scheppende kunsten richt, en waarbij alle fondsen zijn betrokken. Nader overleg tussen de fondsen en de vier grote steden moet duidelijkheid brengen over vormgeving, vestigingsplaats en financiering van Phenix.

Momenteel onderzoek ik samen met de minister van Grote Steden- en Integratiebeleid de mogelijkheden voor het bewaren en toegankelijk

maken van het erfgoed van culturele minderheden. Dit zal gebeuren door het in kaart brengen en uitwisselen van *good practices* en door thematische deelinventarisaties van onder meer de collecties van musea, archieven en bibliotheken. Die inventarisaties worden verricht via de breed gedragen thema's slavernijverleden, Islamitische cultuur en migratiegeschiedenis. Culturele en wetenschappelijke instellingen zullen samenwerken met de betrokken doelgroepen en andere initiatiefnemers aan tentoonstellingen, publicaties, onderwijsprogramma's en publieksactiviteiten. Met een dergelijke aanpak worden tegelijkertijd de lacunes in de Collectie Nederland zichtbaar, die via de Aankoopregeling van de Mondriaan Stichting kunnen worden opgevuld. Over de opzet en vormgeving van deze projecten zal ik dit najaar met een aantal betrokken partijen overleg voeren. Voor deze projecten stel ik jaarlijks 0,8 miljoen (€ 0,3 mln) beschikbaar.

Netwerk

Kennis en deskundigheid bij culturele instellingen over de manier waarop speciale doelgroepen het beste kunnen worden benaderd en over de presentatie en diversiteit van het culturele aanbod zijn voor verbetering vatbaar. Ik wil daaraan meewerken door uitwisseling en bundeling van deskundigheid en ervaring beter mogelijk te maken. Ik denk aan een licht opgezette structuur met voldoende ruimte voor dynamiek. Een netwerk dat wordt aangehaakt bij reeds bestaande deskundigheid, zoals die onder meer is opgebouwd in de Interculturele Museale Programma's (IMP). Het netwerk heeft twee functies. Ten eerste schept het de mogelijkheid kennis en ervaring uit te wisselen. Vervolgens kan het netwerk ook vragen beantwoorden en doorverwijzen. Instellingen die een beroep doen op begeleiding of er op een andere manier gebruik van willen maken, kunnen terecht op één plek, waar de verbinding met één of meer personen uit het netwerk kan worden gelegd. Met enkele organisaties afkomstig uit verschillende sectoren en met een aantal personen met een spilfunctie binnen het domein van de culturele diversiteit zal ik afspraken maken om zo'n netwerk op te zetten. Voor de infrastructurele kosten ervan en voor activiteiten is in de komende cultuurnotaperiode jaarlijks 0,5 miljoen (€ 0,2 mln) gereserveerd. Het netwerk is niet alleen bestemd voor culturele minderheden.

De positie van vrouwen in de wereld van cultuur en media vraagt nog steeds de aandacht. Ook dit reken ik tot het terrein van het netwerk. Daarbij heb ik niet zozeer het oog op vrouwen als speciale publieksgroep, maar vooral op hun arbeidsdeelname en bestuurlijke participatie. Het emancipatiebudget op de cultuurbegroting van 0,375 miljoen (€ 0,2 mln) zal daarom ten behoeve van gerichte activiteiten, ook in de media, geoormerkt aan de middelen voor het netwerk worden toegevoegd.

Besturen en adviseren

Het kabinet heeft in het regeerakkoord en daarna in de nota *Kansen Krijgen Kansen Pakken* vastgesteld dat culturele minderheden een stem behoren te hebben in de besturen en de leiding van algemene organisaties. Adviesorganen, gesubsidieerde en gepremieerde organisaties op landelijk niveau worden daarom in deze kabinetsperiode actief benaderd door de betrokken bewindspersonen. Culturele instellingen die opteeden voor een vierjarige subsidie heb ik gevraagd naar hun visie op de samenstelling van hun personeel en hun bestuur. Die vraag had niet alleen betrekking op de deelname van culturele minderheden, maar ook op die van vrouwen en jonge mensen.

In het rapport *Cultural Governance*, opgesteld door een speciale commissie waarin de cultuurwereld ruim was vertegenwoordigd, staat de kwaliteit van bestuur en toezicht in de culturele sector centraal. Het signaleert de eenzijdige samenstelling van besturen en Raden van Toezicht – 80 procent man, gemiddelde leeftijd 54 jaar – en het beperkte blikveld bij het aantrekken van nieuwe leden – 95 procent via het eigen netwerk van zittende bestuursleden. Het rapport beveelt culturele instellingen aan duidelijke profielen te gaan hanteren voor bestuurszetels en voor het bekleden daarvan te zoeken buiten de eigen netwerken. Automatische herbenoemingen zijn uit den boze. Het rapport van de Commissie Cultural Governance adviseert verder om besturen voor minstens eenderde deel te laten bestaan uit personen jonger dan veertig. Bij organisaties die een rol willen vervullen in het vergroten van culturele diversiteit ligt een substantiële vertegenwoordiging van allochtone bestuursleden volgens de commissie voor de hand. Om instellingen

gen in staat te stellen goede bestuursleden te vinden, ondersteun ik Atana om in een relatief korte periode potentiële bestuursleden te scouten en te coachen. En te bemiddelen voor culturele instellingen. Met de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrealities, Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en Sociale Zaken en Werkgelegenheid worden gesprekken gevoerd om dit concept vanaf 2001 onder te brengen in een actieve bestuurdersbank die dat ook voor andere maatschappelijke sectoren doet. Doelstelling is vergroting van de diversiteit in besturen, adviescommissies en commissariaten. Voor de deelname aan deze bestuurdersbank reserveer ik 0,3 miljoen (€ 0,1 mln) per jaar.

Educatie

Niet alleen in het onderwijs, maar ook daarbuiten is het van belang dat culturele instellingen zich rekenschap geven van hun publieksbereik en de daarmee verbonden educatieve taak. In de Uitgangspuntenbrief heb ik dan ook bijzondere aandacht van de instellingen gevraagd voor het bereiken van bijzondere doelgroepen, zoals jongeren en culturele minderheden. Recent onderzoek⁶ wijst uit dat ongeveer de helft van de meerjarig rijksgesubsidieerde instellingen vindt dat zich onder hun publiek onvoldoende jongeren en culturele minderheden bevinden. Vooral onder orkesten, ensembles en beeldende kunstinstellingen is het aantal instellingen dat deze mening is toegedaan hoog. De afgelopen jaren zijn de inspanningen van culturele instellingen op dit terrein toegenomen. Ongeveer 70 procent van de publieksgerichte instellingen ontwikkelde in 1998 en 1999 educatieve activiteiten voor jongeren en scholieren. Voor de helft van de instellingen was daarmee ongeveer drie tot vier procent van hun totale uitgaven gemoeid. Doordat de uit-

komsten van de enquête die in 1997 is gehouden, niet zonder meer te vergelijken zijn met deze recente resultaten, moet enig voorbehoud worden gemaakt bij de conclusie dat instellingen gemiddeld een hoger percentage van hun totale uitgaven aan educatieve activiteiten besteden. Ook de beleidsplannen van reeds gesubsidieerde instellingen en van nieuwe aanvragers bevatten veel concrete voornemens op educatief terrein. Toch is er nog veel inzet nodig om doelgroepactiviteiten stevig te verankeren binnen de instellingen. Zo bestaat er op verschillende plaatsen nog te weinig inzicht in de werkelijke behoeften van het onderwijs. Voor het vmbo is er bovendien nog te weinig geschikt aanbod.

Cultuur en School

Het project *Cultuur en School* is gericht op het tot stand brengen van duurzame relaties tussen scholen en culturele instellingen. Belangrijke onderdelen vormen de stedelijke en provinciale programma's, de vouchers, gekoppeld aan de introductie van CKV en het educatief aanbod van culturele instellingen, onder andere via Kennisnet. In de vervolgotitie op *Cultuur en School* van juni 1999 hebben staatssecretaris Adelmund en ik onze ambities gepresenteerd. We willen de gegroeide aandacht voor cultuureducatie de komende vier jaren zo stevig mogelijk verankeren in het onderwijs. Die ambitie sluit aan bij het gemeenschappelijke advies dat de Raad voor Cultuur en de Onderwijsraad eind 1998 hebben uitgebracht en bij het advies van de Raad voor Cultuur van 15 mei dit jaar.

Stedelijke en provinciale aanpak

De Stedelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik vormen de ruggengraat van Cultuur en School. Gemeenten en provincies stellen vierjarige plannen op waarin zij, in resultaatgerichte termen, aangeven

6 Enquête Culturele Educatie 1998 en 1999, Erasmus Centrum voor Kunst en Cultuurwetenschappen, Rotterdam, september 2000.

hoe structurele relaties tussen scholen en culturele instellingen tot stand kunnen komen. Hoofddoelen zijn een goede informatievoorziening voor de scholen en het vernieuwen en versterken van de educatieve infrastructuur. De vraag van het onderwijs dient daarbij het uitgangspunt te zijn. Daarnaast is er ruimte voor projecten op de prioriteitsgebieden vmbo, cultureel erfgoed en culturele diversiteit. Dankzij een speciale 'Cultuur en School-monitor' krijgen gemeentelijke en provinciale overheden informatie over de resultaten van het project.

Landelijke aanpak

Het centrale deel van Cultuur en School concentreert zich op de verandering van culturele activiteiten in het onderwijs, onder meer door het stimuleren van de vraag naar cultureel aanbod door scholen. De invoering van vouchers vormt daarbij een belangrijke impuls. Na de invoering van CKV-bonnen in havo/vwo krijgen met ingang van het schooljaar 2000/2001 ook de vmbo-leerlingen CKV-bonnen. Deze bonnen worden verstrekt ter voorbereiding op de invoering van CKV in vmbo in het schooljaar 2003/2004. Het is van belang dat er een aansluitend aanbod van cultuureducatie beschikbaar komt voor het vmbo. Door de bonnen nu al te verstrekken, kunnen zowel scholen als culturele instellingen zich gaan voorbereiden op die definitieve invoering.

In aanvulling hierop is voor de komende cultuurnotaperiode in de cultuurbegroting 5 miljoen (€ 2,3 mln) beschikbaar voor vouchers ten behoeve van culturele activiteiten van leerlingen in de *basisvorming* in het kader van de kunst- en maatschappijvakken. Het streven is erop gericht deze vouchers in 2001 te introduceren, waarbij wordt uitgegaan van een passende inzet van de scholen zelf. Over de verdere vormgeving zal ik in de komende maanden overleg voeren met de betrokken organisaties uit het onderwijs en uit het culturele veld. Om een impuls te geven aan het kunstonderwijs op basisscholen komt er een pedagogisch-didactische leerweg voor kunstenaars. In overleg met de Onderwijsinspectie is een notitie opgesteld waarin de bekwaamheidseisen zijn geformuleerd. Dankzij deze scholingsmogelijkheid kunnen kunstenaars de bevoegdheid verwerven voor onderwijs in één van de vakken tekenen, handvaardigheid, muziek, drama of dans in het basisonderwijs.

Erfgoed

Erfgoededucatie neemt een vlucht in Nederland. Het educatieve materiaal en de infrastructuur zijn echter nog voor verbetering vatbaar. Over de toekomstige plek van erfgoed binnen de landelijke cultuureducatieve structuur – als vervolg op het project Erfgoed Actueel – wordt uiterlijk in 2003 besloten. Daarbij wordt een relatie gelegd met de ontwikkelingen rond het Landelijk Expertisecentrum Cultuureducatie en de taken van de koepelorganisaties binnen de erfgoedsector. De veranderingen in het onderwijs maken het voor erfgoedinstellingen noodzakelijk het educatieve materiaal aan te passen en meer te richten op de vraag van scholen. Ik wil met name plannen honoreren die zich op de vraag richten. Daarnaast hecht ik veel belang aan samenwerking tussen musea en met andere partijen. Daarom zijn er bijvoorbeeld met de gemeente Amsterdam al afspraken gemaakt over de totstandkoming van een samenhangend aanbod voor de basisvorming van het voortgezet onderwijs, met een accent op het vmbo. Hierbij zullen het Rijksmuseum, het Van Gogh Museum, het Stedelijk Museum en het Amsterdams Historisch Museum elk vanuit de eigen collectie en mogelijkheden hun inbreng leveren.

Culturele diversiteit

Ook in de cultuureducatie moet meer recht worden gedaan aan de diversiteit van culturele uitingen in ons land. Voor het taal- en cultuuronderwijs voor minderheden kunnen musea bijvoorbeeld een belangrijke rol als culturele leeromgeving spelen. Ik wil daarom de plannen steunen van musea die goede inburgeringsprogramma's voor nieuwkomers of 'NT2-programma's' voor al langer in ons land gevestigde culturele minderheden ontwerpen en daarbij gebruik weten te maken van eerdere ervaringen.

ICT-onderwijs

Cultuureducatie is in de toekomst ondenkbaar zonder het gebruik van gedigitaliseerde informatie. De aanwezigheid van culturele instellingen op Kennisnet moet vanzelfsprekend worden. Voor het digitaal toegankelijk maken van cultuur via Kennisnet is in de nota *Onderwijs online* in totaal 17 miljoen (€ 7,7 mln) beschikbaar gesteld. De regering wil

ervoor zorgen dat culturele instellingen op een aantrekkelijke, educatieve manier digitale informatie aan scholen en leerlingen aanbieden. In de beleidsbrief *Cultuur@kennisnet.nl* van juni dit jaar is beschreven hoe de ontsluiting van culturele inhoud voor het onderwijs zal worden gestimuleerd. Daartoe wordt een subsidieregeling ontworpen.

Centraal staat de inrichting van de *Culturele Ruimte Kennisnet*. Hierin komen de verschillende activiteiten en initiatieven bij elkaar, wat de inhoudelijke en organisatorische afstemming van het aanbod ten goede komt. Belangrijk onderdeel van de *Culturele Ruimte Kennisnet* vormen de zogenaamde 'onderwijsschil' van de Netwijzer Cultuur en het ICT-aanbod dat in opdracht van Cultuur en School wordt ontwikkeld. De 'onderwijsschil' zal het mogelijk maken digitale culturele informatie voor het onderwijs te bundelen en opvraagbaar te maken. Verder zal de website van Cultuur en School worden uitgebreid tot een digitale handreiking cultuureducatie voor docenten. Speciaal voor leerlingen ontwikkelen CJP en Kunstbende in opdracht van Cultuur en School binnen de *Culturele Ruimte Kennisnet* een afzonderlijk gedeelte voor leerlingen. Het Expertisecentrum Cultuureducatie (voorheen LOKV) zet bovendien in opdracht van Cultuur en School een digitale helpdesk op waar culturele en onderwijsinstellingen terecht kunnen met vragen over samenwerking en het ontwikkelen van aanbod speciaal voor het onderwijs.

Sectorale voorzieningen

Media

Burgers moeten kundig en kritisch gebruik kunnen maken van oude en nieuwe media. In 2000 heb ik de oprichting van een landelijk platform media-educatie gesteund dat educatieve activiteiten van culturele instellingen op elkaar gaat afstemmen en goed laat aansluiten op wensen en behoeften van scholen en leerkrachten. De Stichting Jongeren Onderwijs Media (JOM) organiseert op scholen en in buurthuizen met succes kinderpersbureaus. Mits er tijdig zicht is op inbedding in een grotere organisatie – noodzakelijk om de continuïteit in de werkzaamheden te garanderen – ben ik bereid het advies van de Raad voor Cul-

tuur te volgen en de gevraagde subsidie aan het JOM toe te kennen.

Film

Anders dan elders in Europa zijn filmeducatieve initiatieven hier pas zeer onlangs van de grond gekomen. Terecht merkt de raad op dat versnippering moet worden voorkomen en er beter op de vraag, ook de multiculturele, moet worden afgestemd. Ik onderschrijf het advies dat er meer samenwerking tussen de filmeducatieve instellingen moet komen voordat subsidie kan worden toegekend. Ook zal ik het NFF vragen voor educatie geld te reserveren.

Literatuur

Een speciaal onderdeel van het leesbevorderingsbeleid – de literatuur-educatie – wordt betrokken bij het project Cultuur en School. Scholen kunnen daarbij gebruikmaken van hetgeen de verschillende organisaties op het terrein van de letteren te bieden hebben, zoals de bibliotheken, de Stichting Schrijvers School en Samenleving, Bulkboeks Dag van de Literatuur, en het NBLC. De Stichting Lezen heeft de coördinerende rol bij het ontwikkelen van literatuureducatieve programma's.

Cultureel vermogen beter zichtbaar en bereikbaar maken

Zichtbaarheid van collecties: tonen en verwerven

Van ons culturele erfgoed in musea en archieven of, zoals bij archeologie en historische gebouwen in de bodem en de omgeving, kan veel meer worden geprofiteerd dan nu het geval is. En door veel meer mensen. Daarom heb ik in de brief *Vermogen om te laten zien* een aantal plannen gelanceerd, die vooral betrekking hebben op het tonen en verwerven van museumcollecties. Ik stel daarvoor in totaal ongeveer 10 miljoen (€ 4,5 mln) beschikbaar. Met de uitvoering van de plannen is inmiddels begonnen. Ik geef hierna een overzicht van de stand van zaken.

Andere presentatieplekken

De aangekondigde presentatie van kunstobjecten in het Tweede Ka-

mergebouw wordt nog dit jaar gerealiseerd. De voorbereiding van het experiment met de presentatie van kunstwerken op Schiphol is gaande. Het plan voor een open depot van het Nationaal Rijtuigmuseum zal ik steunen. De voorstellen van het Zuiderzeemuseum voor een presentatie op de Floriade en van het Rijksmuseum voor Volkenkunde voor het Von Sieboldhuis wil ik ondanks de twijfels van de raad in overweging nemen. Met Zeeland en Rotterdam worden plannen uitgewerkt voor twee voorbeeldprojecten onder het motto 'collecties in de klas' die de komende vier jaar zullen worden uitgevoerd en geëvalueerd. Overeenkomstig het raadsadvies zal het Instituut Collectie Nederland (ICN) dit jaar in samenspraak met alle betrokken instellingen en de gemeente Breda een samenhangende visie presenteren op de mogelijkheid om grafische vormgeving als collectiegebied te concentreren in De Beyerd.

Hedendaagse kunst

December 2000 adviseert een speciale commissie mij over verbetering van het publieksbereik voor hedendaagse kunst. De commissie zal onder meer bekijken hoe de samenwerking tussen de musea en instellingen voor beeldende kunst beter vorm kan krijgen.

Integrale aankoopregeling

Van de Mondriaan Stichting verwacht ik medio 2001 een voorstel voor een integrale aankoopregeling, waarin ook ruimte wordt geboden voor aankopen uit andere culturen. Het ICN heb ik gevraagd een bijdrage te leveren via een rapportage eind 2000 over de stand van de aankopen voor de Collectie Nederland. De nieuwe regeling zal op 1 januari 2002 in werking treden.

Virtuele toegankelijkheid

Verschiedende acties zijn inmiddels gestart: samen met de provincies en gemeenten zal landelijk aan collectie-ontsluiting worden gewerkt in het Museum Inventarisatie Project (MUSIP) en er wordt een digitaal platform collectiemobiliteit ingesteld bij het ICN. De Netwijzer Cultuur gaat straks zorgen voor geïntegreerde toegankelijkheid van gedigitaliseerde informatie voor het publiek. De raad beschouwt de ontwikkeling van

deze wegwijzer op het net als een van de belangrijkste activiteiten van de Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland (DEN) die hierbij samenwerkt met verschillende toeristische organisaties, Kennisnet, bibliotheken (via het NBLC) en de Stichting WeTeN. Waar mogelijk vindt ook afstemming plaats, of wordt samengewerkt, met bestaande initiatieven op dit gebied, zoals de *Museumserver*.

Selectie en kwaliteitsverbetering

Dit jaar is het proefjaar voor de invoering van de leidraad voor het afstoten van museale objecten, onder begeleiding van de NMV. Dit moet een flinke stimulans betekenen voor opschoning, zichtbaarheid en mobiliteit van collecties. In 2001 volgt evaluatie en vaststelling van de leidraad.

Bruikleenverkeer

Met VNG en IPO voer ik overleg om te komen tot een goede assurantieregeling voor het bruikleenverkeer. In de cultuurconvenanten zijn daarover afspraken gemaakt. De Mondriaan Stichting komt op korte termijn met een speciale subsidieregeling, gericht op realisatie van een soepel, intensief en gelijkwaardig bruikleenverkeer waaraan ook kunsthallen kunnen deelnemen. Het ICN maakt een inventarisatie van de kosten die met bruikleen zijn gemoeid en van de voorwaarden waaraan niet-museale ruimten moeten voldoen.

Bereikbaarheid van cultureel erfgoed

Op provinciaal niveau is vrijwel overal een proces van stroomlijning en meer samenwerking gaande. In een aantal gevallen leidt dat tot de oprichting van *erfgoedhuizen*, waarin het steunpunt monumentenzorg, de provinciaal archeoloog, de provinciaal historicus en vaak ook de museumconsulent samenwerken. Daarnaast wordt steeds vaker verbinding gezocht met het archief en andere culturele instellingen, zoals de bibliotheek, die op diverse plaatsen al in RHC's samengaan. Op die manier kunnen het brede en het professionele publiek beter worden bediend. Allianties met bijvoorbeeld musea en architectuurcentra kunnen dit nog verder verbeteren. Voor de provinciale steunpunten monumentenzorg maak ik de komende periode jaarlijks 1,6 miljoen (€ 0,7 mln) vrij. De ondersteuning die zij bieden, dient nu vooral de gemeen-

telijke monumentenzorg. Ik wil die helpdeskfunctie ook gaan benutten bij de nieuwe gemeentelijke taken op het gebied van archeologie.

Met de provincies wil ik in een nieuw gezamenlijk project *ErfGoed Bereikbaar* de nodige bestuurlijke stappen nemen om deze goede ontwikkeling extra vaart te geven. Doel is de toegankelijkheid van cultureel erfgoed te vergroten voor het publiek, inclusief onderwijs en toerisme. Ik kom hiermee tegemoet aan de toezegging, zoals verwoord in mijn recente brief aan de Tweede Kamer over het Verdrag van Valletta, om archeologie 'meer onder de mensen' te brengen. *ErfGoed Bereikbaar* is vooral gericht op de infrastructuur en is als zodanig aanvullend op activiteiten die in het kader van de Stedelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik worden ondernomen. Belangrijke aandachtspunten zijn daarbij de samenwerking tussen de wereld van de archeologie, van de gebouwde monumenten, van de musea en van de archieven. Dat alles vanuit een op de vraag gerichte benadering. Afspraken over de uitvoering van het project zijn onder andere in de cultuurconvenanten vastgelegd. Mijn bijdrage van 2,25 miljoen (€ 1 mln) zal ik afstemmen op de inzet van de bestuurlijke partners.

Rijksdiensten

Ook landelijk zal de toegankelijkheid van het cultureel erfgoed tegen het licht worden gehouden. Ik ben het eens met de raad dat de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ), de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB), de Rijksarchiefdienst (RAD) en het ICN een prominente rol vervullen als het gaat om kennis, expertise en informatie over cultureel erfgoed. Maar de ROB, de RDMZ en het ICN hebben als kenniscentra primair een taak voor een professionele achterban. Voor de RAD ligt dit anders, omdat deze dienst een collectie beheert die voor het publiek toegankelijk is en daarom de verantwoordelijkheid heeft deze te ontsluiten. Bij de andere diensten moet vooral de voor het publiek en onderwijs relevante kennis beschikbaar zijn voor derden. Rijksdiensten hoeven daarom niet actief aan productontwikkeling te doen. De diensten moeten zich kunnen blijven concentreren op hun wettelijke kerntaken. Voor publieksgerichte activiteiten wil ik bewust ruimte laten aan initiatieven van de grote groep particuliere aan-

bieders en marktpartijen in het erfgoedveld, en voor de lokaal georiënteerde kennis van amateurs en vrijwilligers.

Erfgoed Actueel

Het voortbestaan van het Bureau Erfgoed Actueel zal nog éénmaal voor een periode van vier jaar worden verlengd. In die periode zal de daar opgebouwde deskundigheid moeten worden overgedragen aan andere instellingen. Daarom is het gewenst dat Erfgoed Actueel in samenwerking met de erfgoedkoepels een vierjarig programma ontwikkelt voor een aantal landelijke samenwerkingsprojecten voor educatie en publieksbereik. Een bijzonder aandachtspunt daarbij is de ontwikkeling en ondersteuning van het zogenaamde omgevingsonderwijs. Daar liggen voor cultureel erfgoed uitstekende kansen. Daarover wordt komend najaar met steun van Cultuur en School en in samenwerking met de erfgoedkoepels een landelijke conferentie georganiseerd.

Erfgoedkoepels

De verbreding van het draagvlak is mede een taak van de erfgoedkoepels: de Stichting voor de Nederlandse Archeologie (SNA), het Nationaal Contact Monumenten (NCM), de stichting voor Documentaire Informatie Voorziening en Archiefwezen (DIVA) en de Nederlandse Museum Vereniging (NMV). Dit lijkt veel op de aanpak van de programmering in de podiumkunsten waarbij ook een belangrijke rol is weggelegd voor de branche zelf. De raad heeft de meeste extra activiteiten van de koepels positief beoordeeld. Mij staat echter meer voor ogen dan hetgeen gerealiseerd kan worden via de financiering van kleine, enigszins geïsoleerde initiatieven. Vooral voor educatie, publieksbereik en digitale ontsluiting is samenwerking noodzakelijk. De Vereniging DEN is inmiddels begonnen met de operationalisering van de Netwijzer Cultuur als laagdrempelige toegangspoort tot het cultureel erfgoed. Behalve voor het (coördineren van) publieksgerichte ICT-toepassingen wil ik de koepels ook equiperen voor een gezamenlijke inzet bij publieksgerichte activiteiten naar het voorbeeld van het Museumweekend of de Open Monumentendag. Met de ontwikkeling naar een bredere visie op de rol van cultuurhistorie worden maatschappelijke en politieke slagkracht steeds belangrijker. Analoog aan bijvoorbeeld de rol van de Vereniging Natuurmonu-

menten voor het natuurbeleid zou het cultuurhistorisch veld gebaat zijn bij één sterke maatschappelijke stem. Daarom wil ik de komende periode met de erfgoedkoepels kijken naar de mogelijkheden voor verdergaande samenwerking, ook ten aanzien van belangenbehartiging.

Andere culturen

Zoals staat beschreven in de passage over culturele diversiteit zal ik in het kader van het bewaren en toegankelijk maken van het erfgoed van culturele minderheden drie gezichtsbepalende projecten op het terrein van het slavernijverleden, de islamitische cultuur en de migratiegeschiedenis faciliteren. Niet alleen musea, archieven, bibliotheken en wetenschappelijke instellingen kunnen hieraan deelnemen. De projecten staan ook open voor de betrokken doelgroepen en andere initiatiefnemers. Samenwerking staat voorop.

Ik ondersteun het voorstel van de NMV om het Oost-Europa steunpunt uit te breiden tot een internationaal museaal steunpunt. Een ander internationaal onderwerp voor de komende vier jaar is het erfgoed dat we als gevolg van langdurige culturele uitwisseling en wederzijdse culturele beïnvloeding delen met andere landen. Dat gemeenschappelijk erfgoed bestaat vooral uit historische gebouwen, archeologische terreinen, museale objecten en archieven die zich in andere landen bevinden, en natuurlijk ook in eigen land.

Culturele planologie

Er is geen ruimtelijke ingreep denkbaar of cultuur speelt daarbij een rol: de aanleg van geluidsschermen, de herstructurering van de binnensteden, of de toekomst van Schiphol. In Nederland is de ruimtelijke ordening bij uitstek een terrein waarop cultuur buiten het vertrouwde domein inbreng kan leveren, als ideeënmachine, als inspirator, maar ook als kwaliteitsbewaker. De kwaliteit van onze leefomgeving staat inmiddels stevig op de politieke agenda. Dat betekent dat cultuur nu metterdaad kan worden ingezet bij de inrichting van Nederland. Daaraan wordt invulling gegeven door een gezamenlijke inzet van de betrokken

departementen: VROM, LNV, V&W en OCenW.

De volgende onderwerpen zijn daarbij van belang:

- meer publieke participatie;
- meer uitwisseling en krachtenbundeling binnen de culturele sector;
- een sterker particulier veld voor architectuur en cultureel erfgoed; en
- ontwikkelen en beschikbaar stellen van bruikbare kennis.

Initiatieven uit de werelden van monumentenzorg, archeologie en bouwkunst, de uitvoering van de nota *Belvedere* en de nota *Ontwerpen aan Nederland* zullen bijdragen aan het bereiken van de doelstelling.

Sectoren

De instellingen voor archeologie, gebouwde monumenten en bouwkunst hebben – in wisselende mate – in hun beleidsplannen aandacht besteed aan aspecten van culturele planologie. Van een bundeling van krachten is echter nog nauwelijks sprake. Ook de raad signaleert dat een cultuuromslag moet worden gemaakt. Voor een aantal instellingen suggereert de raad – gedeeltelijke – financiering uit de gelden voor culturele planologie. Voorwaarde daarvoor is een integrale aanpak. Het is meer dan wenselijk dat samenwerking tot stand komt tussen onder meer de ROB, de RDMZ, Architectuur Lokaal, het NAI, de Stichting Kunst en Openbare Ruimte, de erfgoedkoepels SNA en NCM, de uitvoeringsorganisatie van Belvedere en de provinciale steunpunten monumentenzorg. Doel is kennisuitwisseling en het ontwikkelen van instrumenten die zijn toegesneden op ruimtelijke inrichting en ruimtelijk beheer.

Belvedere

In de nota *Belvedere* wordt gepleit voor het betrekken van het cultureel erfgoed bij de inrichting van Nederland: woningbouw, infrastructuur, maar ook natuur en landschap. Deze benadering biedt de inrichters inspiratie, voegt iets toe aan het bijzondere karakter van een gebied en zal ook de cultuurhistorie ten goede komen. Ik maak voor de uitvoering van Belvedere de komende periode jaarlijks 6 miljoen (€ 2,7 mln) vrij, evenals de ministeries van LNV en VROM.

Ontwerpen aan Nederland

Het nieuwe architectuurbeleid kent twee pijlers: het stimuleren van het publieke debat en de betrokkenheid bij architectuur, en het verstevigen van de rol van ontwerpen bij de grote ruimtelijke en architectonische opgaven die zich voordoen. Beide vind ik voor de culturele planologie van groot belang omdat kwaliteit van de inrichting hand in hand gaat met publieksparticipatie. Om deze goede voornemens tastbaar en controleerbaar te maken, wordt een aantal voorbeeldprojecten geselecteerd die in de startnotitie voor *Ontwerpen aan Nederland* als *grands travaux* worden aangeduid. Deze ambitieuze en aansprekende projecten omvatten de thema's 'infrastructuur en omgeving', 'transformatie van het landelijk gebied' en 'cultuurhistorie en ontwerp'. Behalve via *Belvedere* en andere inspanningen ten behoeve van de combinatie cultureel erfgoed met ruimtelijke ordening, wil ik de verwezenlijking van deze ambities langs nog drie wegen verzekeren: via de architectuurinstellingen die dit onderwerp een plaats hebben gegeven in hun beleidsplannen voor de komende jaren, via de genoemde bijzondere projecten en via het Architectuurplatform als gezamenlijke *task force* van de meest betrokken departementen.

Gemeenten en provincies

Over de gezamenlijke inzet – ook financieel – op culturele planologie heb ik in de cultuurconvenanten afspraken met de provincies vastgelegd. Eén van de belangrijkste onderwerpen in dat kader is het werelderfgoed. In 1999 heb ik het onderzoek Enig in zijn soort; werelderfgoed en Nederlands beleid laten uitvoeren. Op basis daarvan zal ik nog dit jaar de Tweede Kamer mijn plannen voor het werelderfgoed voorleggen. Ik wil mijn verantwoordelijkheid nemen en zal heldere afspraken maken met alle betrokkenen over duurzaam behoud, waarvoor ik 2,5 miljoen (€ 1,1 mln) uittrek. Werelderfgoed biedt kansen voor educatie en leent zich voor aantrekkelijke publiekspresentaties.

Versterking van de programmering

Om voor de podiumkunsten een jonger, gevarieerder en groter publiek te trekken, zal ik de komende jaren investeren in versterking van de programmering. De Stedelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik zijn er onder meer op gericht nieuwe publieksgroepen te bereiken voor nieuw, veelbelovend, maar vaak nog onbekend aanbod. In aanvulling op de matching van deze landelijk gespreide programma's wil ik ook op centraal niveau een bijdrage leveren aan de doelstelling van een groter en gevarieerder publieksbereik. Te vaak blijven mogelijkheden van promotie en marketing nog onbenut. Potentieel publiekssucces wordt niet voldoende uitgebuit. In de praktijk blijken podiumkunstenaars en podia elkaar de laatste jaren al beter te vinden in hun gezamenlijke belang bij de promotie en programmering van kwalitatief hoogwaardige voorstellingen. De grote theatergezelschappen en schouwburggen werken met elkaar samen bij de afzet van toneel, bestemd voor de grote zaal. De gezamenlijke dansgezelschappen zijn een landelijke promotiecampagne gestart en ook de orkesten trachten door aantrekkelijke programmering en gerichte marketing hun publiek te verbreden. Daarenboven zijn voor bijzondere vormen van kwetsbaar aanbod in de loop der jaren diverse landelijke instrumenten ontwikkeld, variërend van subsidies van podia tot vormen van afnamesubsidie aan individuele musici en kamerorkesten. Daarnaast investeren veel provinciale overheden in de distributiefunctie. Door gemeenten en provincies is gepleit voor het behoud van landelijke middelen voor podiumondersteuning. De Raad voor Cultuur adviseert ook in die richting.

Hoewel de noodzaak van landelijke georganiseerde inspanningen op het terrein van marketing en distributie breed wordt onderschreven, is er tot dusverre vooral nagedacht en nog weinig veranderd. De uitvoering van bestaande regelingen is veelal in handen van gesubsidieerde instellingen, zoals het Nederlands Impresariaat, Muziek- en Theater netwerk, en Gaudeamus. Zij zijn niet alleen bemiddelaar en adviseur, maar ook subsidiënt van verschillende kleine podia. Die combinatie van functies is niet onomstreden. Bovendien lijkt de prikkel om bijzonder aanbod op een bijzondere wijze aan de man te brengen niet bijzon-

der effectief. Podia zijn nog weleens geneigd het extra geld eerder te beschouwen als een vaste bron van inkomsten voor hun reguliere programmering dan als een stimulans om daar iets bijzonders aan toe te voegen. In dat licht heb ik een onafhankelijk adviseur gevraagd om – met raadpleging van een veelheid aan betrokken veldorganisaties – een nieuwe aanpak te ontwikkelen voor de centrale podiumondersteuning. Het instrumentarium dient het hele scala te overzien van groot-schalige en kleinschalige theater- en dans tot en met de muziekgenres – kamermuziek, jazz en popmuziek.

In het recent uitgebrachte rapport van de adviseur wordt de spanning duidelijk tussen het groeiende aanbod tegenover de opnamecapaciteit van podia en de publieke belangstelling. Om meer samenhang in de regelingen te realiseren, komt hij tot de aanbeveling om over te gaan tot inrichting van één landelijk fonds. Nieuw Nederlands Net (voorheen Muziek- en Theaternetwerk en Nederlands Impresariaat), Gaudeamus, RASA, het Nationaal Popinstituut alsmede brancheorganisaties zoals de VNT, VSCD en DOD zouden aanspraak kunnen maken op middelen uit dit fonds. Door onderbrenging van het budget bij een publiekrechtelijk orgaan is in een dergelijk model de bestuurlijke en juridische transparantie bij toekenning van middelen gewaarborgd. Ik ben benieuwd naar de reacties op het rapport. Zoals al is opgemerkt, dient zo'n fonds te kunnen rekenen op een breed draagvlak in de sector, en zal het aanvullend moeten werken op de Stedelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik. Ik heb er ook al op gewezen dat over een dergelijke voorziening overleg zal worden gevoerd met zowel betrokken veldorganisaties als met IPO en VNG voordat meer definitieve stappen worden gezet.

Voor de betrokken instellingen zal een dergelijke bundeling veel consequenties hebben. Om een zorgvuldige overgang naar de nieuwe situatie te waarborgen, stel ik in ieder geval in 2001 aan het Nederlands Impresariaat/Muziek- en Theater Netwerk, Gaudeamus, RASA en het Nationaal Popinstituut subsidie beschikbaar conform het raadsadvies, onder het voorbehoud van de bedragen waarover de Commissie Muziek zich gaat buigen. Vanaf 2002 wil ik echter de middelen voor het Ne-

derlands Impresariaat/Muziek- en Theaternetwerk reserveren met het oog op de mogelijke komst van het fonds. In het desbetreffende segment van de podiumkunsten wordt al lang gesproken over een stroomlijning van regelingen. Het Nederlands Impresariaat en het Muziek- en Theater Netwerk hebben in het kader van de cultuurnota een gezamenlijk beleidsplan ingediend met als doel de oprichting van een nieuwe organisatie, Nieuw Nederlands Net. Het komend jaar wil ik bezien in hoeverre zo'n nieuwe organisatie past in het door mij genoemde eindbeeld van één landelijk fonds voor programmering- en marketingondersteuning. Voor interculturele programmering, voor nieuwe muziek en voor popmuziek kunnen de aparte regelingen die worden uitgevoerd door RASA, Gaudeamus en het Nationaal Popinstituut onder voorwaarden worden voortgezet, al dan niet onder regie van het fonds. Ik zal daar een definitief besluit over nemen in het kader van de oprichting van dit fonds.

E-culture

ICT en cultuur

Terecht wijst de raad op de ongekende mogelijkheden die ICT te bieden heeft voor het realiseren van een groot deel van de doelstellingen van het cultuurbeleid. Om te beginnen voor het bereiken van een breed, ander, nieuw en groot publiek. Rijkscollecties, of cultuuruitingen die met overheidsmiddelen mogelijk worden gemaakt, maken deel uit van een culturele omgeving waar iedere Nederlander voldoende van zijn gading moet vinden om zich er thuis te kunnen voelen. De mogelijkheden om dit ideaal dichterbij te brengen, zijn met de komst van nieuwe communicatietechnologieën – met internet en alles wat daarmee samenhangt als de meest aansprekende toepassing – enorm uitgebreid. Het is dan ook buitengewoon verheugend dat, zoals de raad signaleert, een groot aantal beleidsplannen op de aanwezigheid van deze nieuwe mogelijkheden inspeelt. Dat is één kant van E-culture.

Er zijn nog veel meer gebruiksmogelijkheden. Buitenlandse toeristen kunnen bijvoorbeeld thuis via de computer op virtuele wijze kennis ma-

ken met de kunstwerken die ze hier in realis zullen gaan bekijken. Een projectontwikkelaar kan in één oogopslag zien of zich op een stuk potentiële bouwgrond een geregistreerde archeologische vindplaats bevindt. De onderzoeker kan met één druk op de knop zien waar ter wereld zich etsen van Rembrandt bevinden en wat de meest actuele literatuur over dit onderwerp is. In het onderwijs is E-culture zonder meer onmisbaar. Kennisnet biedt, als portal gericht op het onderwijs, de culturele instellingen een rechtstreeks communicatiekanaal naar het onderwijs. Cultuur en onderwijs vinden elkaar hier op één – virtuele – plek.

Investeren in het digitaliseren van cultuuruitingen en cultureel erfgoed is een investering in kennisoverdracht. Investeren in de multimediale en artistieke mogelijkheden van gedigitaliseerde cultuuruitingen en cultureel erfgoed is een investering in het aantrekkelijk maken van internetgebruik en uitbuiten van de gebruiksmogelijkheden. Zo'n investering betekent tevens een belangrijke impuls voor het op gang brengen van een bedrijfstak die hier nog in de kinderschoenen staat.

Cultuur en ICT

Cultuur heeft op zijn beurt ook veel te bieden aan de ICT-industrie. Vanuit een meer economische invalshoek bezien, vormen cultuurmakers een reservoir aan talent waaraan de behoefte in vrijwel alle sectoren van het bedrijfsleven sterk zal groeien naarmate de *new economy* zich verder ontwikkelt. Creativiteit wordt steeds schaarser. Niet omdat er minder van voorhanden is, maar omdat er meer behoefte aan zal zijn. Creativiteit trekt zich weinig aan van de grenzen tussen verschillende disciplines. Creatieve processen, bijvoorbeeld in de wiskunde of de beeldende kunst, lijken vaak op elkaar. Digitale media vormen een volstrekt nieuwe mogelijkheid om die overeenkomsten uit te buiten. De vraag is of daar tot dusverre voldoende gebruik van is gemaakt bij onderzoek, ontwikkeling en vormgeving van nieuwe producten en toepassingen. Succes daarbij blijkt vaak afhankelijk van een combinatie van commercieel inzicht, technische kennis en creativiteit. Vooral dit laatste element blijkt schaars. De nazaten van Leonardo da Vinci vormen de belangrijkste productiefactor voor de *new economy*. Het is dan ook niet verwonderlijk dat afgestudeerden van kunstvakopleidingen

steeds vaker een baan vinden in de ICT-sector. Het is de vraag of de opleidingen al voldoende op die vraag inspelen. Het mobiliseren van zoveel mogelijk artistieke en creativiteit ter versterking van de concurrentiepositie van onze ICT-industrie is dan ook een belang dat aanzienlijk verder reikt dan de cultuursector.

Digitaal Deltaplan

Om de wederzijdse mogelijkheden van ICT en cultuur nader te verkennen, te onderzoeken en te benutten, lanceert de Raad voor Cultuur een *Digitaal Deltaplan*, waarvoor een 'impulsinvestering' van ongeveer 200 miljoen (€ 90,7 mln) noodzakelijk is. Ik geef de raad gelijk als hij erop wijst dat de extra kosten die gemeoid zijn met extra investeringen in de digitale technologie niet goed passen binnen het geboden financiële stamien dat stamt uit een tijd waarin van digitalisering nog nauwelijks sprake was. Deze middelen zullen dan ook buiten de cultuurbegroting moeten worden gevonden. Met de Raad acht ik een dergelijke investering van groot belang. Als bescheiden opmaat stel ik structureel 8 miljoen (€ 3,6 mln) beschikbaar. Samen met de vele plannen voor E-culture van de gesubsidieerde instellingen wordt het volgende mogelijk gemaakt:

- het culturele vermogen van musea, bibliotheken, archieven en instellingen voor (archeologische) monumentenzorg toegankelijk maken en ontsluiten voor verschillende doelgroepen, zoals het algemene publiek, het onderwijs en professionals; en
- de infrastructuur voor de digitale kunsten/media verstevigen op de onderdelen research en productie, distributie en presentatie, en debat en reflectie

Internationaal cultuurbeleid

Het internationaal cultuurbeleid heeft in de afgelopen jaren een sterker profiel gekregen. De gemeenschappelijke inzet met de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken Benschop werpt vruchten af – zowel voor de cultuur als voor het buitenlandse beleid.

Prioriteiten

Het spreekt vanzelf dat de prioriteiten van het cultuurbeleid ook gelden voor internationale activiteiten, zij het niet op alle punten in gelijke mate. Ik spreek dan vooral over diversiteit, publieksbereik en cultureel ondernemerschap. Culturele diversiteit in Nederland heeft per definitie een internationale dimensie. Kwaliteitsimpulsen voor allochtone cultuuruitingen komen immers ook uit de herkomstlanden. Zij zijn als ijkpunten voor de ontwikkelingen in Nederland onmisbaar. Er moet echter ook iets gedaan worden aan de sterke onderbelichting van het cultureel diverse beeld van Nederland in het buitenland. Bij de promotie van Nederlandse cultuur en de presentatie daarvan dient de culturele veelzijdigheid van ons culturele aanbod meer tot haar recht te komen. Ik zal de fondsen en de buitenlandse posten op hun bijzondere verantwoordelijkheid wijzen.

De raad stemt in met de beleidskaders van het internationaal cultuurbeleid zoals die in 1999 zijn vastgesteld. Het principe van geografische⁷ en thematische⁸ concentratie wordt bevestigd. Het aantal landen met een prioritaire status is bij elkaar genomen nog steeds ruim. De raad beveelt dan ook een zekere differentiatie in de prioritaire status van de landen aan. De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken en ik zijn het hiermee eens. Ook wijst de raad terecht op activiteiten met een ontwikkelingsrelevante culturele dimensie, zoals bijvoorbeeld het Prins Claus Fonds, gefinancierd door het ministerie van Buitenlandse Zaken. Deze activiteiten zijn ook van belang voor het internationaal cultuurbeleid. Ik zal nagaan hoe de synergie met *Cultuur en ontwikkeling* kan worden versterkt.

HGIS

Het HGIS-cultuurprogramma heeft zijn succes als beleidsinstrument aangetoond. De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken en ik hebben besloten het programma gedurende de cultuurnotaperiode te handhaven en financieel te verruimen. In de periode van deze cultuurnota zal het met meer dan de helft groeien tot 25 miljoen (€ 11,3 mln). Hierdoor ontstaat nog meer ruimte voor bijzondere projecten en nieuwe impulsen voor het internationaal cultuurbeleid. De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken en ik houden vast aan het eigen karakter van de HGIS-cultuurmiddelen en het afzonderlijke beheersregime. Wij hebben al eerder de intentie uitgesproken de fondsen, sectorinstellingen en andere voor het internationaal cultuurbeleid in bijzondere mate relevante instellingen meer te betrekken bij de besteding van de HGIS-cultuurmiddelen. Het is onze wens om dit per 1 januari 2001 te effectueren. Wij zullen dan ook dieper ingaan op de relatie van het HGIS-cultuurprogramma en de reguliere subsidiemiddelen voor internationale activiteiten. Mij is uit het advies van de Raad voor Cultuur gebleken dat hierover nog steeds onduidelijkheid bestaat. Ik wil nu reeds aangeven dat het niet de bedoeling van de HGIS-cultuurmiddelen is om kerntaken van instellingen – ook al zijn die internationaal van aard – structureel te subsidiëren.

Multilaterale ontwikkelingen

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken en ik zullen in de komende jaren de nodige aandacht besteden aan de multilaterale ontwikkelingen. Europese regelgeving en beleid hebben een steeds grotere en dwingender invloed op nationaal beleid. Daarnaast zal vooral de mondiale liberalisering van het dienstenverkeer in het kader van de wereldhandelsorganisatie, WTO, van invloed zijn op met name de audiovisu-

7 Prioriteitslanden: de lidstaten van de EU, met prioriteit voor Frankrijk, de BRD, het VK en de deelstaat Vlaanderen, Verenigde Staten van Amerika, Canada, Japan, de landen van Midden- en Oost-Europa die toe zullen treden tot de EU- met name Tsjechië en Hongarije -, de Russische Federatie, Turkije, Marokko, Egypte, Zuid-Afrika, Indonesië en Suriname(de huidige relatie met dit land maakt het thans onmogelijk hieraan praktisch invulling te geven).

8 Nederland Vrijhaven en Gemeenschappelijk Erfgoedbeleid.

ele en de culturele sector. De bij liberalisering geldende principes van markttoegang en gelijke behandeling kunnen op gespannen voet staan met ons cultuurbeleid.

Deze ontwikkelingen vragen niet noodzakelijkerwijs om een defensieve houding. Immers, toegang van goederen, personen en diensten uit andere landen levert een confrontatie van culturen op die vele kansen biedt. Dat is een meerwaarde. Bijzondere aandacht is wel gewenst voor de Europese en internationale invloed op die onderdelen van het Nederlandse audiovisuele en culturele beleid die in de publieke sfeer liggen. Zo moeten eigen maatregelen ten aanzien van stimulering, cofinanciering en subsidiëring van de culturele en audiovisuele sector mogelijk blijven. Ik zal de cultuurinhoudelijke kansen en bedreigingen van economische concentratiebewegingen en het ontstaan van een mondiale informatiemaatschappij nauwlettend in de gaten houden. Deze ontwikkelingen vragen om een actieve oriëntatie op terreinen die tot de kerncompetenties van de EG behoren, mededinging, marktintegratie en handelspolitiek. Ze zijn op mondiale schaal bepalend voor het voortbestaan van culturele diversiteit.

Monitoring

De raad hecht grote waarde aan goede monitoring van de ontwikkeling van het internationaal cultuurbeleid. Ik zal hiertoe, in overleg met de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, een aantal maatregelen nemen. De gesubsidieerde instellingen zullen in hun periodieke rapportages afzonderlijk aandacht besteden aan hun internationale activiteiten en de hiermee gemoeide financiële inzet. Ik zal bevorderen dat er een database van internationale evenementen tot stand komt die door de Stichting Internationale Culturele Activiteiten (SICA) zal worden opgebouwd en beheerd. De posten in het buitenland zullen de ontwikkelingen in hun ambtsgebied nauwgezet volgen en hierover rapporteren. Daarnaast zal ik samen met de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken een beleidsoverleg per prioriteitsland instellen, waarin naast het culturele veld ook de posten en de beleidsdirecties van Buitenlandse Zaken zullen participeren. In het jaar 2003 zal het beleid in een *mid term review* geëvalueerd worden.

Cultureel ondernemerschap

Participatiemaatschappij

In de nota *Een ondernemende cultuur* meldde ik dat ik samen met staatssecretaris van Economische Zaken Ybema de mogelijkheden onderzocht van een investeringsmaatschappij voor cultuurprojecten. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat de Participatiemaatschappij voor Kunst- en Cultuurprojecten i.o., onder welke naam dit initiatief naar verwachting in november van start zal gaan, alle kans van slagen heeft. We hebben daarop besloten tot een eenmalige investering van 2,5 miljoen (€ 1,1 mln), waarvan 1 miljoen (€ 0,4 mln) uit de begroting van het ministerie van Economische Zaken. Mijn bijdrage is opgebouwd uit middelen die de Mondriaan Stichting en het Fonds voor de Podiumkunsten met het oog op een dergelijk initiatief eerder met mijn goedvinden hebben gereserveerd. Andere deelnemers op dit moment zijn ABN/Amro, NIB Capital, Triodos Bank, Interbrew/Dommelsch en de Stichting Doen. Het totale werkkapitaal van de maatschappij komt daarmee op ongeveer 5 miljoen (€ 2,3 mln). Daarmee kan risicodragend vermogen worden verstrekt aan culturele instellingen en producties. Dit *venture capital* wordt ter beschikking gesteld door het verwerven van aandelenkapitaal in een culturele instelling of een afzonderlijke cultuurproductie. Daarnaast kunnen ook achtergestelde leningen worden verstrekt.

Bij de beoordeling van projecten staat de kwaliteitstoets niet voorop. Zowel een populaire musical als een hoogwaardige opera komt voor financiering in aanmerking. Dominant criterium is of een realistisch en haalbaar plan is opgesteld. Het artistieke concept zal dus alleen getoetst worden aan de vooronderstellingen waarvan in het plan wordt uitgegaan. Met dit nieuwe instrument wordt niet alleen het cultureel ondernemen gestimuleerd, ook kan bij succesvolle continuering op termijn de druk op het reguliere cultuurbudget enigszins worden verlicht. Het is de bedoeling dat in het eerste jaar een aantal proefprojecten wordt uitgevoerd, aan de hand waarvan criteria en werkwijze verder kunnen worden verfijnd. Het toezicht op de gang van zaken zal in eerste instantie berusten bij een Raad van Commissarissen. De beide fondsen

zijn uiteindelijk aan mij verantwoording schuldig over de besteding van de door hen met mijn instemming beschikbaar gestelde middelen.

Kunst en Meerwaarde

De raad adviseert het subsidieverzoek van de stichting Kunst en Meerwaarde af te wijzen. Hij is van mening dat de eenvoudige uitvoeringslasten geen aparte organisatie vergen maar beter elders kunnen worden ondergebracht, dat ten onrechte de kwaliteit van de aanvragen niet wordt getoetst en dat de middelen voor een dergelijke matching fund constructie niet uit het cultuurbudget zouden moeten worden gefinancierd. Ik kan mij daar op zichzelf vinden. Ik zie echter geen mogelijkheden om buiten de cultuurbegroting om 2 miljoen (€ 0,9 mln) vrij te maken voor een matching fund en zal de aanvraag dan ook niet honoreren.

Kunst en Zaken

Positief is de raad over de aanvraag van de stichting Kunst en Zaken. Deze levert een waardevolle bijdrage aan het bewerkstelligen van een meer ondernemende geest bij de kunstinstellingen door kennis en ervaring uit te wisselen met het bedrijfsleven.

Fondsen

Vorig jaar heb ik de fondsen in een brief uitgenodigd om mee te denken over een ander stelsel van inkomensaanvullende voorzieningen dat meer is afgestemd op de kansen en mogelijkheden die de markt biedt.

Daarbij stonden drie doelen voorop:

- krachtiger ontwikkelen van de markt, onder meer door het opdrachtgeverschap te stimuleren;
- ondersteunen en toerusten van kunstenaars om zich succesvol op de markt te kunnen bewegen: subsidies hebben een tijdelijk karakter en bevatten prikkels die de ondernemerszin aanwakkeren en belonen; en
- verschaffen van betere facilitaire voorzieningen die de kunstenaar bijstaan bij meer praktische zaken als acquisitie van opdrachten, op

bouwen van netwerken, verkoop aan het buitenland, tentoonstellingen e.d.

De fondsen zijn in wisselende mate op deze uitnodiging ingegaan. Met name het Fonds BKVB en het Fonds voor de Letteren zijn met interessante voorstellen gekomen. De Raad voor Cultuur heeft evenwel geen kans gezien om uitgebreid over dit onderwerp te adviseren. Hij heeft daarom een nader advies aangekondigd, ook over de relatie tussen het verlenen van incidentele subsidies en het functioneren van de vrije markt. Ik wacht dat advies af en zal na ommekomst ervan met de fondsen overleggen over de uitwerking. Dit staat een vierjarige subsidie-toezegging niet in de weg, zij het dat ik een voorbehoud maak voor eventuele wijzigingen die zouden kunnen volgen uit het advies van de raad.

Tot slot

Deze cultuurnota richt zich vooral op de verdeling van het cultuurbudget van het Rijk. Voor het culturele leven is dat niet de enige en ook niet de grootste publieke financieringsbron. De bijdragen van gemeenten en provincies zijn minstens zo belangrijk. Mij is gebleken dat ook zij bereid zijn meer te investeren in cultuur. Niet alleen via Stedelijke en Provinciale Programma's Cultuurbereik, ook via de instellingen die in de convenanten zijn opgenomen. Dat betekent dat er dankzij de gezamenlijke inspanningen van alle overheden aanzienlijk meer financiële arm-slag komt voor de cultuur.

Kenmerkend voor deze cultuurnota is ook dat er in het aanbod meer beweging, vernieuwing en doorstroming is gekomen dan ooit tevoren. Een belangrijk deel van het professionele aanbod is eerst en vooral op kwalitatieve maatstaven herijkt. Moeilijke keuzen zijn niet ontlopen en nieuwe aanvragers waren verre van kansloos – zo kunnen we achteraf constateren. Daarmee is aangetoond dat de cultuurnota nog steeds een goed middel kan zijn voor verandering en beweging in het culturele leven.

Bijlage I

Subsidies

Gevraagd subsidie

Het subsidie door de instelling aangevraagd inclusief additionele wensen. Hierbij is het gemiddelde genomen van de jaren 2001 tot en met 2004.

Raadsadvies ten laste van Actieplan Cultuurbereik

In sommige gevallen is door de Raad voor Cultuur een bedrag geadviseerd ten laste van het Actieplan Cultuurbereik.

Raadsadvies indien extra geld

Deze kolom heeft betrekking op subsidies die de raad adviseert te verstrekken indien er sprake zou zijn van extra middelen.

Subsidie 2001 – 2004 (in gulden en euro)

Een indicatie van het toe te kennen subsidiebedrag. Dit bedrag is exclusief loonbijstelling 2000, arbeidsproductiviteitskorting vanaf 2000 en eventueel een extra subsidie voor doelgroepactiviteiten; dit om de kolom zoveel mogelijk vergelijkbaar te houden met de overige kolommen.

Aan deze bijlage kunnen geen rechten worden ontleend.

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

orkesten

Het Brabants Orkest	9.296	9.286	9.296			9.296	4.218
Het Gelders Orkest	9.406	11.005	9.406			9.406	4.268
Nederlands Balletorkest ¹	8.829	10.545	8.829			8.829	4.006
Residentie Orkest ²	5.510	5.493	5.510		300	5.510	2.500
Koninklijk Concertgebouworkest ²	5.927	6.902	5.927		1.000	5.927	2.690
Limburgs Symphonie Orkest ²	8.050	8.040	8.050		300	8.050	3.653
Nederlands Philharmonisch Orkest ³	17.828	22.410	14.828			14.828	6.729
Noord Nederlands Orkest	10.779	10.790	10.779			10.779	4.891
Noordhollands Philharmonisch Orkest ⁴	7.655	9.146					
Orkest van het Oosten ²	8.129	8.129	8.129		900	8.129	3.689
Rotterdams Philharmonisch Orkest ²	5.504	6.734	5.504		300	5.504	2.498
nieuwe aanvrager							
Nederlands Promenade Orkest		2.500					

ensembles

Amsterdam Baroque Orchestra & Choir ⁵	451	1.000	541			451	205
ASKO Ensemble ⁵	738	1.275	936			788	358
Bik Bent Braam ⁵	165	182	198			165	75

¹ subsidie voor 4 jaar, onder voorbehoud commissie muziek

² geen verhoging subsidie, tenzij het advies van de commissie muziek aanleiding geeft dit besluit te herzien

³ subsidie voor 4 jaar, waarvan eerste jaar op niveau 1999; daarna op niveau raadsadvies en onder voorbehoud advies commissie muziek

⁴ voorziening voor één jaar op niveau 1999, daarna afhankelijk advies commissie muziek

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Combattimento Consort Amsterdam ⁵	227	976	297			252	114
Contraband ⁵	110	124	132			110	50
Nederlandse Bachvereniging ⁵	384	749	561			484	220
Ebony Band ⁵	164	253	192			164	74
Geestgronden	218	459	175			175	79
Nieuw Ensemble ⁵	550	1.253	710			600	272
LOOS ⁵	162	337	194			165	75
Maarten Altena Ensemble ⁵	175	308	210			175	79
Mondriaan Kwartet ⁵	92	243	140			122	55
Nederlands Blazers Ensemble ⁵	516	1.442	644			541	245
Nederlands Kamerkoor ⁵	3.367	3.835	3.520			3.367	1.528
Nieuw Sinfonietta Amsterdam ⁵	636	2.553	763			636	289
Orkest de Volharding ⁵	393	570	472			393	178
Orkest van de Achttiende Eeuw ⁵	356	330	427			356	162
Samponé Music Productions, Fra Fra Sound ⁵	165	375	283			250	113
Schönberg Ensemble ⁵	1.285	2.293	1.542			1.285	583
Schönberg Kwartet ⁵	92	242	140			122	55
Slagwerkgroep Den Haag ⁵	252	384	302			252	114
Willem Breuker Kollektief ⁵	325	453	425			360	163
nieuwe aanvragers							
Amsterdam Loeki Stardust Quartet		82	36			36	16
Anumadutchi Percussion		259					

⁵ geen verbetering arbeidsvoorwaarden, tenzij het advies van de commissie muziek aanleiding geeft dit besluit te herzien

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Aurelia Saxofoon Kwartet		155	36			36	16
Calefax		358	36			36	16
Cello Octet Conjunto Ibirico		180	100			100	45
Circle Percussion		302					
Combustion Chamber		530					
Concerto '91		250	100			100	45
De Ereprijs		585	100			100	45
de Oefening de Kunst i.o.		300	150			150	68
Dick de Graaf Septet		153					
Doelenensemble		49	50			50	23
Dutch Jazz Orchestra		232	75			75	34
Gijs Hendriks Band		86					
Het Nederlands Fluitorkest		414					
Hexagon Ensemble		150					
Ives Ensemble		421	421			421	191
Jazz & Wereldmuziek Kollektief		300	150			150	68
Jazz Orchestra of the Concertgebouw		500	150			150	68
Capella Pratensis (Josquin des Prez en tijdgenoten)		200	50			50	23
Les Perruques d'Amsterdam		140					
Maatschap Quink Vocaal Ensemble		157	36			36	16
Maiden Voyage		177					
Moer-staal		120	120			120	54
Muziekgezelschap Cappella Amsterdam		445	150			150	68

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Nieuwe Slagwerkgroep Amsterdam		225	175			175	79
Osiris Trio		45	36			36	16
Oude Muziek De Graafschap		515					
Palinckx		120	70			70	32
Paul van Kemenade Quintet		257	70			70	32
Podium Trio		150					
PROMT		108					
Raduga-Ensemble		500					
Raras Budaya		160		75		75	34
Ronald Snijders		191	150			150	68
Samba Salad		375					
The Amsterdam Wind Orchestra		100					
The Jungle Warriors i.o.		247	150			150	68
TryTone		172	150			150	68
Waterland Producties		476					
Weshm, Atelier d'Art et de Création		384		150		150	68
muziekinstellingen							
Centrum Elektronische Muziek	103	450	103	100		203	92
Fonds voor de Scheppende Toonkunst ⁶	3.483	4.308	3.633			3.433	1.558
Gaudeamus ⁷	1.631	3.237	1.781			1.631	740

⁶ onder voorbehoud nader raadsadvies; 2 ton naar Fonds Amateurkunst voor compositieopdrachten in de amateurkunst

⁷ 1) dit subsidiebedrag geldt voor 2001; zie verder tekst cultuurnota; 2) de door de raad geadviseerde verhoging van het subsidie is afhankelijk van het advies van de commissie muziek

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Huygens-Fokker	17	43	17			17	8
Internationaal Orgelconcours	42	42	50			50	23
Internationaal Vocalistenconcours	53	75	70			70	32
Intro	54	650	200			200	91
Koninklijke Vereniging voor de Nederlandse Muziekgeschiedenis	158	225	158			158	72
Külsan	32	575	300			300	136
MIXT, stichting voor interculturele projecten	72	475	375			375	170
Musica Neerlandica ⁸	287	733					
Music Meeting	108	385	150			150	68
Muziekcentrum De Ijsbreker	514	841	830			830	377
Nationaal Pop Instituut ⁹	2.444	5.435	5.000			3.444	1.563
Nederlands Impresariaat	2.795						
Nederlands Jazz Archief	180	269	225			225	102
Nederlandse Poppodia	100	622	150			150	68
Nieuwe Muziek Zeeland	50	45	150			150	68
Organisatie Oude Muziek ¹⁰	912	1.121	912			912	414
Paradiso Amsterdam	247	1.659	400			400	182
Rasa Wereldculturencentrum ⁹	650	2.241	1.200			925	420
STEIM	770	632	770		250	1.020	463
Toonkunst Bibliotheek	102	100	102			102	46
Vrienden van het Lied	53	92	70			70	32
Walter Maas Huis	159	320	200			200	91

⁸ zie Nederlands Muziek Instituut

⁹ 1) dit subsidiebedrag geldt voor 2001; zie verder tekst cultuurnota; 2) de door de raad geadviseerde verhoging van het subsidie is deels afhankelijk van het advies van de commissie muziek

¹⁰ dit subsidiebedrag geldt voor 2001; zie verder tekst cultuurnota

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
nieuwe aanvragers							
Alink-Argerich voor Musici en Muziekconcoursen		91					
Amsterdam Roots		300		150		150	68
Amsterdams Kamermuziekcentrum De Suite		200	25			25	11
Do		104					
Dordtse Cultuur- en Monumentendagen / Belcanto		150					
Festival Musica Sacra		200	200			200	91
Grachtenfestival		275	50			50	23
Haast		242	100			100	45
Het Slagwerkfestival		106		100		100	45
High Arts in the Lowlands		750					
Info- en Kenniscentrum v.d. Jazz en Improvisatiemuziek ¹¹		380	200				
International Folkfestival		75					
Jazz en Geïmproviseerde Muziek Utrecht (SJU)		150	150			150	68
Jazz in Amsterdam/Bimhuis		826	826			826	375
Joods Europese Muziek		200					
Kathedrale Basiliek Sint Bavo		64					
Korzo (muziekprojecten)		175	150			150	68
Live at Nighttown		208		100		100	45
M 97		1.315					
Muziekcentrum 's-Hertogenbosch		153	100			100	45

¹¹ geen subsidie, tenzij het advies van de commissie muziek aanleiding geeft tot een ander besluit

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Muziekgroep Briza		212					
MuziekGroep Nederland (Donemus / Repertoire Informatie Centrum Muziek) ¹²	3.440	4.359	3.440		400	3.440	1.561
Muziekwerkplaats Brabant i.o.		515	400			400	182
Narragonia Productions Azart		66					
Nationaal Muziekinstrumenten Fonds ¹³		275	150				
Nederlands Muziek Instituut		1.700	287			287	130
Nederlandse Raad voor Muziek		85					
Noorderslag		153	150			150	68
November Music		170	135			135	61
Organisatie Podiumkunsten Nederland i.o. (NNN) ¹⁴		4.499	4.499			4.499	2.042
Orlando Academie		346	100			100	45
Oye Listen		95					
Paradox		110					
Paradox Tilburg (Bevordering Muziekimprovisatie)		31	31			31	14
Patronaat		100					
Popverzamelgebouw Rotterdam		261					
Prime		125	150			150	68
Proma		360		150		150	68
Rondom Stemwerk		90					
Roots and Routes		500					
Rumor		200					
Sferra		77		75		75	34

¹² de door de raad geadviseerde verhoging is afhankelijk van het advies van de commissie muziek

¹³ geen subsidie, tenzij het advies van de commissie muziek aanleiding geeft tot een ander besluit

¹⁴ dit subsidiebedrag geldt voor 2001; zie verder tekst cultuurnota

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

Studiefonds Oskar Back		65	65			65	29
Studio Philharmonia		74					
The International Holland Music Sessions		485	100			100	45
Theater Lantaren/Venster (muziekwerkplaats)		250	150			150	68
Vrouw en Muziek ¹³		304	150				

muziektheater

De Nederlandse Opera	41.769	43.150	41.769			41.769	18.954
Hoofdstad Operette ¹⁵	6.941	7.750	4.000				
Internationaal Opera Centrum Nederland	611	1.102	611			611	277
Nationale Reisopera	12.665	15.450	12.665			12.665	5.747
Opera Zuid ¹⁶	2.100	4.676	2.600			2.100	953

nieuwe aanvragers

BASALT		5.677					
BUFFO Operamakers		746					
CodArts		565					
Dagelet c.s. (i.o)		500	100			100	45
Kameropera Trionfo		123	75			75	34
Laboratoria Lirico		405					
Muziektheater Festival		726			200	200	91

¹⁵ subsidie Hoofdstad Operette wordt beëindigd; operettetaak maakt deel uit van opdracht commissie muziek

¹⁶ geen verhoging subsidie, tenzij het advies van de commissie muziek aanleiding geeft dit besluit te herzien

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

Muziektheater Hollands Diep		546					
Spanga, het Verona van Weststellingwerf		606	200			200	91
Vrije Val		657		100	150	250	113
Xynix		739		250		250	113

dans

Dansgroep Krisztina de Châtel	2.072	2.652	2.072			2.072	940
Danstheater Arena	388	1.184					
Date (Leine & Roebana)	325	1.105	600		200	800	363
De Rotterdamse Dansgroep	1.880	1.957					
Groningen Dansstad	84	85					
Henny Jurriëns	271	403	271			271	123
Internationaal Danstheater	4.051	6.234	4.051	1.125		5.176	2.349
Het Nationale Ballet	9.174	9.795	8.674			8.674	3.936
Holland Dance Festival	164	347	164			164	74
Introdans ¹⁷	3.564	6.730	3.564	1.000		4.864	2.207
Korzo (theater en productiehuis voor de dans)	798	942	798		100	898	407
Nederlands Dans Theater ¹⁸	8.788	11.875	8.788			8.988	4.079
Noord Nederlandse Dans/Galili Dance ¹⁹	1.145	2.160	1.145	550		1.895	860
RAZ Dansvoorziening van het Zuiden (Hans Teurlings)	731	1.132	731	400		1.131	513

¹⁷ 3 ton extra vanwege administratieve uitrui met andere overheden

¹⁸ 2 ton extra vanwege administratieve uitrui met Den Haag

¹⁹ 2 ton extra vanwege administratieve uitrui met andere overheden

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Scapino Ballet Rotterdam	4.371	4.371	4.371			4.371	1.983
Springdance Festival	263	413	263	150		413	187
Stichting van de Toekomst	525	1.182	600		200	800	363
The Meek	215	539	215	324		539	245
nieuwe aanvragers							
Beppie Blankert Dansconcerten		590					
Cloud Chamber II		885					
Collectieve Danspromotie i.o.		663					
Conny Janssen Danst		719	600		100	700	318
Dansateliers		341	250		50	300	136
Danstheater Het Kabinet		474					
DansWerkplaats Amsterdam		732	250		30	280	127
Euregio Dans Forum		650					
Hans Hof Instituut		605	450		100	550	250
Januari		146					
Julidans		275		160		160	73
Korzo (Cadans festival)		69	90			90	41
Le Grand Cru		347					
Naranti Productions/Wies Bloemen (Danstheater Aya)		1.575	250	100		350	159
Nederlandse Dans Dagen		311		250		250	113
Peter Bulcaen Rogie & Company		1.106	600		100	700	318

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

Post Productions		492					
Theater Lantaren/Venster / Dansplatform		150					
Theatercentrum Den Haag / De Dutch don't dance division		1.105					
Totaal		162					
Urgent Dance		100					
Zwaanproducties (Emio Greco & PC)		574	300		100	400	182

theater

Alex d' Electrique	340	680	680			680	309
Bewegingstheater BEWTH	697	1.370					
Bonheur	321	401					
Cosmic Illusion	1.037	1.799	1.275			1.275	579
De Daders, Jan Langedijk	306	434	340			340	154
De Nieuw Amsterdam	846	1.101	846			846	384
De Paardenkathedraal	733	1.726	900			900	408
Fact	754	1.009					
Firma Rieks Swarte	336	471	471			471	214
Grand Theatre	940	1.012	940			940	427
Griftheater	504	626					
Growing up in Public	270	1.100	700			700	318

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Het Nationale Toneel	4.074	4.230	3.400			3.400	1.543
Het Onafhankelijk Toneel	990	1.798	1.440			1.440	653
Het Theater Festival	201	564	400			400	182
Het Veem Theater	215	537	350			350	159
Het Vervolg	2.047	3.500	2.500			2.500	1.134
Huis aan de Werf/Festival aan de Werf	673	482	1.000			1.000	454
Huis van Bourgondië	673	1.128	673			673	305
Internationaal Theaterfestival Images	100	125					
Internationaal Theaterschool Festival	83	407	130	70		200	91
Limburgs Straattheaterfestival	75	150	75			75	34
Maatschappij Discordia	1.319	1.663					
Made in da Shade	324	1.023	500			500	227
Mug met de Gouden Tand	323	692	520			520	236
Nes theaters	344	538	440			440	200
Noord Nederlands Toneel	3.635	4.115	3.635			3.635	1.649
Noorderzon	51	100	51			51	23
Orkater ²⁰	2.305	3.068				1.000	454
Productiehuis Brabant	407	571	500			500	227
Studio Peer	169	220	200			200	91
Suver Nuver	480	925	700			700	318
Terschellings Oerol Festival	209	570	360			360	163
Theater Instituut Nederland ²¹	6.882	7.420	5.000			5.000	2.269
Theater Terra p/a Olbe Producties	322	910	322			322	146

²⁰ conform strekking raadsadvies; onder voorwaarde substantiële bijdrage Amsterdam

²¹ te richten op kerntaken collectiebeheer en informatievoorziening, en internationale functie

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Theater van de Verbeelding (Dogtroep)	1.396	1.676	1.396			1.396	633
Theater van het Oosten	3.426	3.676	2.800			2.800	1.271
Theaterfestival Boulevard 's-Hertogenbosch / Bosse Nova	100	100	100			100	45
Theatergroep Carrousel	1.053	1.108					
Theatergroep Carver	482	745	550			550	250
Theatergroep De Gebroeders Flint	617	624					
Theatergroep Delta	319	493	319			319	145
Theaterproductie Rotterdam (RO Theater)	2.992	3.709	3.100			3.100	1.407
Theaterwerkplaats Independance	406	948					
Toneelgroep Amsterdam	4.445	5.024	4.150			4.150	1.883
Toneelgroep De Appel	1.338	1.442					
Toneelschuur Producties	655	1.010	715			715	324
Tryater	2.296	3.090	2.890			2.890	1.311
Vooropleiding Theater Groningen	161	191					
Zeebelt	154	154	140			140	64
nieuwe aanvragers							
Amstelveens Poppentheater		292	303			303	137
Amsterdams Kleinkunst Festival		167	100			100	45
Armada		420					
Bartje op Zuid		1.050		300		300	136
Carina Molier		505	250			250	113

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Caspar Rapak		746	350			350	159
Compagnie Karina Holla de Bende		575 125		125		125	57
De Gasten Komen		713					
De Theatermakers		47					
De Wassen Neus		364					
De Wetten van Kepler		494	450			450	204
Dienst Stadsschouwburg Utrecht		950					
Dood Paard		944	700			700	318
ELS		971					
Gasthuis, werkplaats & theater		360	360			360	163
Golden Palace		750	300			300	136
Handtheater		400					
Hesp Theatermakers		622					
Het Gezelschap van de Zee		1.079					
Het Groote Hoofd		501					
Het Lokaal		243	160			160	73
Het Oranjehotel		1.903					
Het Toneel Speelt ²²		1.000			300		
Het Toneelschap B&D		1.139	400			400	182
Het Witte Vuur		504		200		200	91
Het Zuidelijk Toneel / Theatergroep Hollandia	6.847	6.847	6.800			6.800	3.086
Hummelinck Stuurman Theaterbureau		199					

22 bij de verdeling van extra geld is voorrang gegeven aan reeds gesubsidieerde instellingen

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Jekerstudio, European Centre for Performing Arts		300					
Kadéwé		447	400			400	182
Keesen & Co		540	400			400	182
Liberia		676					
LOS Bewegingstheater-werkplaats		300					
Love & Orgasm		208					
Mime Geeft Vreugde		200					
Moving Mime Festival		246					
Multi Arts Producties		228	200			200	91
'n Meeuw		556					
Nomade		300					
Opus One Theaterproducties		818					
Plotloos drama		265	265			265	120
Prima Materia (Warner & consorten) ²³		621			200		
Raad voor Kunst en Cultuur Vlissingen		300					
Rast		400	400			400	182
Rotterdam Festivals		500					
Rotterdamse Schouwburg		750					
Rotterdamse Schouwburg (int.programmering)		750	350			350	159
Schrijverspodium		236					
Stadsschouwburg en Concertgebouw Haarlem		650					
't Barre Land ²⁴		1.000	500			600	272
Teatro Munganga		797	300			300	136

²³ bij de verdeling van extra geld is voorrang gegeven aan reeds gesubsidieerde instellingen

²⁴ op grond van afspraken met medesubsidiënten over de onderlinge subsidieverhouding

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Theater De Regentes		600					
Theater het Amsterdamse Bos		295					
Theater Lantaren/Venster (theaterwerkplaats)		200					
Theater op Locatie		312					
Theater te Water		42					
Theatercentrum Den Haag (Theater a/h Spui)		1.162					
Theatergroep Aluin		328	300			300	136
Theatergroep El Amal		554					
Toneelgroep de Trust / Art & Pro	3.682	4.668	4.000			4.000	1.815
Toneelgroep Drang		125					
Toneelgroep Het Volk		409	340			340	154
Triade		392	300			300	136
Tweeledig		99					
Uitgeverij International Theatre & Film Books		104					
United Ropes		2.700					
Vis à Vis		555	400			400	182
Würz		557					
Ze Doen Wat Ze Kunnen		340					
Zep		600	300			300	136
ZID		593					
Zomerparkfeest		50					

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

jeugdtheater ²⁵

Huis aan de Amstel	1.006	1.792	1.100			1.100	499
Jeugdtheater Sonnevance (Rosa S.)	350	508	400		50	450	204
Jeugdtheatercentrum Den Haag / Stella Den Haag	453	560	550			550	250
Kalebas Producties	132	253	200			200	91
Speeltheater Holland	543	914	543		200	743	337
't MUZtheater	315	727	400		50	450	204
Tejater Teneeter	539	789					
Theater Artemis	408	635	550		50	600	272
Theater De Citadel	337	750	400		70	470	213
Theater Sirkel	228	580					
Theatergroep Maccus ²⁶	361	499	400			440	200
Theatergroep Wederzijds	395	579	550			550	250

nieuwe aanvragers

Appelmoes		147					
Benjamin		293					
Bodytorium		986					
Coöperatieve Vereniging De Brandstichting		320					
De Berenkuil		731					
De Zuidpunt		320					
Het Filiaal		351	150		50	200	91

²⁵ Bij jeugdtheater-gezelschappen is de regel dat OCenW 40 procent subsidieert en de andere overheden samen 60 procent; dit is in de cultuurconvenanten overeengekomen

²⁶ op grond van de geldende 40/60 verhouding met provincie Zuid-Holland

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Het Laagland		1.244	400			400	182
Het Syndicaat		672	350		150	500	227
Het Waterhuis		450	150			150	68
Hussaarts & Van Lohuizen		470					
Poppentheater Wellus Nietus / De la Mar Poppentheater		75					
Stout		302					
Theater Gnaffel		115	115			115	52
Theatermakerij		175					
Ultramarijn		515					
Unieke Zaken		215					
podiumkunsten algemeen							
De Amsterdamse School / DasArts	371	371	371			371	168
Dunya Festival	104	150	150			150	68
Fonds voor de Podiumkunsten ²⁷	24.475	38.254	24.475	500	6.580	25.975	11.787
Holland Festival ²⁸	2.454	4.058	2.454			2.454	1.114
Internationaal Micro Festival	30	30					
Muziek en Theater Netwerk	2.411						
Vakblad voor de Podiumkunst/De Theatermaker	261	259	259			259	118

²⁷ waaronder een half miljoen extra voor Phenix en onder voorbehoud nader raadsadvies

²⁸ subsidie voor één jaar; daarna op basis van nieuw beleidsplan

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

nieuwe aanvragers							
Ancient Arts Alive		925					
Internationaal Jongeren Theater & Dans Festival Rotterdam		150					
Jansen & Jelier		222					
Koninklijk Instituut voor de Tropen		698		300		300	136
Kultureel Overleg Maastricht		125					
Kwakoe zomerfestival		400					
Melkweg		800	275			275	125
Musis Sacrum		880					
Splendor		500					
Stichting voor Stem, Theater en Muziek		110					
film							
Associatie van Nederlandse Filmtheaters	122	287	122			122	55
Cinekid Nederland	225	1.040	225	200		425	193
Cinemien	499	485					
Contact Film Cinematheek	103	243	203			203	92
FORUM for international co-financing of documentaries	179	240	179		61	240	109
Fuurland / De Filmkrant	82	82	82			82	37

29 extra impuls ter professionalisering van het festival

30 extra geadviseerd subsidie is voor helft ten laste van rijk, helft ten laste gemeente Rotterdam

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Holland Animation Filmfestival ²⁹	76	611	76		30	156	71
Holland Film	1.034	1.961	1.034		250	1.284	583
Internationaal Filmfestival Rotterdam ³⁰	1.447	1.389	1.447	325	150	1.685	765
International Documentary Filmfestival Amsterdam	477	1.289	477	61	300	838	380
Joris Ivens	207	220	207			207	94
Maurits Binger Film Instituut	522	2.077	522		250	772	350
Media Educatie en Informatie (MEI) ³¹	48	156					
Nederlands Film Festival	466	1.059	466	33	140	639	290
Nederlands Filmmuseum ³²	9.630	24.110	10.015			9.630	4.370
Nederlands Fonds voor de Film ³³	18.236	35.639	18.236		6.000	20.236	9.183
Nederlands Instituut voor Animatiefilm	459	1.167	459	50	100	609	276
Skrien	155	207	155			155	70
nieuwe aanvragers							
Audiovisuele Antropologie Nederland		100		40		40	18
Centrum voor Film in Friesland		120					
Egmond Film & Television ³⁴		380			380		
Festivals Vrouwenfilms Claire Obscur		28					
Film Educatie ³¹		300					
Film in Concert ³⁵		515			200		
FilmStad		175					
Het Ketelhuis		150					
Het Nederlands Scenario ³⁴		32	32				

³¹ zie Intermediair voor Filmeducatie

³² subsidie voor een jaar, daarna op basis van nieuw beleidsplan; bedrag is exclusief distributie kinderfilms

³³ vanwege succes fiscale maatregelen; subsidie onder voorbehoud nader raadsadvies

³⁴ doorverwezen naar filmfonds

³⁵ bij de verdeling van extra geld is voorrang gegeven aan reeds gesubsidieerde instellingen

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

Impakt		280					
Intermediair voor Filmeducatie ³⁶		221		860		860	390
MovieZone ³⁷		313					
Ouders van Dove Kinderen		139					
PARK		181					
Smart Project Space		186					
Ulysses		88					
Vrienden van het Filmarchief		93					
beeldende kunst							
Ateliers 63	1.444	1.494	1.444			1.444	655
De Appel ³⁸	696	962	696	100	166	962	437
De Waag, Maatschappij voor Oude en Nieuwe Media ³⁹	85	3.133		1.000		1.000	454
Europees Keramisch Werkcentrum (EKWC)	1.401	1.536	1.401			1.401	636
Federatie Kunst Uitleen	221	370	221	125	25	371	168
Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst ⁴⁰	49.293	51.500	45.293			45.293	20.553
Gate Foundation ⁴¹	270	687			200	200	91
Het Van Doesburghuis ⁴²	21	32				21	10
Jan van Eyck Akademie	4.175	4.499	4.175			4.175	1.895

³⁶ fusie MEI, MovieZone en Film Educatie

³⁷ zie Intermediair voor Filmeducatie

³⁸ nadere afspraken over documentatie performances en opzet publicaties

³⁹ basisfinanciering researchactiviteiten op diverse maatschappelijke deelterreinen (accent op onderwijs)

⁴⁰ onder voorbehoud nader raadsadvies; conform brief aan TK 4 mln naar SKOR, regelingen beter richten op cultureel ondernemerschap waaronder aanpassing adviescommissies

⁴¹ herformulering beleid, accent op vergroten belangstelling podia voor niet-westerse kunsten(aars)

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Lokaal 01	211	315	211			211	96
Materiaalfonds voor Beeldende Kunst en Vormgeving	158	158	158			158	72
Mondriaan Stichting ⁴³	25.174	33.050	23.124			23.124	10.493
Nederlands Instituut voor Mediakunst (MonteVideo/Time Based Arts) ⁴⁴	716	1.246	646	600		1.246	565
Nederlands Foto Instituut ⁴⁵	1.249		1.249			1.249	567
Rijksakademie Beeldende Kunsten ⁴⁶	5.935	6.810	5.935			5.935	2.693
V 2 - Organisatie ⁴⁵	275		275			275	125
Witte de With, center for contemporary art	534	534	534			534	242
World Wide Video Festival ⁴⁷	412	1.142	412	210		622	282
nieuwe aanvragers							
Art Primeur		75					
Artbon		450					
Arti et Industriae		45					
AVL-Ville (i.o.)		200					
Beeldende Kunst Middelburg (Vleeshal)		384	150			150	68
Bellissima		314					
Büro Friedrich		549	185		100	285	129
Cultureel Centrum Volten		150					
Expositiecentrum Exedra		200					
Fotografie Noorderlicht		435	250			250	113

⁴² reeds aangegane verplichting

⁴³ onder voorbehoud nader raadsadvies; nauwere samenwerking met andere instellingen die buitenlandse contacten onderhouden (Witte de With, De Appel, Friedrich, werkplaatsen)

⁴⁴ extra middelen voor versterking van alle functies, accent op versterking ArtLab en Mediatheek, convenant A'dam

⁴⁵ zie ook Las Palmas

⁴⁶ ondersteuning kernactiviteiten, extra kosten collectiebeheer, -ontsluiting en -uitbreiding niet binnen subsidie

⁴⁷ verdieping en beperking van functies

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
het Virtueel Platform ⁴⁸		469		200		200	91
Het Voorhout van de Beeldende Kunst II		500					
Inter-Art		521	500			500	227
KinderKunstHal		395					
Kunst- en ontmoetingscentrum Tramhuis		460					
Kunst en Openbare Ruimte ⁴⁹		7.000		5.500		5.500	2.496
Kunstinitiatief Casco		179					
Kunstvereniging Diepenheim		150					
Las Palmas ⁵⁰		9.438			4.000	4.000	1.815
Live Arts i.o		50					
Mediamatic		200		100		100	45
Praalwagens		75					
Public Art Squad		164		100		100	45
Stroom Haags centrum voor beeldende kunst		295		295		295	134
Submarine		1.600					
The Game of Life		312					
Trans Artists ⁵¹		360					
Utrechtse beeldende kunst		175					
W 139		355					
WWW.OPEN.NL i.o.		335					

48 nader overleg over aanbevelingen RvC

49 nadere uitwerking beleidsplan afwachten, subsidiebedrag gebaseerd op eindbeeld na 2001

50 subsidie wordt getemporiseerd toegekend; na twee jaar evaluatie

51 nader overleg over behoud van functie met Fonds BKVB en Mondriaan Stichting

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

bouwkunst

Archiprix	103	141	108	22		130	59
Architectuur Lokaal	181	250	181	75		256	116
Berlage Instituut ⁵²	1.398	1.398	1.398	350		1.748	793
Europan Nederland	311	316	311			311	141
Nederlands Architectuur Instituut	7.519	12.660	7.519	2.500		10.019	4.546
Stimuleringsfonds voor Architectuur ⁵³	3.818	4.400	3.818			3.818	1.733
nieuwe aanvragers							
ArchiNed		152		152		152	69
Architecture International Rotterdam		500					
Behoud en Bestemming Academiegebouw Maaskant		651					
BONAS		250		50		50	23
Borderline 1		269					
CASla		327					
Internationaal Kunstambassade Park		375					
Internationale Architectuurbiennale NL i.o. ⁵⁴		2.448		1.500		1.500	681
Praktijkopleidingen Architectuur en Stedebouw		53					
Rietveldpaviljoen Venetie		700					

⁵² subsidie is afhankelijk van de reactie van het bestuur op de aanbevelingen van de commissie-In 't Veld; zie ook nota Ontwerpen aan Nederland

⁵³ te verrekenen via kasreserves ad 200.000 gulden per jaar; subsidie onder voorbehoud nader raadsadvies

⁵⁴ zie voorwaarden in nota Ontwerpen aan Nederland

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

vormgeving

Nederlands Vormgevingsinstituut ⁵⁵	3.438	4.615					
nieuwe aanvragers							
Beurs van Berlage		250					
De Best Verzorgde Boeken		83					
De Beyerd, Centrum voor beeldende kunst		900		800		800	363
Designprijs Rotterdam		90					
Doors of Perception		800		200		200	91
Droog Design		422	310			310	141
Grafische Cultuurstichting		67					
Kunst in Serie		100					
Vormgevingsgalerie Vivid		99					

amateurkunst/kunsteducatie

Artisjok/Nultwintig ⁵⁶	277	837	315			315	143
Beeldende Amateurkunst	1.182	1.519	1.290			1.290	585
Buitenkunst	251	375	351			351	159
Cococon	113	207					
Culture Coalition ⁵⁷	107	226	107			107	49

⁵⁵ subsidie wordt beëindigd; daarna adviseert speciale commissie over nieuw vormgevingsbeleid

⁵⁶ evaluatie na 1 jaar, extra subsidie voor project 'Peer Educatie'

⁵⁷ alleen voor producties

⁵⁸ gezien in kader project Cultuur en School

⁵⁹ onder voorbehoud nader raadsadvies; 2 ton extra vanwege overheveling van Fonds Scheppende Toonkunst

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Fonds Kunst en Educatie ⁵⁸	48	48					
Fonds voor Amateurkunst ⁵⁹	2.117	6.665	3.000		500	3.700	1.679
Grote Prijs van Nederland	111	514	150			150	68
Inspectie Kunstzinnige Vorming en Amateurkunst ⁶⁰	1.079	1.089					
Jeugdorkest Nederland	181	270	220			220	100
Jeunesses Musicales Nederland	20	60	15			15	7
Landelijk Centrum voor Amateurdans	1.430	1.554	1.430			1.430	649
Landelijke Ondersteuning Amateurmuziek ⁶¹	1.073	1.360					
LOKV, Nederlands Instituut voor Kunsteducatie ⁶²	7.543	4.000	2.500		500	4.000	1.815
Kunstbende (Meer doen met Cultuur)	619	1.495	848			848	385
Nationaal Jeugd Orkest	498	742	742			742	337
Nederlands Centrum voor Volkscultuur	821	1.173	821			821	373
Nederlands Instituut voor de Blaasmuziek ⁶¹	1.349	1.769					
NKT Theaterproducties	160	526	162			162	74
Orlando Festival	94	247	94			94	43
Prinses Christina Concours	36	331	250			250	113
Ricciotti Ensemble	175	566	235			235	107
Samenwerkende Nederlandse Korenorganisaties ⁶¹	2.929	3.123					
Schrijven	555	1.435	600			600	272
STUT Theater ⁶³	76	98	50			76	34
Swing	270	515	270			270	123
Wereld Muziek Concours Kerkrade ⁶⁴	246	303	355			303	137

⁶⁰ 1 miljoen gulden voor kwaliteitsbeoordeling in de sector amateurkunst en kunsteducatie worden per 1.1.2001 ondergebracht bij de onderwijsinspectie

⁶¹ zie Unisono

⁶² op grond van bestuurlijk traject herstructurering cultuureducatie

⁶³ vanwege convenant Midden-Nederland; subsidie voor landelijke spreidingsfunctie i.s.m. BZO/Krater en Rotterdams Wijktheater; tussentijdse beoordeling Raad voor Cultuur.

⁶⁴ op grond van herberekening van het gevraagde bedrag

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

nieuwe aanvragers

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten		277					
Beestenbende		200	200			200	91
Boeng Diepie		450		50		50	23
BZO/Krater Kunstzinnige Vorming Zuidoost ⁶⁵		550	50			50	23
Counter Current		300					
Cultureel Jongeren Paspoort		771					
Cultuurpaleis i.o.		600					
Dansend Hart		495					
Dasar, Try-out Podium		235					
Davina van Wely		30	10			10	5
De Koppoter Voorbij i.o.		317					
De Stilte		700					
Drents Instituut voor Kunst en Cultuur		730					
Drents Poppenspel Festival		50					
Euriade Heerlen		100					
Festivalbureau Storm (Tweetakt/De Opkomst) ⁶⁶		1.138	315			615	279
Folklore in School ⁶⁷		284			100		
Frysk Jeugdorkest		39					
Fryske Klub Ljouwert		95					
Haags Matrozenkoor - Hofstads Koorknapen		298					
Hal 4		630					
Het Nederlands Studenten Orkest		55					

⁶⁵ voor landelijke spreidingsfunctie i.s.m. STUT en R'dams wijktheater.

⁶⁶ vanwege afspraak Nederland - Vlaanderen

⁶⁷ bij de verdeling van extra geld is voorrang gegeven aan reeds gesubsidieerde instellingen

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Impresariaat Kunsteducatie		318					
lordens Violdagen		30	30			30	14
It Fryske Amateur Toaniel		20					
Jong Muziktalent Nederland ⁶⁸		130	55			55	25
Jongeren theatergroep DOX i.o. K 2		101	100			100	45
Kinderkunstland		40					
Kleurrijk Centrum Rotterdam		403			100		
Koor Nieuwe Muziek		500				100	45
Koorbegeleidingen Randstad		225	150			150	68
Kunstzinnige Vorming Rotterdam		448					
Muziekeducatie Nederlandse Symfonieorkesten i.o.		386					
Nationaal Kinderkoor/Nationaal Jeugdkoor		150					
Nationale Jeugd Blaasorkesten en Ensembles		169	100			100	45
Nederlands Jeugd Strijkorkest		515	300			300	136
Nederlands Studenten Kamerorkest		95					
Rotterdams Wijktheater ⁶⁹		20					
Stichting Theaterwerk i.o. ⁷⁰	1.529	150	50			50	23
Planet jr. Productions		1.529	1.500			1.500	681
Platform voor Amateurkunst		685	100			100	45
ROC TRE-groep		75					
Sahne		978					
Sitos		165	50	50		100	45
		1.535					

⁶⁸ voor begeleidingsfunctie

⁶⁹ voor landelijke spreidingsfunctie i.s.m. STUT en BZO/Krater

⁷⁰ opvolger van NCA

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

STAP		330					
Talens Palet		50	50			50	23
Tamar		530					
Theater & Educatie		215					
Theatergroep Toetssteen ⁷¹		35	20			20	9
Toonkunstkoor Amsterdam		75					
Tumult B.V.		100					
UNISONO ⁷²		1.341	4.500			4.500	2.042
Vereniging Koning Keizer Admiraal		225					
VKV, Vereniging van Centra voor de Kunsten ⁷³			2.460		500	1.500	681
Walden		35					
(Wereldfestival) Parade Brunssum 2000 ⁷⁴		38	38			33	15
World Art Foundation		388					
Zangschool Zuid-Holland		49					
kunsten algemeen							
AIDA Nederland	54	184					
Federatie van Kunstenaarsverenigingen	576	578	200			200	91
Kunstkanaal ⁷⁵	309	396	306			306	139
Voorzieningsfonds voor Kunstenaars	275	750					

⁷¹ voor ontwikkeling nieuw Nederlands repertoire

⁷² als fusie SNK, LOAM en NIB

⁷³ op grond van bestuurlijk traject herstructurering cultuureducatie

⁷⁴ subsidiebehoefte is lager dan gevraagd bedrag

⁷⁵ toekenning afhankelijk van zekerheid over doorgifte via kabelnetten in elk van de drie grote steden

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
nieuwe aanvragers							
Beeldverzamelgebouw/ICM ⁷⁶		1.397	500			500	227
Cell-initiators of incidents		400					
Emmasingel		402					
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht		625					
Kunst & Zaken		310	310			310	141
Kunst op schrift		175					
Mainport Haven voor kunstenaars		3.500					
Meerwaarde		1.854					
Music & Art i.o.		180					
Overstekend Wild		185					
Parkstad Limburg Theaters NV		200					
Peyre Fiot		302					
Ptah kunstadvies VOF		520					
Virus		40					
WORM		375					
bibliotheken							
Bibliotheek voor Varenden	1.166	1.174	1.174			1.174	533
Fonds Bibliotheekwerk Blinden en Slechtzienden ⁷⁷	26.024	26.195	26.196			26.196	11.887
NBLC Vereniging van Openbare Bibliotheken ⁷⁸	10.003	12.411	10.068		2.000	11.068	5.022

⁷⁶ 500.000 is eindbeeld; subsidie afhankelijk van start activiteiten

⁷⁷ per 1 januari 2002 overgang subsidie naar FNB, 5 mln oormerken voor bijzondere activiteiten (o.m. ICT), overleg voeren met NBLC over samenwerking

⁷⁸ 1 mln. extra in verband met implementatie advies stuurgroep Meijer

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

nieuwe aanvragers							
Centrale Discotheek ⁷⁹		405			230		
Homo/Lesbisch Informatiecentrum en Archief (Homodok)		395			100	100	45
Koninklijke Bibliotheek (Metamorfoze) ⁸⁰		5.065		1.500	3.565	1.500	681
letteren							
Bulkboek's Dag van de Literatuur	80	182	80			80	36
Colofon, Schrijversvakschool	159	572			159	159	72
Culturele Manifestaties NANA ⁸¹	72	400	100		100	100	45
Doe Maar Dicht Maar	102	177	103			103	47
El Hizjra	160	701	161		161	322	146
Fonds voor de Letteren ⁸²	10.472	12.600	10.539		700	10.539	4.782
Frysk Letterkundich Museum en Dokumintaasjesintrum	265	266	286			286	130
Kinderen en Poezie	158	773					
Multiculturele Activiteiten Utrecht (SMAU)	130	735					
Nederlands Letterkundig Museum en Documentatiecentrum ⁸³	4.779	5.729	4.779		500	4.779	2.169
Nederlands Literair Produktie en Vertalingenfonds ⁸²	4.342	6.337	4.371		750	4.371	1.983
Other World Productions (Crossing Border)	310	700	450		150	600	272

⁷⁹ geen directe financiële betrokkenheid van Rijksoverheid bij interfonothecair leenverkeer

⁸⁰ subsidie is bedoeld voor digitalisering / conservering literaire collecties

⁸¹ onder voorbehoud van primaire subsidiëring door BZK

⁸² onder voorbehoud nader raadsadvies

⁸³ versterking archieffunctie geen prioriteit

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Poetry International	373	635	635			635	288
Schrijvers, School, Samenleving	1.256	1.374	1.264		110	1.374	623
Lezen ⁸⁴	4.768	7.268	4.768			4.768	2.164
nieuwe aanvragers							
Amsterdam Vluchtstad		40	40			40	18
Autoped		175					
Winternachten		115	70			70	32
De Wintertuin (literatuurfestival)		125	50			50	23
Dichter aan Huis		200					
Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten		915	915			915	415
Lenteschrift / vh Winterschrift		40					
Lezersfeest		75	25			25	11
Louis Couperus Museum		30					
Multatulimuseum ⁸⁵		20	10			10	5
Passionate		381		200		200	91
Poëziefestival (Landgraaf)		20	20			20	9
Promotie Literaire vorming		40					
Rein Edzard Producties (literair theater Branoul)		190					
School der Poëzie ⁸⁶		250		250		250	113
UR		36					

⁸⁴ 5 ton geormerkt voor literatuureducatie

⁸⁵ beëindiging subsidiëring na periode 2001-2004

⁸⁶ tussentijdse evaluatie na 2 jaar

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

media

Omroep Allochtonen	1.058	2.835	1.058			1.058	480
nieuwe aanvragers							
Grenzeloos Geluid		85					
Het Nederlands Persmuseum ⁸⁷		453			453	453	206
Jongeren Onderwijs Media		305		305		305	138
Muziekcentrum van de Omroep ⁸⁸		2.462					
Nederlands Audiovisueel Archief ⁸⁹		5.370		3.391		3.391	1.539
Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties		5.674					

archeologie

Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland ⁹⁰	21	51	21	30		51	23
Nederlandse Jeugdbond voor Geschiedenis	77	94	78	16		94	43
Stichting voor de Nederlandse Archeologie	211	409	215	195		410	186
nieuwe aanvragers							
Archeologische Monumentenwacht Nederland		124		124		124	56

⁸⁷ subsidie wordt jaarlijks toegekend ten laste van mediabudget

⁸⁸ budget blijft binnen omroepmiddelen, besluit volgt na advies commissie muziek

⁸⁹ subsidie wordt jaarlijks toegekend ten laste van mediabudget

⁹⁰ structurele samenwerking met NJBG en andere amateurorganisaties

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Convent van Gemeentelijke Archeologen		127		161		161	73
Nederlandse Vereniging van Archeologen ⁹¹		175		70		70	32
SOB Research		156					
archieven							
Archiefschool	2.115	2.142	2.142			2.142	972
Centraal Bureau voor Genealogie ⁹²	2.708	3.518	2.647			2.647	1.201
Koninklijke Vereniging van Archivarissen in Nederland	104	90					
Nederlands Archief Grafisch Ontwerpers	72	401					
Nederlands Fotoarchief ⁹³	559		559			559	254
nieuwe aanvragers							
Forum voor Samenwerking v/h Nederlandse Archiefwezen (DIVA) ⁹⁴		789	630			630	286
Nederlands Reclamearchief		200					
erfgoed algemeen							
Jachthuis Sint Hubertus	223	322	223			223	101

⁹¹ realisatie beroepsregister

⁹² meer samenwerking met ARA en RKD

⁹³ zie ook Las Palmas

⁹⁴ subsidie voor koepelfunctie archieven

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Kerkelijk Kunstbezit Nederland ⁹⁵	480	540	486	54		540	245
Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie ⁹⁶	6.400	7.358	6.400			p.m.	
nieuwe aanvragers							
CODART ⁹⁷		325	325			325	147
Federatie Oud-Nederlandse Vaartuigen		790					
Indisch Herinneringscentrum 'Het Indisch Huis'		153	153			153	69
Industrial Heritage Facilities		150					
Nieuw Israelietisch Weekblad		770					
Restauratoren Register		43					
Service- en Adviesbureau Industrieel Erfgoed Ned.		229					
Stichting Historisch Boerderij-onderzoek ⁹⁸		1.025		300		300	136
Stichting tot Behoud van het Stoomschip C. Bosman		800					
Stoomtrein Goes-Borsele		700					
Tramweg Stichting		475					
Vereniging Digitaal Erfgoed Nederland ⁹⁹		1.390		761		761	345
Vrienden Spoorweg Materieel		1.163					
musea							
Afrika Museum ¹⁰⁰	1.959	2.398	1.959	580		p.m.	
Hollandse Schouwburg ¹⁰⁰	387	387	387	10		p.m.	

⁹⁵ onder voorwaarde van samenwerking met de RKD

⁹⁶ subsidie wordt vastgesteld na advies ad hoc commissie musea; onder voorwaarde van samenwerking met de CBG en SKKN

⁹⁷ onder voorwaarde afstemming activiteiten met NMV en de RKD

⁹⁸ onder voorwaarde van inlopen van achterstanden

⁹⁹ relatie met basissubsidie bureau bezien

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Huis Doorn	472	671					
Joods Historisch Museum ¹⁰⁰	3.601	4.093	3.601	789		p.m.	
Kastelenstichting Holland en Zeeland ¹⁰⁰	291	294	291			p.m.	
Koninklijk Penningkabinet ¹⁰⁰	1.752	2.471	1.752			p.m.	
Kröller-Müller ¹⁰⁰	7.804	8.713	7.804	79		p.m.	
Mauritshuis ¹⁰⁰	3.383	4.671	3.383	130		p.m.	
Museum Boerhaave ¹⁰⁰	5.993	6.208	5.993			p.m.	
Museum Gevangenpoort ¹⁰⁰	351	479	351			p.m.	
Museum Het Catharijneconvent ¹⁰⁰	5.660	15.762	5.660			p.m.	
Museum Slot Loevestein ¹⁰⁰	966	1.068	966			p.m.	
Museum van het Boek Meermanno- Westreenianum ¹⁰⁰	2.123	2.548	2.123			p.m.	
Naturalis/Nationaal Natuurhistorisch Museum ¹⁰⁰	25.705	31.877	25.705			p.m.	
Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam ¹⁰⁰	7.241	10.025	7.241			p.m.	
Nederlandse Museumvereniging	328	2.392	334			334	152
Nederlandse Openluchtmuseum ¹⁰⁰	10.191	11.812	10.191	350		p.m.	
Nieuwe Kerk Amsterdam	360	460	360	100		460	209
Paleis Het Loo, Nationaal Museum ¹⁰⁰	10.509	11.020	10.509			p.m.	
Princessehof ¹⁰⁰	2.130	2.322	2.130			p.m.	
Rijksmuseum Amsterdam ¹⁰⁰	32.847	33.137	32.847			p.m.	
Rijksmuseum het Zuiderzeemuseum ¹⁰⁰	10.621	10.971	10.621			p.m.	
Rijksmuseum Muiderslot ¹⁰⁰	999	870	999			p.m.	
Rijksmuseum Twenthe ¹⁰⁰	3.514	4.816	3.514	200		p.m.	

¹⁰⁰ subsidie wordt vastgesteld na advies ad hoc commissie musea

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Rijksmuseum van Oudheden ¹⁰⁰	7.774	11.752	7.774			p.m.	
Rijksmuseum voor Volkenkunde ¹⁰⁰	10.087	15.203	10.087			p.m.	
Teylers Museum ¹⁰⁰	3.222	3.766	3.222			p.m.	
Van Gogh Museum ¹⁰⁰	5.250	5.300	5.250			p.m.	
nieuwe aanvragers							
Affichemuseum Nederland		300					
Ammonietenhoeve		153					
Ar@besk		359		100		100	45
Aviodome		3.000					
Bijbels Museum		400		400		400	182
Bijbels Openluchtmuseum ¹⁰¹		350		350		350	159
Buitenmuseum Leuvehaven		292					
Centraal museum		800					
Dordtse Musea		150					
Fotografie Museum Amsterdam i.o.		1.750					
Hendrik Chabot		162					
Imago Mundi		205					
Internationaal Bodemreferentie en Informatie Centrum		75					
Kindermuseum van het Koninklijk Instituut voor de Tropen		343		343		343	156
Maritiem Museum Curacao		646					

¹⁰⁰ subsidie wordt vastgesteld na advies ad hoc commissie musea

¹⁰¹ onder voorwaarde evaluatie intercultureel scholenproject na twee jaar

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Mobiele Collectie Nederland ¹⁰²		14.390	500			500	227
Museum Suriname		1.076					
Museum voor Communicatie		3.903					
Museumstoomtram Hoorn-Medemblik		1.785					
Nationaal Rijtuigenmuseum		135	135			135	61
Nederlands Historisch Museum		13.200					
Nederlands Piano Museum		150					
Open Haven Museum		100					
Rembrandthuis ¹⁰³		435		435		435	197
Rotterdamse Tramweg Maatschappij		724					
Stichting De Oude Kerk		427					
Stichting Nationaal Smalspoor		347					
Stichts Tram Museum		110					
Sweelinck Museum		358					
Volksbuurtmuseum		600	350	150		500	227
Wereld en Europese Historische Musea		1.000					
Wereldmuseum Rotterdam		295		150		150	68
Zijdemuseum		1.114					
monumenten							
Nationaal Contact Monumenten	537	762	563	199		762	346

102 plannen en financiering dienen in overleg met OCenW nader te worden uitgewerkt

103 evaluatie van educatieve activiteiten na twee jaar

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
-----------	---	--	-------------------------------	---	--	---	---

internationaal

Algemeen Nederlands Verbond	238	292					
De Balie ¹⁰⁴	208	972	333			333	151
European League of Institutes of the Arts ¹⁰⁵	116	196	116			116	53
Europese Mime Federatie	100	276					
Felix Meritis	1.179	2.077					
Informal European Theatre Meeting ¹⁰⁶	26	44	44			44	20
Kunst en Jeugd in Europa ¹⁰⁵	127	164	144			144	65
MAPA	103	735					
Ned. Fonds voor Midden en Oost-Europese Boekprojecten ¹⁰⁷	56	220	100			100	45
OISTAT Foundation ¹⁰⁵	105	100	50			50	23
Ons Erfdeel The low countries ¹⁰⁸	310	300	300			300	136
Ons Erfdeel / Septentrion ¹⁰⁸	104	100	100			100	45
nieuwe aanvragers							
Association Europeenne des Conservatoires		112					
AXIS		493					
CIRC Atelier		137					
Europa Cantat		661					
Internationale Concerten en Werkgroepen ¹⁰⁹		482			150	150	68

¹⁰⁴ 125.000 voor Backbone-activiteiten, binnen taakstelling bijzondere aandacht voor huisvesting culturele activiteiten

¹⁰⁵ subsidie gebonden aan vestiging in Nederland

¹⁰⁶ 2-jarige subsidie

¹⁰⁷ specifieke aandacht voor EU-accessielanden in Midden- en Oost-Europa

aanvragen	subsidie ultimo 99 (x 1.000 gld.)	gevraagd subsidie (x 1.000 gld.)	raadsadvies (x 1.000 gld.)	raadsadvies t.l.v. Actieplan (x 1.000 gld.)	raadsadvies indien extra geld (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 gld.)	subsidie 2001 - 2004 (x 1.000 Euro)
Internationale Culturele Activiteiten (SICA) ¹¹⁰ PassePartout Foundation		500 339	500			500	227
cultuur algemeen							
Boekmanstichting ¹¹¹	1.813	1.813	1.888			1.888	857
nieuwe aanvragers							
De Rode Hoed		400					
European Forum for the Arts & Heritage		110					
Geschiedschrijving Illustratie Nederland		213					
Islamitische Kunst en Cultuur		179					
Nederlands centrum van het Beeldverhaal		1.500					
Nederlands Platform Ouderen en Europa		790					
Nexus Institute ¹¹²		648				450	240

108 aandacht voor inkomsten uit verkoop

109 toekenning voor twee jaar

110 afstemming van activiteiten met andere ICB betrokkenen, voorkoming van overlap

111 75.000 t.b.v. secretariaat Circle network

112 één derde cultuurbegroting en tweederde Onderzoeks- en Wetenschapsbeleid/Wetenschappelijk Onderwijs

Bijlage II

Kunstonderwijs

voortgezette kunstopleidingen**Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten**

muziek	150	17.739
opera ²	6	63.100
theater	31	63.100
choreografie ^{2,3}	10	63.100
film	22	63.100

nieuw

Gerrit Rietveld Academie

autonoom	19	37.285
grafisch ontwerpen	10	37.285
vrije vormgeving	10	37.285

**Hogeschool van Beeldende Kunsten,
Muziek en Dans**

muziek	147	17.739
sonologie ²	10	37.285
opera ²	6	63.100
typografie en media ²	10	37.285

nieuw

Hogeschool Rotterdam

autonoom	12	37.285
interieurarchitectuur	10	37.285
media design en communicatie ^{2,4}	8	37.285

nieuw

- 1 het betreft het indicatieve bekostigingsniveau uitgaande van de bekostigingsniveaus stand 2000, die conform betreffende procedures voor loon- en prijsbijstellingen aangepast zullen worden.
- 2 de betreffende hogescholen dienen de nieuwe opleiding conform staande procedures in het CROHO te registreren via de IBG, met inachtneming van artikel 6.16 van de WHW, gericht op eerst mogelijke aanvang in het studiejaar 2002/2003, en bekostiging vanaf 2003.
- 3 de nieuwe opleiding wordt inhoudelijk verzorgd in samenwerking met de Hogeschool Muziek en Dans en ArtEZ, hogeschool voor beeldende kunst en vormgeving, bouwkunst, muziek en theater.

aantal ten hoogste
in te schrijven studenten

bekostigingsniveau¹

nieuw

		aantal ten hoogste in te schrijven studenten	bekostigingsniveau ¹	nieuw
Hogeschool voor Muziek en Dans	muziek choreografie ^{2,3}	89	17.739	nieuw
Hogeschool Brabant	grafisch fotografie	10 10	37.285 37.285	
Fontys Hogescholen Tilburg	muziek	44	17.739	
Hogeschool Maastricht	muziek	44	17.739	
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	muziek	88	17.739	
ArtEZ, hogeschool voor beeldende kunst en vormgeving, bouwkunst, muziek en theater	autonoom typografie ² fashion ² modevormgeving muziek choreografie ^{2,3}	30 10 9 10 59	37.285 37.285 37.285 37.285 17.739	nieuw nieuw nieuw
Saxion Hogeschool Enschede	muziek	29	17.739	
Hanzehogeschool, Hogeschool van Groningen	computergraphics	10	37.285	

4 de hogeschool dient een bijgesteld beleidsplan in te dienen dat bij positieve beoordeling door de Raad voor Cultuur alsnog gesubsidieerd zal worden met inachtneming met het gestelde bij de voetnoot 2

aantal ten hoogste
in te schrijven studenten

bekostigingsniveau

nieuw

	theatervormgeving	10	37.285	nieuw
Design Academy	industriële vormgeving	10	37.285	
	interieur	10	37.285	
voortgezette opleidingen bouwkunst				
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	architectuur	225	15.505	
	landschapsarchitectuur ⁵		15.505	
	stedebouw ⁵		15.505	
Fontys Hogescholen Tilburg	architectuur	78	15.505	
	stedebouw ⁵		15.505	
Hogeschool Rotterdam	architectuur	230	15.505	
	stedebouw ⁵		15.505	
Hogeschool Maastricht	architectuur ⁶		15.505	
Hanzehogeschool, Hogeschool van Groningen	architectuur ⁶		15.505	
ArtEZ, hogeschool voor beeldende kunst en vormgeving, bouwkunst, muziek en theater	architectuur ⁶		15.505	

⁵ de betreffende hogescholen dienen voor 1 januari 2001 het aantal personen aan te geven dat ten hoogste per opleiding mag worden ingeschreven met inachtneming van het gegeven totaal per instelling.

⁶ de betreffende hogescholen dienen de nieuwe opleiding conform staande procedures in het CROHO te registreren via de IBG, én voor 1 januari 2001 in samenspraak met de hogescholen die nu de opleiding in de betreffende vestigingsplaats verzorgen een afspraak te maken over het aantal personen dat ten hoogste in de nieuwe te registreren opleiding mag worden ingeschreven met inachtneming van het gegeven totaal, en over die afspraak de staatssecretaris van OCenW te informeren, waarna deze geldt als basis voor de bekostiging vanaf 2003; tot en met 2002 geschiedt de bekostiging conform de huidige situatie.

Bijlage III

Financieel kader Cultuur

De belangrijkste oorzaken voor het grillig verloop van de budgetten Cultuur zijn te vinden in een versnelling van de Regeerakkoordintensiveringen voor de jaren 2000 en 2001 van 20 miljoen. Verder is er sprake van extra intensiveringen ten behoeve van de cultuurnotafinanciering van 5 miljoen en extra middelen ad 20 miljoen in het kader van de Voorjaarsnota vanaf 2002. Voorts is het budget voor cultureel erfgoed opgehoogd met incidentele en structurele middelen, oplopend tot en met 2003. Daarnaast is er vanaf 2002 structureel extra ruimte beschikbaar voor de Wet tot behoud cultuurbezit. Tenslotte worden de budgetten Cultuur neerwaarts getrokken door de korting op het culturbudget, doordat de arbeidsproductiviteitskorting tot en met 2002 een oplopende reeks kent en vanwege de aflopende reeks van de WIK-gelden tot en met 2003.

Binnen Kunsten wordt de motie van Van Nieuwenhoven c.s. gecontinueerd met 16 miljoen vanaf 2001. Ook vindt in 2001 de tweede opeenvolgende afdracht plaats van 25 miljoen ten gunste van de algemene OCenW-middelen. Deze afdracht is het gevolg van de toepassing van het kasstelsel bij de kunstenfondsen. Vanaf 2002 wordt in het kader van hetzelfde arrangement 10 miljoen structureel bijgeboekt. De regeling voor de WIK loopt af in 2003 waarmee ook het budget op dit onderdeel stopt.

Op het onderdeel Letteren en Bibliotheken waren er verscheidene kaschuiven die alleen betrekking hadden op 2000. Met uitzondering van de oploop in de arbeidsproductiviteitskorting is het verloop van dit budget vanaf 2001 relatief stabiel.

Het eenmalig hoge uitgavenniveau in 2000 van het onderdeel Cultuurbeheer is het gevolg van een dotatie van 100 miljoen voor het Rijksmuseum en van 40 miljoen voor de Monumentenzorg. Daarnaast was er sprake van 20 miljoen aan externe overboekingen. Vanaf 2002 komt 8 miljoen structureel beschikbaar voor de WBC, dat besteed wordt aan het Actieplan Cultuurbereik. Verder is vanaf 2001 voor vernieuwing van het Rijksmuseum een reeks beschikbaar van 4 miljoen in 2001, 9 miljoen in 2002 oplopend tot structureel 14 miljoen vanaf 2003. Voor de

stelselwijziging rijkshuisvesting is 5 miljoen beschikbaar. De overige mutaties hangen hoofdzakelijk samen met loon- en prijsbijstellingen.

De mutaties op het onderdeel Media zijn het gevolg van hogere rijksbijdragen en hogere beschikbare budgetten door gestegen reclameinkomsten. Daarentegen werd er minder rente ontvangen op de omroepreserve.

De ontvangstenraming van het artikel cultuurbeheer is in 2000 eenmalig verlaagd om een overschrijding in 1999 te compenseren. De mediaontvangsten zijn in 2001 een stuk lager dan in 2000, omdat de verkoopopbrengst van het NOB is doorgeschoven van 1999 naar 2000. Daarnaast waren de reclameopbrengsten in 2000 hoger. De overige ontvangsten cultuur zijn in 2000 en vanaf 2001 aangepast aan de inkomsten die werkelijk te verwachten zijn als gevolg van de in voorgaande jaren te hoge subsidievoorschotten.

2000

2001

2002

2003

2004

**Uitgaven en ontvangsten voor cultuur
(bedragen x f 1.000)**

Totaal uitgaven

3.008.843   2.970.379   3.053.885   3.083.466   3.093.938

1 Kunsten

568.201   603.329   652.960   648.907   648.937

2 Bibl., lett en Nederlandse Taalunie (NTU)

96.910   91.885   91.465   91.465   91.462

3 Cultureel erfgoed

580.019   489.490   509.251   520.829   520.403

4 Overige uitgaven

28.126   26.916   23.917   23.917   23.917

5 Media

1.735.587   1.758.759   1.776.292   1.798.348   1.809.219

Totaal ontvangsten

580.019   455.050   466.050   477.050   477.050

1 Cultuurbeheer

-668   0   0   0   0

2 Media

601.000   454.500   465.500   476.500   476.500

3 Overige ontvangsten

62   550   550   550   550

